2024

ԱԼԲԵՐՏ ԱՋԱՐՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՄԱՐԶԱԴՊՐՈՑ

ՀՀ ք. Երևան, Կենտրոն վարչական շրջան, Ծիծեռնակաբերդի խճուղի հ. 2/2

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԱՏԱՐՈՂ
Ա/Ձ Ա. ԳԱԼՈՅԱՆ

ՊԱՏՎԻՐԱՏՈՒ՝
«ԵՐԵՎԱՆՆԱԽԱԳԻԾ» ՓԲԸ

Ա/Ձ Ա. Գալոյան
ՀՀ ք. Երևան Սևանի 5
Հեռ. բջջ. +374 99 994222
galoyan.aram@gmail.com

ԱԼԲԵՐՏ ԱԶԱՐՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՄԱՐԶԱԴՊՐՈՑ

ՀՀ ք. Երևան, Կենտրոն վարչական շրջան, Ծիծեռնակաբերդի խճուղի հ. 2/2

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԵՐԵՎԱՆՆԱԽԱԳԻԾ» ՓԲԸ տնօրեն՝ Ա. Սեդոյան

Ա/Ձ ԱՐԱՄ ԳԱԼՈՅԱՆ

Երևան 2024

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 5
1.1 Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն 5
1.2 Հապավումներ 5
1.3 Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը 6
1.4 Օրենսդրական դաշտ, բնագավառի նորմատիվային ակտերը 7
1.5 Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ) 11
1.5.1 *Ներկա վիճակ. Նախատեսվող գործունեության բնութագիր* 11
1.5.2 *Սառը, տաք ջրամատակարարման, կենցաղային եվ անձրեվաջրերի հեռացման ցանցեր* 14
1.5.3 *Էլեկտրոմատակարարում* 15
1.5.4 *Ջեռուցում և օդափոխություն* 16
1.5.5 *Գազամատակարարում* 17
1.5.6 *Կանաչապատման աշխատանքներ* 17
1.5.7 *Կանաչ տարածքի ոռոգման ջրապահանջի հաշվարկ* 18
1.5.8 *Նախատեսվող գործունեության իրավիճակային հատակագիծ* 19
1.5.9 *Գլխավոր հատակագիծ* 20
1.5.10 *Շինարարական հրապարակի կազմակերպման հատակագիծ* 24
2. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՍԽԵՄԱՆ 25
2.1 Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը 26
2.2 Շինարարության ժամկետները 27
2.3 Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները 27
2.3.1 *Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում* 27
3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՍԽԵՄԱՆ 29
3.1 Ֆիզիկաաշխարհագրական պայմանները 29
3.2 Տարածքի երկրաբանալիթոլոգիական կառուցվածքը 30
3.3 Կլիման 31
3.4 Օդային ավազան 36
3.5 Ջրային ռեսուրսներ 41
3.6 Հողերի նկարագիրը 41
3.7 Հողային ռեսուրսներ 42
3.8 Բուսական աշխարհ 42
3.9 Կենդանական աշխարհ 43
3.10 Պատմամշակույթային հուշարձաններ 43
3.11 Թափոնների կառավարում 103
4. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ 104

4.1 Ռիսկերի գնահատում 104
4.2 Արտանետումների աղբյուրները 105
4.3 Բնապահպանական միջոցառումների ընդհանուր նկարագրություն 105
4.3.1 *Մթնոլորտային օդ* 105
4.3.2 *Ջրային ռեսուրսներ* 105
4.3.3 *Հողային ռեսուրսներ* 106
4.3.4 *Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը* 106
4.3.5 *Հակահրդեհային միջոցառումներ* 107
4.3.6 *Աղմուկ և թրթռում* 107
4.3.7 *Թափոնների կառավարում* 108
4.3.8 *Էներգախնայողության միջոցառումներ* 108

5. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ 109

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ 110

ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ 113

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ 115

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ 116

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1.1 Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

Ձեռնարկող՝	**«ԵՐԵՎԱՆՆԱԽԱԳԻԾ» ՓԲԸ**
Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն՝	**ՀՀ Ք. Երևան, Փ. Բյուզանդի 1/3** **Հեռ. +374 10 56 27 11** **+374 10 58 00 63** **E-mail. yerpro@yandex.ru**
Նախատեսվող գործունեության հասցեն՝	**ՀՀ ք. Երևան, Կենտրոն վարչական շրջան, Ծիծեռնակաբերդի խճուղի հ. 2/2**
Հեռախոս՝	**+37499994222**
Աշխատանքային նախագծի մշակող՝	**«ԵՐԵՎԱՆՆԱԽԱԳԻԾ» ՓԲԸ** **ՀՀ Ք. Երևան, Փ. Բյուզանդի 1/3** **Հեռ. +374 10 56 27 11** **+374 10 58 00 63** **E-mail. yerpro@yandex.ru**
ՇՄԱԳ կազմող՝	**Ա/Ձ Արամ Գալոյան** **ՀՀ ք. Երևան Սևանի փ. շ. 86/2** **Հեռ. բջջ. +374 99 994222** **galoyan.aram@gmail.com**

1.2 Հապավումներ

ՀՀ՝ Հայաստանի Հանրապետություն

ՓԲԸ՝ Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն

ՍՊԸ՝ Սահմանափակ պատասխանատվությամ ընկերություն

ՊՈԱԿ՝ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

1.3 Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը: Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք հանդիսանա դրանց կանխարգելման կամ հնարավոր նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

Գործունեության նպատակն է կառուցել ժամանակակից բազմաֆունկցիոնալ մարզադպրոց:

Ալբերտ Ազարյանի անվան մարզադպրոցի կառուցման նախագիծը նախատեսվում է իրականացնել ք. Երևան, Կենտրոն վարչական շրջան, Ծիծեռնակաբերդի խճուղի հ. 2/2 հասցեում:

Մարզադպրոցի կառուցման աշխատանքային նախագիծը իրականացված է ՀՀ-ում գործող նորմատիվ փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան[1]:

Մարզադպրոցի կառուցման աշխատաքային նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունը մշակված է "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի և բնապահպանական ոլորտի այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի պահանջներին համաձայն:

Բնապահպանական ազդեցության գնահատման այս զեկույցը նկարագրում է գործունեության ենթակա տարածքի բնապահպանական ելակետային պայմանները, գործունեության իրականացման համար նախատեսվող աշխատանքները և գործողությունները, գործունեյան իրականացման արդյունքում բնապահպանական հնարավոր ազդեցության շրջանակը և գնահատականը: Բնապահպանական ազդեցության գնահատումը պատրաստվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

ՀՀ գործող օրենսդրությունը պահանջում է նախատեսվող գործունեության համար իրականացնել հանրության տեղեկացում և քննարկումներ նախագծման, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման, փորձաքննության փուլերում: Նախատեսվող գործունեության նախնական գնահատման փուլում Երևան քաղաքում արդեն իսկ անցկացվել են հանրային քննարկումներ:

[1] ՀՀՇՆ 30-01-2014 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ. ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՀԱՏԱԿԱԳԾՈՒՄ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՈՒՄ
ՀՀՇՆ IV-11.03.03-02 ԱՎՏՈԿԱՅԱՆԱՏԵՂԻՆԵՐ
ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ 2020Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 28-Ի ԹԻՎ 102-Ն ՀՐԱՄԱՆ
ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2021Թ. ՄԱՐՏԻ 31 ԹԻՎ 372-Ն ՀՐԱՄԱՆ

1.4 Օրենսդրական դաշտ, բնագավառի նորմատիվային ակտերը

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենսդրությունը բաղկացած է ՀՀ սահմանադրությունից, Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերից, «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքից և նրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերից, բնապահպանական ոլորտին առնչվող ավելի քան 30 ՀՀ օրենքներից, ինչպես նաև իրավական այլ ակտերից:

Երևան քաղաքի Կենտրոն վարչական շրջան, Ծիծեռնակաբերդի խճուղի հ. 2/2 հասցեում նախատեսվող մարզադպրոց կառուցման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունը կազմելիս ընկերությունն առաջնորդվել է բնապահպանական օրենսդրության պահանջներով, որոնք ամրագրված են բնապահպանական ոլորտին առնչվող օրենսգրքերում և իրավական ակտերում: Քաղաքաշինության ոլորտի համար առավել կիրառելի ազգային բնապահպանական քաղաքականությունները և օրենսդրական կարգավորիչ հիմքերը ներկայացված են ստորև.

ՀՀ Սահմանադրություն (ընդունված 06.12.2015թ.) – 12-րդ հոդվածը <<**Շրջակա միջավայրի պահպանությունը և կայուն զարգացումը**>> սահմանում է պետության պատասխանատվությունը շրջակա միջավայրի պահպանության, բարելավման, վերականգնման, բնական պաշարների բանական օգտագործման վերաբերյալ՝ հաշվի առնելով պատասխանատվությունն ապագա սերունդների առջև: Յուրաքանչյուր ոք պարտավոր է հոգ տանել շրջակա միջավայրի պահպանության մասին:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2023) - Օրենքով սահմանվում են ընդհանուր իրավական, տնտեսական և կազմակերպական սկզբունքներ, որոնք նախատեսված են տարբեր ծրագրերի և ճյուղային զարգացման “հայեցակարգերի” պարտադիր անցկացվող ՇՄԱԳ-ի իրականացման և փորձագիտական եզրակացության տրման համար: Համաձայն՝ “Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին” ՀՀ օրենքի, 12-րդ հոդվածով սահմանված են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության ենթակա հիմնադրութային փաստաթղթերը և նախատեսվող գործունեության տեսակները: Յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեություն՝ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող ուսումնասիրություն, արտադրություն, կառուցում, շահագործում, վերակառուցում, ընդլայնում, տեխնիկական և տեխնոլոգիական վերազինում, վերապրոֆիլավորում, կոնսերվացում, տեղափոխում, լուծարում, փակում, որը կարող է ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի վրա, ենթակա է բնապահպանական փորձաքննության: Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ենթակա նախատեսվող գործունեության տեսակներն՝ ըստ բնագավառների դասակարգվում են երեք կատեգորիայի՝ «Ա», «Բ» ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Օրենքը հստակեցնում է ծանուցման, փաստաթղթավորման, հանրային խորհրդատվությունների և բողոքարկման ընթացակարգերը:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 1994թ. և լրամշակված՝ 2007թ.) - կարգավորում է արտանետման թույլտվությունները և սահմանում է մթնոլորտային օդի աղտոտման սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները: Աշխատավայրերում, բնակելի և հասարակական վայրերում, բնակարանային տնտեսության վայրերում, ինչպես նաև շինարարական հրապարակներում աղմուկի թույլատրելի սանիտարական նորմերը սահմանվում են ենթաօրենսդրական ակտով:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001) - սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները: Օրենսգիրքը սահմանում է նաև հողերի պահպանությանն ուղղված միջոցառումները, ինչպես նաև հողի նկատմամբ պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և քաղաքացիների ունեցած իրավունքները:

«Հողօգտագործման և պահպանման վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքը (2008թ) - նախատեսում է ՀՀ հողերի պահպանության և արդյունավետ օգտագործման խնդիրներն ու ձևերը, սահմանում է հողային օրենսդրության և կառույցների նկատմամբ վերահսկողություն, հողերի օգտագործումն ու պահպանությունը հսկող մարմինների իրավունքներն ու պարտականությունները: Օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ Հողային Ֆոնդի բոլոր հողերի վրա՝ անկախ նպատակից, սեփականության ձևից և/կամ օգտագործման իրավունքից:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենք (2004) - սահմանում է թափոնների, այդ թվում շինարարական աղբի, հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման հետ կապված իրավական և տնտեսական հիմքերը: Օրենքով սահմանում են նաև ոլորտի պետական լիազորված մարմինների իրավասությունները: ՀՀ Կառավարության 121-Ն որոշումը, որը վերաբերում է ՀՀ-ում վտանգավոր թափոնների գործածության գործունեության լիցենզավորման կարգը հաստատելու մասին (2003), պարունակում է դրույթներ ՀՀ-ում, այդ թվում քաղաքաշինության բնագավառում առաջացող բոլոր վտանգավոր թափոնների մասին:

«Բնապահպանական վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2005) - կարգավորում է ՀՀ-ում բնապահպանական օրենսդրության իրականացման նկատմամբ վերահսկողության կազմակերպման ու իրականացման հետ կապված հարցերը և պետական վերահսկողության կազմակերպումը տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից բնապահպանական օրենսդրության և ՇՄԱԳ փորձագիտական եզրակացության պահանջների կատարման վերաբերյալ, սահմանում ՀՀ բնապահպանական օրենսդրության նորմերի իրականացման նկատմամբ վերահսկողության առանձնահատկությունների, համապատասխան ընթացակարգերի, պայմանների, դրանց հետ կապված հարաբերությունների, ինչպես նաև բնապահպանական վերահսկողության իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենք (2000) - կարգավորում է տնտեսական գործունեության վերահսկողության ստուգայցերի իրականացման ընթացակարգերը:

«Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998) - կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը (հոդվածներ 13, 14,15,16, Գլուխ 6):

Քաղաքաշինության ոլորտում բնապահպանական նորմերի և նորմատիվային փաստաթղթերի կիրառկումն ապահովվում է Քաղաքաշինարարության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ. Հիմնական դրույթներ Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N65-Ն հրամանով (8 ապրիլի 2014):

ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգը» (հրաման N44, 28 ապրիլի, 1998) պահանջում է շինարարությանը վերաբերվող բոլոր նորմերի և ստանդարտների կիրառումը տնտեսվարող սուբյեկտի կողմից:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող քաղաքաշինության բնագավառի նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի ցուցակ (2013) պարունակում է ՀՀ-ում գործող շինարարական նորմերի համակարգը, այդ թվում՝ տարբեր տիպի աշխատանքների անվտանգության վերաբերյալ:

«Բուսական աշխարհի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը, 1999թ.

«Կենդանական աշխարհի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը, 2000թ.

«ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 29.01.2010 թ. N 71-Ն որոշումը,

«ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ. N 72-Ն որոշումը

«ՀՀ ջրային օրենսգրք» 2002թ.

«Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենք 27.11.2006

ՀՀ կառավարության 14.08.2008թ.-ի N 967-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը ըստ տեսակների և տեղադիրքի:

ՀՀ կառավարության 22.02.2018թ.–ի «Ընդերքօգտագործման հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման նպատակով պլանավորվող մշտադիտարկումների իրականացման պահանջների, ինչպես նաև արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացնելու կարգը սահմանելու մասին» N 191-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ.–ի հուլիսի 31-ի ***«ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին»*** N 781-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 02.11.2017թ. N 1404-Ն ***«Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը եվ հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու եվ հայաստանի հանրապետության կառավարության 2006 թվականի հուլիսի 20-ի n 1026-ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» որոշում:***

ՀՀ կառավարության 08.09.2011թ. N 1396-Ն ***«Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգը հաստատելու, հայաստանի հանրապետության կառավարության 2002 թվականի***

սեպտեմբերի 19-ի ն 1622-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու եվ 2001 թվականի ապրիլի 12-ի ն 286-ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» որոշում:

2002թ. հունիսի 12-ի ՀՕ-376-Ն օրենքի 19-րդ հոդվածի 4-րդ մասի դրույթ,

Տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարի 2015թ. նոյեմբերի 30-ի N 1243-Ն հրամանի հավելվածի 2-րդ կետի 16-րդ ենթակետ,

Կառավարության 2015թ. մարտի 3-ի N 596-Ն որոշման N 1 հավելվածի կարգի 141-րդ և 173-րդ կետերի, N 4 հավելվածի N 3 ցանկի 4-րդ կետի 1-ին ենթակետի «իզ» պարբերություն,

Քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2020թ. դեկտեմբերի 28-ի N 102-Ն հրամանով հաստատված գործող նորմերով սահմանված երկրաշարժադիմացկունության հիմնական սկզբունքների, 2014թ. հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն օրենքի 6-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետի, 7-րդ հոդվածի 1-ին մասի 13-րդ կետի, 16-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 5-րդ կետի, 17-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 4-րդ կետի դրույթներ

«Բնակավայրերի կանաչ գոտիների չափերին եվ տեսակային կազմին ներկայացվող պահանջները սահմանելու եվ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 30-ի ն 1318-ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ՀՀ կառավարության 8 փետրվարի 2018 թվականի N 108-Ն որոշում

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 03.02.2006թ. թիվ 24-Ն հրաման՝ ՀՀՇՆ II6.02-2006 «Սեյսմակայուն շինարարության նախագծման նորմեր»,

ՀՀ կառավարության 16.02.2006թ. թիվ 392-Ն որոշում «Հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժուն խմբեր՝ համար սոցիալական, տրանսպորտային և ինժեներական ենթակառուցվածքների մատչելիության ապահովման կարգը հաստատելու մասին»,

ՀՀ առողջապահության նախարարի 28.03.2017թ. «Հանրակրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատություններին ներկայացվող պահանջներ» N2.2.4.016-17 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին

ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002թ. փետրվարի 11-ի N 82 հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 12-Ն հրաման

ՀՀ ԿԱ քաղաքաշինության պետական կոմիտեի նախագահի 05.04.2018թ. «Բնակչության սակավաշարժ խմբերի և հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար շենքերի և շինությունների մատչելիության ապահովման նախագծման կանոնների հավաքածուին հավանություն տալու մասին» թիվ 43-Ա հրաման, ՍՆԻՊ 2.08.02-89 «Հասարակական շենքեր և շինություններ»,

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 09.04.2014թ. ՀՀՇՆ 31-03.012014 «Հանրակրթական նշանակության շենքեր» շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N 103-Ն հրաման

Բնապահպանական որակի ստանդարտները, որոնք կիրառվում են ջրային ռեսուրսների, օդի, ինչպես նաև աղմուկի և թրթռումների ազդեցությունը որոշելու համար, մշակված են և կիրառելի են նաև քաղաքաշինարարական ոլորտի համար:

1.5 Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)

1.5.1 *Ներկա վիճակ. Նախատեսվող գործունեության բնութագիր*

Նախատեսվող գործունեության տարածքը գտնվում է ՀՀ Կենտրոն վարչական շրջան, Ծիծեռնակաբերդի խճուղի հ. 2/2 հասցեում:

Դիտարկվող հողատարածքի մակերեսը կազմում է 1.5509հա:

Հողամասի բնութգրերը՝

- Կադաստրային ծածկագիրը՝ 01-006-0619-0036
- Մակերեսի չափը (հա)՝ 1.5509
- Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի
- Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Հասարակական կառուցապատման
- Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հողատարծքը ազատ է կառուցապատումից, հիմնականում հարթ, անմշակ և սակավ բուսականությամբ տարածք է:

Հողատարածքը գտնվում է Երևան քաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի տարածքում, նրա հարավային մասում, Ծիծեռնակաբերդի խճուղու սկզբնամասում, Ծիծեռնակաբերդի խճուղու և Աթենքի փողոցների միախառնման հատվածից մոտ 300.0 մետր հյուսիս-արևելք, "ԴԱԼՄԱ" առևտրի կենտրոնի հարավային կողմում, նրանից մոտ 600.0 մետր հեռավորության վրա: Մոտակա քարե շինությունը գտնվում է 18մ հեռավորության վրա:

Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձաններ հողատարածքի վրա բացակայում են:

Երկրաբանական տեսակետից տարածքը բարենպաստ է կառուցապատման համար:

Ըստ իրականացված ինժեներաերկրաբանական ուսումնասիրության դիտարկվող հողամասում բուսահողը բացակայում է:

Գլխավոր հատակագծից և ռելիեֆից ելնելով մարզադպրոցը նախագծվել է վեց մասից: Շենքի տակ նկուղային հարկում կա 88 մեքենայի համար նախատեսված ավտոկայանատեղի, տեխնիկական տարածք, ինչպես նաև մարզասրահ, գույքի պահեստներ և արհեստանոց:

Գլխավոր ճակատի երկհարկանի հատվածում, որը գտնվում է A-D և 1-19 առանցքներում, կան կենցաղային տարածքներ (հանդերձարաններ, սանհանգույց), վարչական և սպասարկման տարածքներ:

Ձախ հետևի մասում E-L և 1-5 առանցքների միջև կա մարզասրահ՝ առանցքներում 25,2 x 42,0 մ չափերով և 12,5 մ բարձրությամբ մինչև տանիքի կրող կառուցվածքների ստորին մակարդակը:

E-K և 5'-14' առանցքների միջև միջին հետևի մասում կա ունիվերսալ մարզադահլիճ՝ առանցքներում 30 x 50,4 մ չափսերով և 12,5 մ բարձրությամբ մինչև տանիքի կրող կառուցվածքների ստորին մակարդակը:

Մարզադահլիճն ունի հանդիսատեսի համար նախատեսված տրիբունա՝ մինչև 532 նստատեղով:

Հետևի աջ մասում՝ E-L և 15-19 առանցքների միջև, կա գեղարվեստական մարմնամարզության և ակրոբատիկայի սրահ՝ 25,2 x 42,0 մ առանցքային չափսերով և 12,5 մ բարձրությամբ մինչև տանիքի կրող կառուցվածքների ստորին մակարդակը:

Տանիքները երկթեք են՝ փոքր թեքությամբ, կրող կառուցվածքները՝ մետաղական, ջրահեռացումը՝ կազմակերպված:

Նախատեսված են ելքեր դեպի տանիք աստճանավանդակների և մետաղական ելարանների միջոցով:

Ապահովված է հրշեջ մեքենայի մուտքը դեպի տարածք և հասանելիությունը շենքի յուրաքանչյուր հատվածի:

Ջեռուցման և օդափոխության կենտրոնացված համակարգի շնորհիվ մարզադպրոցի յուրքանչյուր հատվածում հնարավոր կլինի ստանալ նախընտրելի ջերմաստիճան:

Շենքի հարկերի միջև կապը կազմակերպված է երեք աստիճանավանդակներով և մեկ ունիվերսալ վերելակով:

Աստիճանավանդակների դռները նախատեսվում են հակահրդեհային և ինքնափակվող:

Բոլոր աստիճանավանդակներն ունեն բնական լուսավորություն:

Շենքի ճակատները նախատեսված են ժամանակակից ճարտարապետական լուծումներով՝ օգտագործելով ինչպես բնական քար (բազալտ), այնպես էլ ապակի, մետաղ և այլ ժամանակակից նյութեր:

Հաշվի են առնվել մարզադպրոցում սահմանափակ շարժունակություն ունեցող անձանց (նաև երեխաների և դեռահասների) համար մարզահամալիրի հասանելիությունն ապահովելու առանձնահատկությունները, ներառյալ սանհանգույցներում:

Նախատեսվում է նաև տարածքի ընդհանուր բարեկարգում՝ իրականացնելով ճեմուղիներ և կանաչապատ հատվածներ: Ինչպես նաև տեղադրվելու են նստարաններ, աղբամաններ և լուսատուներ:

Հ ԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱ - ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ.

- հարկերի քանակը՝ 2 հարկ, (մասնակի 3)
- հանդիսատեսի նստատեղերի քանակը՝ 532,
- շինության չափերը առանցքներով՝ 102,5 x 57,05 մ
- մարզասրահի առանցքային չափերը՝ 25,2 մ x 42,0 մ
- մարզասրահի ընդհանուր չափերը՝ 24,2 մ x 41,5 մ
- տրիբունաներով ունիվերսալ դահլիճի առանցքային չափերը՝ 50,4 մ x 30,0 մ
- ունիվերսալ դահլիճի ընդհանուր չափերը՝ ստենդներով՝ 49,9 մ x 29,5 մ
- գեղարվեստական մարմնամարզության և ակրոբատիկայի դահլիճի առանցքային չափերը՝ 25,2 մ x 42,0 մ

-գեղարվեստական մարմնամարզության և ակրոբատիկայի դահլիճի ընդհանուր չափերը՝ 24,2 մ x 41,5 մ

Հողամասի մակերեսը՝ 15509.0 ք.մ.

Կառուցապատման մակերեսը՝ 5790.3 ք.մ.

Կանաչապատման մակերեսը՝ 4187.2 ք.մ.

Անջրանցիկ մակերեսը՝ 5531.5 ք.մ.

Շինության ընդհանուր մակերեսը՝ 10661.5 ք.մ.

ներառյալ.

հարկ ըստ -4.500 նիշի (կայանատեղի)՝ 4051.0 ք.մ.

1-ին հարկ ըստ. 0.000 նիշի՝ 4941.6 ք.մ.

2-րդ հարկ ըստ. 4500 նիշի՝ 1257.6 ք.մ.

տեխնիկական (3-րդ) հարկ ըստ 8.400 նիշի՝ 411.3 ք.մ.

Շինության հարկերի ընդհանուր մակերեսը՝ 17098.2 ք.մ.

ներառյալ.

հարկ ըստ -4.500 նիշի (կայանատեղի)՝ 5504.2 ք.մ.

1-ին հարկ ըստ. 0.000 նիշի՝ 5559.4 ք.մ.

2-րդ հարկ ըստ. 4500 նիշի՝ 5539.8 ք.մ.

տեխնիկական (3-րդ) հարկ ըստ 8.400 նիշի՝ 494.8 ք.մ.

Շինության շինարարական ծավալը 0.000 ից վերև՝ 81004.1 խ.մ.

Շինության շինարարական ծավալը 0.000 ից ներքև՝ 27521.0 խ.մ.

Շինության ընդհանուր շինարարական ծավալը ՝ 108525.1 խ.մ.

Քաղաքացիական պաշտպանության եվ արտակարգ իրավիճակների կանխարգելման միջոցառումներ մարզադպրոցը ունի ստորգետնյա հարկ նախատեսված ավտոկայանատեղիների համար և անհրաժեշտության դեպքում կարող է ծառայել որպես պարզագույն թաքստոց:

Նախագիծը մշակված է համաձայն.

ՀՀՇՆ 30-01-2014 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ. ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՀԱՏԱԿԱԳԾՈՒՄ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՈՒՄ

ՀՀՇՆ 31-01-2014 ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐ. ՄԱՍ1 .ԲԱԶՄԱԲՆԱԿԱՐԱՆ ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐ

ՀՀՇՆ 21-01-2014 ՇԵՆՔԵՐԻ ԵՎ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՐԴԵՀԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀՇՆ IV-11.03.03-02 ԱՎՏՈԿԱՅԱՆԱՏԵՂԻՆԵՐ

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ 2020Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 28-Ի ԹԻՎ 102-Ն ՀՐԱՄԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ 11.09.2017Թ. ԹԻՎ 128-Ն ՀՐԱՄԱՆ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2021Թ. ՄԱՐՏԻ 31 ԹԻՎ 372-Ն ՀՐԱՄԱՆ

ՀՀՇՆ IV-11.07.01-2006 (ՄՍՆ 3.02-05-2003) «ՇԵՆՔԵՐԻ ԵՎ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՏՉԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՍԱԿԱՎԱՇԱՐԺՈՒՆ ԽՄԲԵՐԻ ՀԱՄԱՐ» ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐԻ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ՀՐԱՄԱՆ

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքը կանաչապատել և բարեկարգել: Կանաչապատումը իրականացվելու է տարածաշրջանին բնորոշ ծառատեսակներով և բուսականությամբ, որի համար ընկերության կողմից կմշակվի համապատասխան բարեկարգման, կանաչապատման և արդիականացման դենդրոնախագիծ:

Նախատեսվող գործունեությունը իրենից ներկայացնում է ժամանակակից լուծումներով և նյութերով իրականացվող շինություն: Այն ներդաշնակ է շրջակա կառույցներին տվյալ միջավայրում և չի հանդիսանում վիզուալ տեսադաշտի խոչնդոտ շրջակա բնակչության համար:

1.5.2 *Սառը, տաք ջրամատակարարման, կենցաղային եվ անձրեվաջրերի հեռացման ցանցեր*

Սառը ջրի սնուցումը նախատեսվում է իրականացնել տարածքի դիմացով անցնող Ø300 ջրագծից, Ø63մ խողովակով:

Միացումը իրականացնել տեղում փաստացի իրավիճակից ելնելով: Միացման կետում նախատեսել փականային հոր Ø2000 մմ, որում Ø50մմ սողնակ կցաշուրթով և հակարդեհային հիդրանտ Ø125մմ:

Խմելու տնտեսական և հակարդեհային ջրամատակարարման ցանցերը նախատեսված են համակցված: Տաք ջրամատակարումը նախատեսված է կառույցի տանիքում, 8.40 նիշում նախատեսվող անհատական կաթսայատնից, որտեղից խողովակաշարերը իջնում եմ -4.50 նիշ, որտեղ առաստաղի տակով նախատեսվում բաժանարար ցանցեր սառը ջրի հետ համատեղ, որտեղից սառը/տաք ջրամատակարարման ցանցերը միացվում են հորաններում նախագծված տաք/սառը ջրամատակարարման ցանցերի իր տաք ջրի շրջապտույտի խողովակով:

Կառույցի պարիսպի հարող մասում նախատեսել Ø500մմ դիտահոր, որում նախատեսվում է ջրաչափական հանգույց Ø 40 ջրաչափով:

-4.50 նիշում ավտոհանգրվանում նախատեսված է պատահական ջրերի հեռացման ցանց, որտեղից իտալական «PEDROLO» ֆիրմայի տիպ VXm15/50. Q=6.0 խմ/ժ, H=10ս N=1 կվտ պոմպի միջոցոող ջուրը մղվում է դեպի բակային անձրեվաջրերի ցանց:

- 4.50 նիշում նախատեսված է ավտոհանգրվանի համար հրդեհաշիջման ցանց սպլինկլերային համակարգով: Հրդեհաշիջման ջրի պաշարի համար նախատեսված է բակ V=75 մ^3, իր պոմպակայանով "GRUNDFOS" ֆիրմայի 2 պոմպով:

Ցանցերի համար նախատեսված են պոլիպրոպիլենե խողովակներ Ø40–15մմ և պողպատե Ø50-100մմ:

Թաղման միջին խորությունը հողի նիշից ընդունել 1.6մ ավազի նախապատրաստական շերտով: Կենցաղային կեղտաջրերը սան սարքերից ինքնահոս հավաքվում և հեռացվում է ներքին ցանցի միջոցով դեպի կոյուղու բակային ցանց Փ100-150 խողովակներով 4 տեղամասերով: Այնուհետև միացնելով Աթենքի փողոցով անցնող Փ500 կոյուղատարին Փ200 մմ խողովակով: Նախագծում նախատեսված են կոյուղու պոլիվինիխլորիդե խողովակներ Փ50÷150 մմ ներքին ցանցերի համար, իսկ արտաքին ցանցերի համար Փ200 պոլիէթիլենե ակասավոր խրղովակներ:

Հարթ տանիքից Ø150մմ ջրընդունիչներով անձրևաջրերը հավաքվելով ներքին պատի վրայով իջեցվում է -4.50 առաստաղի տակ, որտեղից հեռացվում է բակային ցանց 6 տեղամասով, այնուհետեվ բակային ցանցի միջոցով ջրերը հեռացվում և միացվում են Աթենքի փողոցով անցնող Ø400 հեղեղատարին: Ցանցերի համար նախատեսված են Ø150—200սմ պոլիվինիխլորիդե խողովակներ շենքի ներսում, իսկ արտաքին ցանցի համար նախատեսված են Ø 250 պոլիէթիլենե ակոսավոր խողովակներ:

Անձրեևաջրերի խողովակների մեջ նախատեսել էլեկտրազալարներ, որը հնարավորություն է տալիս անձրեվաջրերը խողովակների մեջ չսառչելու, խողովակները ամրացնել պատի վրա նորմատիվ հեռարությունններով: Ցանցերի վրա նախատեսված են դիտահորեր, միացումների անկյունների և նորմատիվային հեռավորրություններից վրա ստուգումներ կատարելու հետագա շահագործման համար:

Սառը/տաք ջրամատակարարման խողովակները ներկել հակակոռոզիոն ներկով երկու անգամ: -4,50 նիշի հրդեհաշիջման ցանցերը նախատեսված են պողպատե խողովակներ Ø25–100մմ: Բոլոր հանգույցներում ճուղավորումների վրա նախատեսել փականներ համապատասխան տրամագծի ցանցի բնականոն աշխատանքը ապաահովելու համար: Ցանցի վրա նախատեսված են սպլինկլերներ հրդեհաշիջման համար:

1.5.3 *Էլեկտրոմատակարարում*

Համաձայն ՀԷՑ ՓԲԸ NSՊ-ՃՀԱ-04/0799 (15.09.2023թ) գրությանը մարզադպրոցի էլեկտրամատակարարումը կիրականացվի 110/6 կՎ ՛՛Ծիխեռնակաբերդ՛՛ ենթակայանից 6կՎ ԲՍ-ից: Օբյեկտի նկուղային հարկում նախագծված է 2x400կՎԱ ենթակայան, որի ABP-ով երկսեկցիոն 0.4կՎ վահանը հանդիսանում է որպես գլխավոր բաշխիչ վահան:

Վահանի բաշխիչ պանելներից մալուխատարի միջոցով անցկացվում են թվով 9 հատ սնող մալուխներ, որոնցից 7-ը ներանցում են 2 թևերի միջանկյալ բաշխիչ վահաններ, իսկ 2-ը-անմիջապես մուտք են գործում նկուղային հարկի օդափոխության խուցի և պոմպակայանի բաշխիչ վահանները:

1.5.4 *Ջեռուցում և օդափոխություն*

Մարզա-առողջարանային կենտրոնի ջեռուցման, հովացման և օդափոխության նախագիծը կատարված է համաձայն СНиП 2.03.02-89, СНиП II-7.11-70 և ՀՀ գործող Շ.ն և կ–ի և պատվիրատուի պահանջի:

ՋԵՌՈՒՑՈՒՄ.- Շենքի ջերմամատակարարումն իրականացվում է շենքի տանիքում կառուցվող կաթսայատնից: Ջեռուցման համար արտաքին հաշվարկային ջերմաստիճանն ընդունված է t=-19°C:

Ընտրված է երկխողովականի, ջերմատարի փակուղային շարժմամբ ջեռուցման համակարգ:

Որպես ջեռուցման և հովացման սարքեր ընտրված են արտասահմանյան ֆիրմայի արտադրության օդամղիչ կոնվեկտորներ (ֆանկոյլներ) և ալյումինե ջեռուցիչներ:

3 մարզադահլիճների ջեռուցումը կատարվում է ZIP 3, L=6,0մ «Zehnder» ֆիրմայի արտադրության ճառագայթային պանելների միջոցով:

Մատակարարող և հետադարձ խողովակները մոնտաժվում են ջերմամեկուսացված պողպատյա և պոլիպրոպիլային խողովակներով, որոնք անցնում են առաստաղի տակով, մասամբ էլ. հատակի միջով:

Անհրաժեշտ ջերմության ընդհանուր ծախսը կազմում է Qջ=250կՎտ

Qօդ-220կՎտ

ՕԴԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ,» Ընտրված է օդափոխության արհեստական համակարգ: Ունիվերսալ դահլիճի օդափոխությունը իրականացվում է Ն.Հ-4, Ա.Հ-27 ներածման - արտածման սարքի միջոցով, որը տեղադրված տանիքի վրա և համալրված է

1.մուտքի և ելքի վրա տեղադրված կարգավորիչ փականներով

2.զտիչով

3.օդի թերթավոր ռեկուպերատորով

4.օդատաքացուցիչով

5.օդասառեցուցիչով 6.ներածման օդամղիչով

7.արտածման օդամղիչով

8.ճկուն ներդիրով

9. հիմքի հենոցով

10. ավտոմատիկայի կոմպլեկտով

Ն.Հ-5- Ա.Հ-25 ներածման արտածման համակարգը նախատեսված է մարզումների դահլիճի օդափոխության համար, իսկ Ն.Հ-6-Ա.Հ-27 համակարգը՝ գեղարվեստական մարմնամարզության և ակրոբատիկայի դահլիճի համար: Նշված համակարգերը տեղադրված են +8.40նիշի տանիքի վրա:

Նախատեսված է օդի ներածման համակարգ -4.50 նիշում տեղադրված մարզասրանի, պահեստների և արհեստանոցի համար՝ Ն.Հ-3, իսկ արտածումը կատարվում է Ա.Հ-3, 4, 5, 6, 7 համակարգերով:

Թարմ օդի ներածում է նախատեսված հանդերձարաններին, մարզիչների սենյակներին Ն.Հ-7, 8-համակարգերով, իսկ արտածումը կատարվում է սան. հանգույցներից առանցքային օդամուղների և Ա.Հ-8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 արտածման համակարգերի օգնությամբ:

Ն.Հ-9 ներածման համակարգը +4.50 նիշի հանդերձարանների համար է նախատեսված, Ն.Հ-10-ը վարչական սենյակների և խորհրդակցությունների դահլիճի: Արտածումը նշվածներից կատարվում է Ա.Հ-16 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24 արտածման համակարգերիի միջոցով:

Նախատեսված է նաև օդի ներածում ավտոկայանատեղի համար Ն.Հ-1, Ն.Հ-2 համակարգերի միջոցով, իսկ արտածումը կատարվում է երկու զոնաներից հավասարապես (վերին և ներքին) Ա.Հ-1, 2 համակարգերի օգնությամբ:

ՀՈՎԱՑՈՒՄ.- Շենքում նախատեսված է նաև հովացման համակարգ, որն իրականացվում է ֆանկոյլների և չիլլերների օգնությամբ: Հովացման համար ընդհանուր հովացման ծախսը կազմում է Qh=285կվտ:

Էլեկտրաէներգիայի խնայողականության, սառեցման զոնաների սառնամատակարարման ռեժիմը ճիշտ կարգավորելու, ինչպես նաև ռեզերվային և փոխարինող հզորության առկայությունը ապահովելու համար նախատեսված է մինչև 60% հզորության 2 հատ (Qu=200կվտ) հզորության չիլլերներ:

Չիլլերները տեղադրվում են տանիքի վրա:

ԾԽԱՀԵՌԱՑՈՒՄ,- Ավտոկայանատեղում նախատեսված է ծխահեռացման համակարգ: Դ.Հ-1, Դ.Հ-2 համակարգերի միջոցով կատարվում է օդի դիմհար ավտոկայանատեղին և աստիճանավանդակների նախամուտքերին, իսկ ծխահեռացումը կատարվում է Ծ.Հ-1 և Ծ.Հ-2 ծխահեռացման համակարգերի միջոցով: Ծխահեռացման համակարգի օդամուղները տեղադրված են +8.40 նիշում նախատեսված տեխնիկական սենյակում:

1.5.5 *Գազամատակարարում*

Գազամատակարարման տեխնիկական պայմաններ ստանալու համար կառուցապատող ընկերությունը դիմել է «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ին:

1.5.6 *Կանաչապատման աշխատանքներ*

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է իրականացնել տարածքի կանաչապատում: Կանաչապատման աշխատանքները իրականացնելու համար կառուցապատողի կողմից կնախապատրաստվի «Տարածքի բարեկարգման և արդիականացման նախագիծ», որը կհամաձայնեցվի Երևանի քաղաքապետարանի հետ:

Կանաչապատումը նախատեսվում է իրականացնել տարածաշրջանին և տեղի կլիմայական պայմանների բնորոշ ծառաթփային բուսականությամբ: Բուսականության տեսակային և քանակային կազմը ներկայացված կանաչապատման սխեմայի վրա:

Նախքան ծառատնկման աշխատանքների սկսելը անհրաժեշտ է կանաչապատվող տարածքում իրականացնել հետևյալ ագրոմելիորատիվ միջոցառումները.

- Ոռոգման համակարգի անցկացում,

- Համաձայն ծառագիտական նախագծի համարակալված ցցափայտերի օգնությամբ ծառերի ու թփերի փոսերի տեղի նշահարում,

- Ծառերի համար 1մ խորությամբ և 50սմ լայնության փոսերի պատրաստում ,

- Թփերի համար 50-60սմ խորությամբ և 40սմ լայնության փոսերի պատրաստում,

-Բոլոր փոսերի մոտ համարժեք ծավալի հողախառնուրդի կուտակում. պատրաստված 3 բաժին սևահողից, 1 բաժին կարմիր ավազից, 1 բաժին տորֆահողից և 0.5 բաժին փտած գոմաղբից, վրան ավելացնել մուլչ:

Ագրոտեխնիկական միջոցառումների ավարտից հետո խորհուրդ է տրվում նշված տարածքում ծառատունկն իրականացնել ուշ աշնանը կամ վաղ գարնանը: Տնկանյութը ծառերի դեպքում պետք է լինի 1.52-2.0մ, թփերի դեպքում՝ 0,5-0,8մ: Տնկանյութը կարելի է ձեռք բերել անտառային և դեկորատիվ տնկարաններից: Որպեսզի պաշտպանիչ կանաչ գոտում խոտածածկ առաջանա անհրաժեշտ է 1 ք.մ.-ում նախատեսվում է ցանել 0,04 կգ խոտի սերմ: Ծառատնկման հաջորդ 3 տարիներին խորհուրդ է տրվում վեգետացիայի ընթացքում 2-3 անգամ իրականացնել խնամքի (քաղհան, փխրեցում) աշխատանքներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև վնասատուների նկատմամբ թունաքիմիկատներով կամ կենսաբանական պայքարի միջոցառումներ:

Նախատեսվում է կազմակերպված ոռոգման ցանց: Ոռոգումը իրականացվելու է ցնցուղային եղանակով, նաև նախատեսված են ռետինե խողովակներ ամբողջությամբ ոռոգում կազմակերպելու համար:

Կանաչապատ տարածքների ոռոգման ջրամատակարարման համար նախատեսվում է օրենքով սահմանված կարգով դիմել ԵՐԵՎԱՆ ջրօգտագործողների ընկերությանը:

1.5.7 *Կանաչ տարածքի ոռոգման ջրապահանջի հաշվարկ*

Կանաչապատ տարածքի 1 մ^2-ի մեկ ոռոգման համար ջրի ծախսի նորման կազմում է 4-6 լ/ մ^2:

Տեղանքի շոգ կլիմայական պայմանների համար ընդունում ենք առավելագույն արժեքները.

գազոնների ոռոգում՝ $n_б = 0.006$ մ^3/մ^2

Ոռոգման համար ջրապահանջը որոշվում է՝

$$W_{ս.ջ} = (n_б \times S) \times K \times t$$

որտեղ՝ S – ոռոգվող տարածքի մակերեսն է, գազոնների մակերեսը՝ $S_1 = 4187,2$ մ^2,

K – ոռոգման օրական հաճախականությունն է, K = 2

t - ոռոգման օրերի պլանավորված թվաքանակն է, t = 175 օր

$$W_{ս.ջ} = (0.006 \times 4187,2) \times 2 \times 175 = 8793,12 \text{ մ}^3/\text{տարի}$$

1.5.8 *Նախատեսվող գործունեության իրավիճակային հատակագիծ*

1.5.9 *Գլխավոր հատակագիծ*

Գլխավոր հատակագիծ Մ 1:2000
Генплан М 1:2000

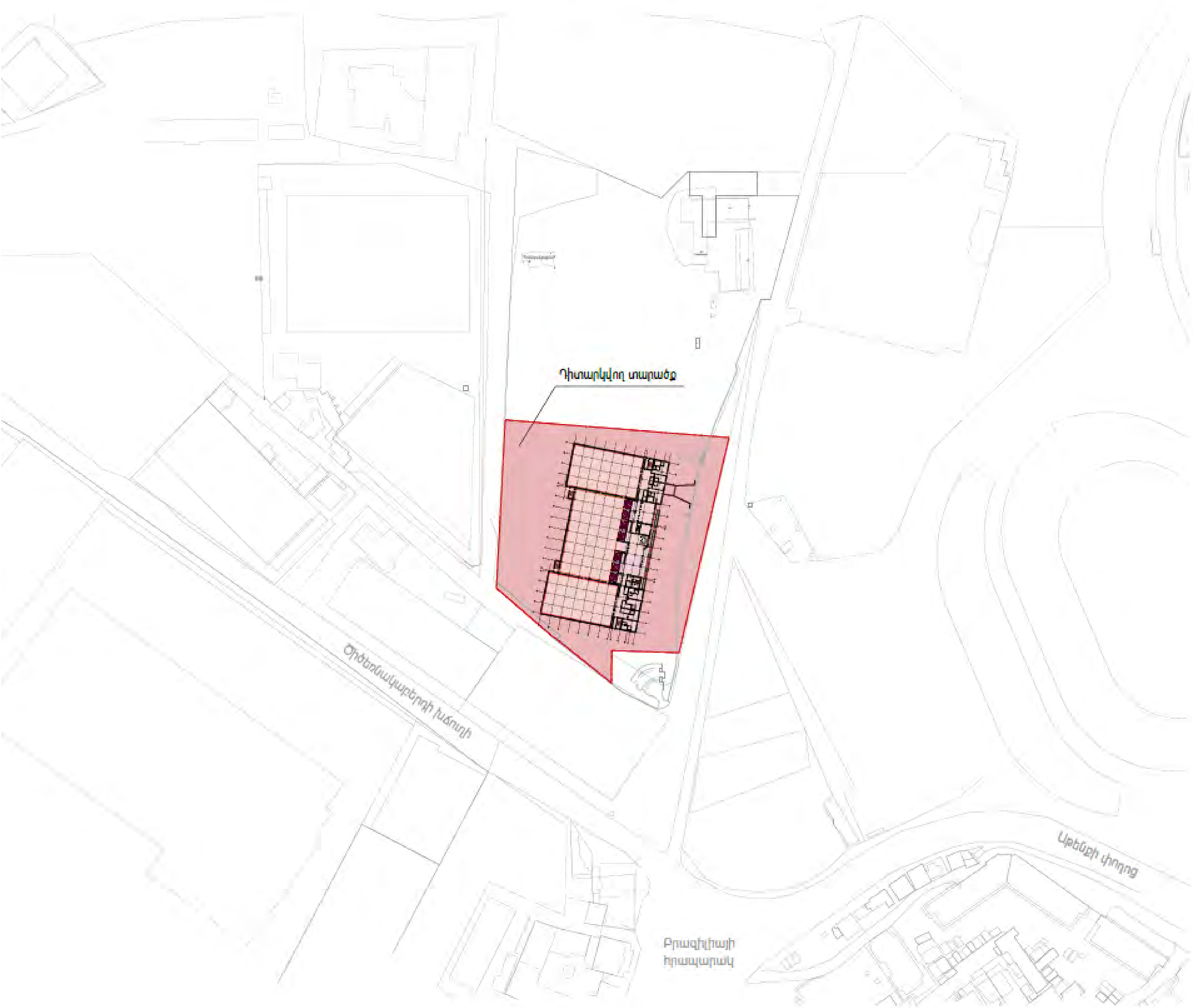

Գլխավոր հատակագիծ (բարեկարգում) Մ 1:250
Генплан (благоустройство) М 1:250
Պայմանական նշաններ
Условные обозначения
Գազոններ
Газоны
Բետոնե մայթի սալիկներ
Бетонные тротуарные плитки
Մայթեր բնական քարի խառը շարով
Тротуары брекчая из натурального камня
Ասֆալտբետոնի ծածկույթ
Покрытие из асфальтбетона
Գազոններ
Газоны
Բազալտե եզրաքարեր
бордюры из базальта
Զբոսայգու նստարաններ
Парковые скамейки
Զբոսայգու աղբամաններ
Парковые урны
Զբոսայգու լուսատուներ
Парковые светильники
Զբոսայգու լուսատուների, նստարանների և աղբամանների տարբերակների օրինակներ
Примерные образцы парковых светильников, скамей и урн
0.00=999.20
-4.50=994.70
0.00=999.20
57,05
102,5
ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՎԱԾ Է
ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ
Տ. ԱՎԻՆՅԱՆ
ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ
ПРИМЕЧАНИЯ
ԵՐԵՎԱՆՆԱԽԱԳԻԾ
N ԵՔ-ՀՄԱԽԱԸՁՔ-23/1
Լ. ՄՐՐԻԿՅԱՆ
Л. МРРИКЯН
Ր. ՄՐՐԻԿՅԱՆ
Р. МРРИКЯН
«ԵԿՆ ԾԻԳ» ՀՈԱԿ
"БЮРО ПО РЕАЛИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОГРАММ ПО ЗАСТРОЙКЕ ЕРЕВАНА" (НКО)
Проект новой спортивной школы гимнастики имени Альберта Азаряна в Ереване
ԱԼԲԵՐՏ ԱԶԱՐՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՄԱՐԶԱԴՊՐՈՑ
СПОРТИВНАЯ ШКОЛА ИМЕНИ АЛЬБЕРТА АЗАРЯНА
ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
АРХИТЕКТКРА
Գլխավոր հատակագիծ (բարեկարգում) Մ 1:250
Генплан(благоустройство)М1:250
ԱՆ РП
Δ - 9 АР- 9

Հողամասի շրջագարծային կետեր (կոորդինատներ)

	X	Y	
1	4449865.76	8456598.23	133.05
2	4449856.43	8456730.96	130.95
3	4449728.61	8456702.48	39.92
4	4449729.60	8456662.57	19.40
5	4449710.20	8456662.57	43.12
6	4449736.90	8456628.72	0.28
7	4449736.69	8456628.53	3.27
8	4449738.74	8456625.98	42.06
9	4449765.92	8456593.88	99.93
1	4449865.76	8456598.23	

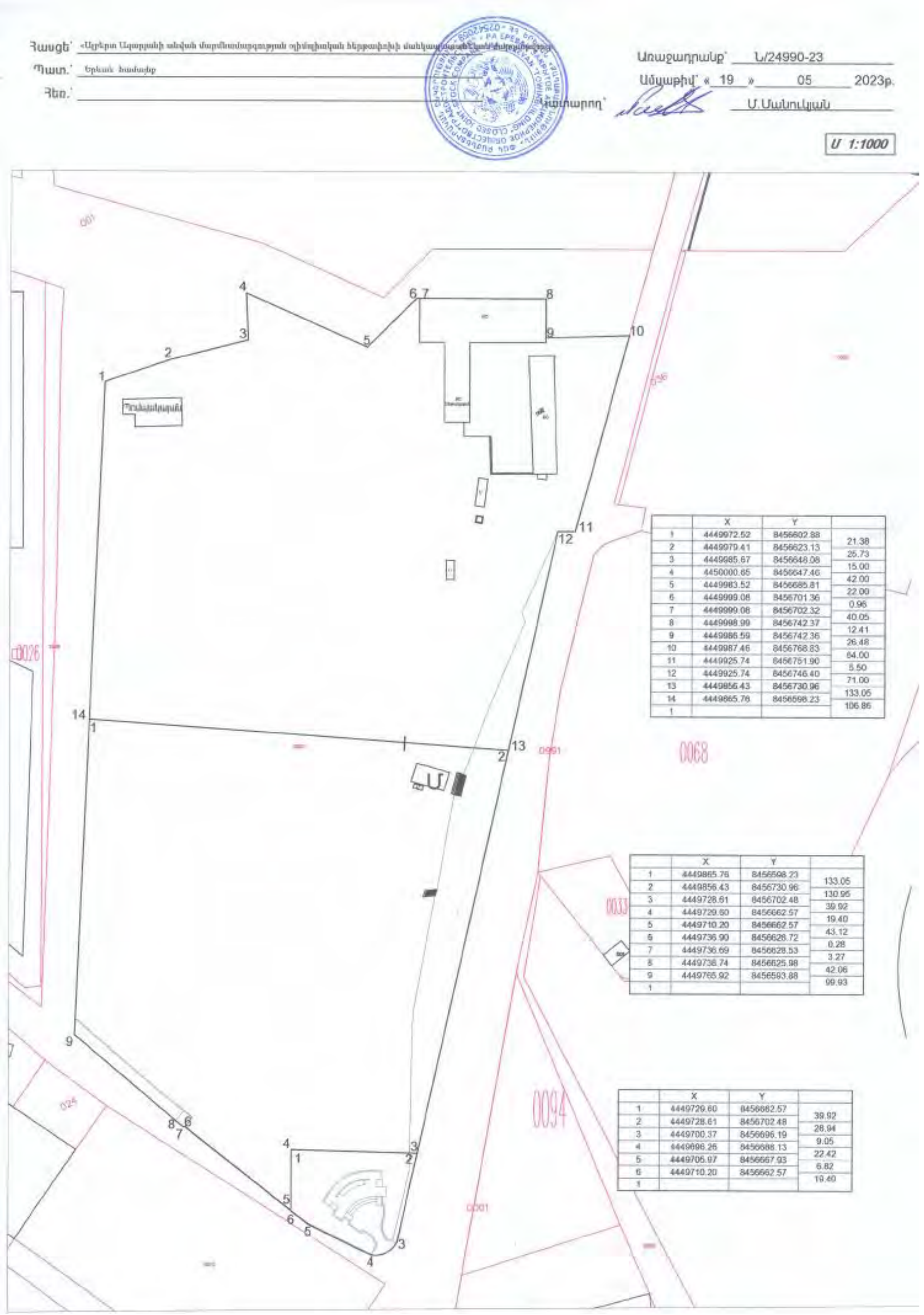

	X	Y	
1	4449972.52	8456602.88	21.38
2	4449979.41	8456623.13	25.73
3	4449985.67	8456648.08	15.00
4	4450000.65	8456647.46	42.00
5	4449983.52	8456685.81	22.00
6	4449999.08	8456701.36	0.96
7	4449999.08	8456702.32	40.05
8	4449998.99	8456742.37	12.41
9	4449986.59	8456742.36	26.48
10	4449987.46	8456768.83	64.00
11	4449925.74	8456751.90	5.50
12	4449925.74	8456746.40	71.00
13	4449856.43	8456730.96	133.05
14	4449865.76	8456598.23	106.86
1			

	X	Y	
1	4449865.76	8456598.23	133.05
2	4449856.43	8456730.96	130.95
3	4449728.61	8456702.48	39.92
4	4449729.60	8456662.57	19.40
5	4449710.20	8456662.57	43.12
6	4449736.90	8456628.72	0.28
7	4449736.69	8456628.53	3.27
8	4449738.74	8456625.98	42.06
9	4449765.92	8456593.88	99.93
1			

	X	Y	
1	4449729.60	8456662.57	39.92
2	4449728.61	8456702.48	28.94
3	4449700.37	8456696.19	9.05
4	4449696.26	8456688.13	22.42
5	4449705.97	8456667.93	6.82
6	4449710.20	8456662.57	19.40
1			

1.5.10 *Շինարարական հրապարակի կազմակերպման հատակագիծ*

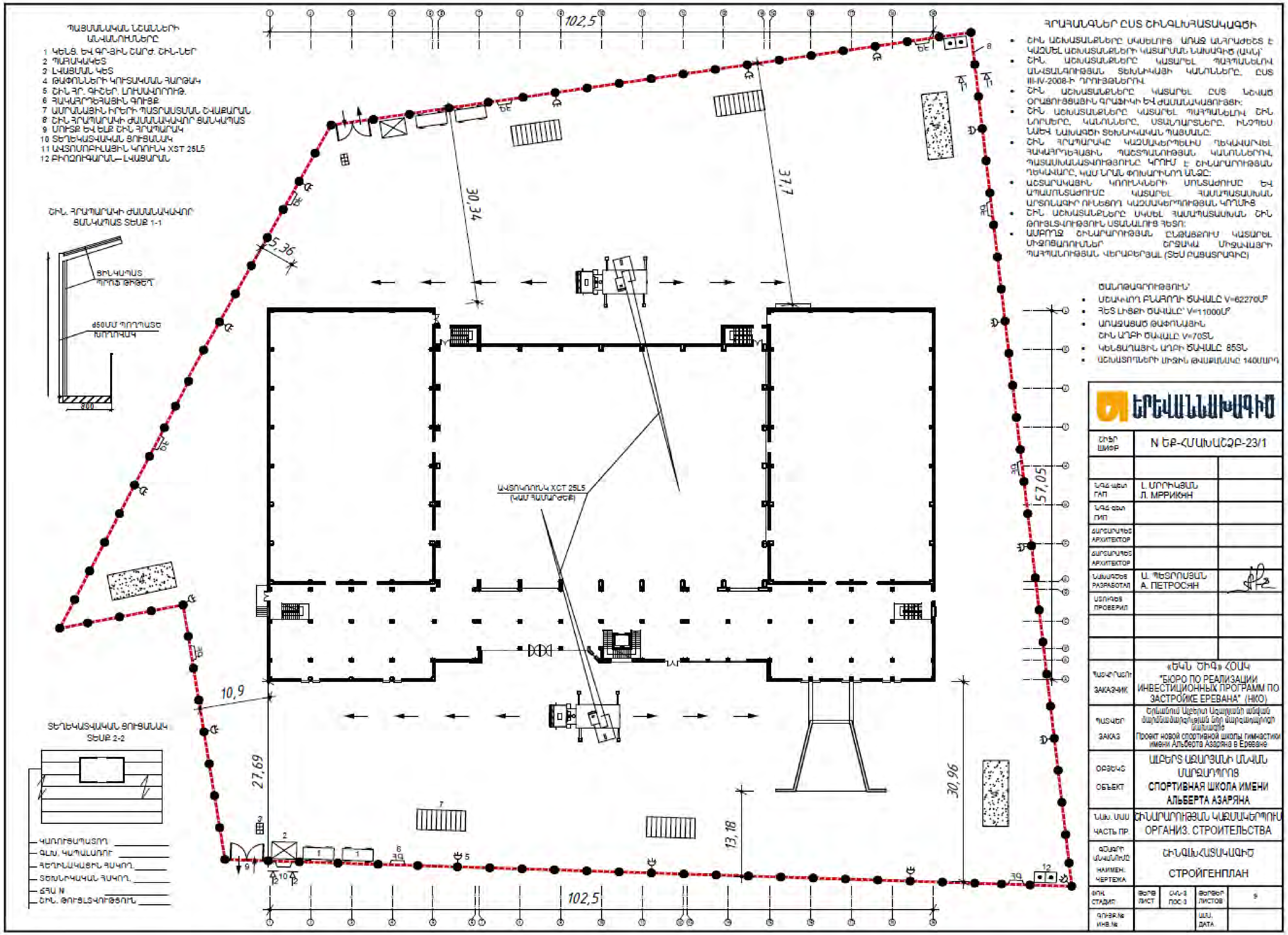

2. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՍԽԵՄԱՆ

Որպես շինհրապարակ դիտարկվելու է ամբողջ հողատարծքը:

Ելնելով առկա պայմաններից շինություններըը բացի շինարարական նորմերով տրված անվտանգության հրահանգներից, անհրաժեշտ է կազմակերպել և աշխատանքների կատարման նախագծում արտացոլել անվտանգության նորմերի անհատական մոտեցումներ

Շին. մոնտաժային աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով շինարարական նորմաները, կանոնները, ստանդարտները և նախագծի տեխնիկական պայմանները։

Շինարարության իրականացման որակի չափանիշները հսկվում են տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից, հատկապես ակտավորելով թաքնված աշխատանքների իրականացումը, գրանցելով վարման մատյանում։

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս պետք է ղեկավարվել հակահրդեհային անվտանգության վարչության կողմից տրված հրահանգների։

Շին. հրապարակը կոմպլեկտավորվում է հակահրդեհային ինվենտարով։

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ է կատարել միջոցառումներ զերծ պահելու շրջակա միջավայրը աղտոտումից, թունավոր արտաթորումներից։

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

1.Աշխատանքների բնույթից ելնելով, բանվորական բրիգադները ձևավորվում են որպես բազմապրոֆիլ կամ մասնագիտացված։

2.Բազմապրոֆիլ բրիգադները նպատակահարմար է կազմավորել խոշորացված (ընդհանրացված) տիպի ավարտուն շինարարական արտադրանքի, աշխատանքների ընդհանրացված փուլի, կոնստրուկտիվ հանգույցի ստեղծման նպատակով։

3.Բրիգադների քանակական և մասնագիտական - որակական կազմը սահմանվում է աշխատանքների ծրագրված ծավալների, աշխատատարության և աշխատանքների կատարման ժամկետների հիման վրա։

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1.Բանվորների աշխատանքի պաշտպանությունը ապահովվելու է անհատական պաշտպանության միջոցների կիրառմամբ (հատուկ արտահագուստ, կոշիկ), համալիր պաշտպանության միջոցառումների կատարումով (ցանկապատում, լուսավորում, օդափոխում, պաշտպանիչ և արգելակիչ սարքեր և հարմարանքներ և այլն), սանիտարակենցաղային շինություններով և սարքավորումներով՝ գործող նորմերին և կատարվող աշխատանքների բնույթին համապատասխան

2.Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները։

3Աշխատանքի պաշտպանության՝ անվտանգության տեխնիկայի, արտադրական սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների և հակահրդեհային անվտանգության վերաբերյալ անց է կացվելու հրահանգում։ Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները։

4Բանվորների անվտանգության տեխնիկայի ուսուցման, հրահանգման ժամանակին և որակով անցկացման, անհատական պաշտպանական միջոցների վիճակի և կիրառման, արտադրական անվտանգության և արտադրական սանիտարահիգիենիկ անվտանգության հետ կապված բոլոր միջոցառումների կատարման հսկողությունը վերապահվում է աշխատանքներն իրականացնող կազմակերպությանը։

Անհրաժեշտ է ավելի հետևողական մշտադիտարկումներ իրականացնել շինարարական գործունեության ոլորտում՝ արձանագրելով շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների հնարավոր անհամաչափությունները:

Իրականացվող շինարարական աշխատանքների ընթացքում կառուցապատողի կառաջնորդվի Առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն, իսկ շահագործման ժամանակ 2017 թվականի մարտի 28-ի թիվ 12-Ն հրամաններով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներով:

2.1 Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը

Հիմնական շինարարական տեխնիկայի պահանջարկը որոշվում է աշխատանքների ծավալների, մեխանիզմների և մեքենաների միջին արտադրողականության և աշխատանքների կատարման ընտրված եղանակների հիման վրա: Հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկը բերված է ստորև՝

N Ը/Կ	ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Չ/Մ	ՔԱՆԱԿ
1	ԱՎՏՈԻՆՔՆԱԹԱՓ ՄԵՔԵՆԱ 'ԿԱՄԱԶ'	ՀԱՏ	8
2	'ՀԵՏ-ԲԱՀ' ԷՔՍԿԱՎԱՏՈՐ 'CAT' ՖԻՐՄԱՅԻ	ՀԱՏ	2
3	ԲՈՒԼԴՈԶԵՐ-ԱՄԲԱՐՁԻՉ 'CAT' ՖԻՐՄԱՅԻ	ՀԱՏ	2
4	ԱՎՏՈԿՌՈՒՆԿ XCT 25L5 ՄԱԿՆԻՇԻ	ՀԱՏ	2
5	ԲԵՏՈՆԱՏԱՐ ՄԵՔԵՆԱ (ՊՏՏԿ. ԹԱՓՔՈՎ)	ՀԱՏ	6
6	ԲԵՏՈՆԱԽՏԱՑՆՈՂ ՍԱՐՔ /ԽՈՐՔԱՅԻՆ/	ՀԱՏ	6
7	ԲԵՏՈՆԱԽՏԱՑՆՈՂ ՍԱՐՔ /ՄԱԿԵՐԵՎՈՒՅԹԱՅԻՆ/	ՀԱՏ	6
8	ԵՌԱԿՑՄԱՆ ԱԳՐԵԳԱՏ CTH-550	ՀԱՏ	8

Շինարարական տեխնիկայի համար համապատասխան վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը իրականացվելու է շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:

Շինարարկան աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ բետոնի խառնուրդը կմատակարարվի բետոնատար ավտոմեքենաներով, մասնագիտացված ընկերության կողմից, պայմանագրային հիմունքներով:

2.2 Շինարարության ժամկետները

Շինարարության նորմատիվ տևողությունը որոշվել է հիմնական աշխատանքների ծավալների, աշխատատարության հաշվարկման և տեխնոլոգիական հաջորդականության հաշվառման հիման վրա:

Օբյեկտի կառուցման ընդհանուր տևողությունը կազմում է **30 ամիս**, **2,5 օրացուցային տարի** :

2.3 Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները

Հողային աշխատանքներ՝

Հանույթ՝ 62270մ^3
Ետլիցք՝ 11000մ^3

Ավելացած հողային զանգվածը կտեղափոխվի Երևան քաղաքապետարանի կողմից օրենքով սահմանված վայր, համապատասխան թույլտվություն ստանալուց հետո:

Շինարարությունում աշխատողների ընդհանուր թիվը՝140 մարդ, որից

- Ինժեներատեխնիկական անձնակազմ - 7 մարդ
- Արհեստագործներ և բանվորներ - 37 մարդ
- Մեքենավարներ և օգնականներ – 96 մարդ

2.3.1 *Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում*

Մարզադպրոցի կառուցման ժամանակ օգտագործվում են տարբեր շինարարական նյութեր, այդ թվում երկաթբետոն, մետաղ, ավազ, ցեմենտ, ներկանյութեր, բետոնյա կոնստուկցիաներ, մետաղական կոնստուկցիաներ և այլն:

Բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ տարածքների ջրցանի, հողի/գրունտի խոնավացման համար՝ և շինանձնակազմի խմելու կենցաղային նպատակների համար:

a)Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$W_{խ.տ.} = (n \times N + n_1 \times N_1) \times T$, որտեղ

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 7 մարդ

N– ԻՏԱ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ^{3}օր/մարդ

n$_1$– սպասարկող աշխատոների թվաքանակն է՝ 133 մարդ

N$_1$ – սպասարկողների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ^{3}օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 780 օր

$W_{խ.տ.}$= (7 x 0.016 + 133 x 0.025) x 780 = 2680.86 մ³/շին. ժամ. կամ 3.437մ³/օր:

ե) Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$Մ_1$ = S_1 x K_1 x T x D, որտեղ՝

S_1 – ջրվող տարածքի մակերեսը, 5790.3մ²,

K_1 – 1 մ² ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով, 600

D – ջրցանի օրեկան քանակը, 2 անգամ

$Մ_1$ = 5790.3 x 0.0015 x 600 x 2 = 10422.54 մ³/շին. ժամ. կամ 17.37 մ³/օր

Ընդամենը ջրօգտագործումը կկազմի 13103.4 մ³/շին. ժամ:

Բանվորկան և ԻՏԱ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքները հոգալու համար շինհրապարակում կտեղադրվեն ժամանակավոր բիոզուգարաններ, որոնք շինաշխատանքների ավարտից հետո կապամոնտաժվեն:

Շինհրապարակում սանիտարական կանոնները և նորմերը պահպանվելուն են համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի N15-Ն հրամանի համաձայն:

Բանվորկան և ԻՏԱ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքները հոգալու և տարածքի ջրցանի համար ջրամատակարարումը կիրականացվի ավտոցիստերնով, պայմանագրային հիմունքներով:

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՍԽԵՄԱՆ

3.1 Ֆիզիկաաշխարհագրական պայմանները

Երևան քաղաքը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում՝ չոր տափաստանային՝ կիսաանապատների տարրերով, լանդշաֆտային գոտում:

Երևան քաղաքի երկրաբանական կառուցվածքին մասնակցում են վերին պլիոցենից մինչև ժամանակակից հասակի նստվածքների համախմբեր, որոնք հիմնականում ներկայացված են հրաբխային, հրաբխա-նստվածքային ֆրակցիաներով:

Ժամանակակից ռելիեֆի ձևավորման պատմությունը սկսվում է վերին պլիոցենի ժամանակներից, երբ միոցենի նստվածքների հողմնահարված, էրոզիոն-դենուդացիոն մակերեսին սկսվել են տեղադրվել վերին պլիոցենի հասակի հրաբխային ապարներ, ինչպես նաև չորրորդական և ժամանակակից առաջացումներ:

Վարչական տեսակետից հետազոտվող տեղամասը տեղադրված է Երևան քաղաքի հյուսիսային կողմում, Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի տարածքում:

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքը տեղադրված է Եղվարդի հրաբխային սարավանդի սահմաններում, Հրազդան գետի աջափնյա հրաբխային բարձրավանդակի սահմաններում, գոգավորության կենտրոնական հատվածում

, տեղամասն իրենից ներկայացնում է լիցքային գրունտների կուտակման ճանապարհով հարթեցված տարածք: Կառուցապատված չէ:

Մակերեսի նիշերը տատանվում են 998.0-999.0 մետրի սահմաններում:

Նախնական զննման և փաստագրման արդյունքում կոմունիկացիոն հաղորդակցուղիներ չեն բացահայտվել:

<u>**Ջրային ցանցը**</u> տեղամասում քիչ զարգացած է: Տարածքի հիմնական ջրային երակ է հանդիսանում Հրազդան գետը, որի ռեժիմն ամբողջությամբ կարգավորված է տարատեսակ հիդրոտեխնիկական կառույցներով: Հիդրոերկրաբանական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքում ստորերկրյա ջրերը կապված են նեոգեն-չորրորդական հասակի հրաբխային առաջացումների չստորաբաժանված համախմբերի հետ, պատկանում են միջլավային և լավատակի ջրերի տարատեսակներին: Ըստ հրատարակված գրականության տվյալների ստորգետնյա ջրերը տեղամասում տեղադրված են 30.0 մետրից խորը

Երկրաբանական կառուցվացքը. Շրջանի և տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքին մասնակցում են Նեոգեն Չորրորդականի հասակի հրաբխային առաջացումները՝ բազալտ, անդեզիտա-բազալտներ, հրաբխային խարամ և մոխիր, հրաբխային ավազներ և այլն, որոնք ծածկված են բերվածքային առաջացումների շերտախմբերով ՝ խոշորա-բեկորային, մասամբ կավային գրունտներով:

Հորատման աշխատանքների ընթացքում մինչև 17.0 մետր խորությամբ փորված հորատանցքերում բացահայտվել են վերոհիշյալ բոլոր գրունտները:

<u>Հիդրոերկրաբանական տեսակետից</u> ստորգետնյա ջրերը կապված են Նեոգեն-Չորրորդականի հասակի հրաբխային առաջացումների չստորաբաժանված համախմբերի հետ, որոնք պատկանում են միջլավային և լավատակի ջրերի տարատեսակներին, որոնք հորատանցքերով մինչև 15.0 մետր խորությունը չեն բացահայտվել, համաձայն ֆոնդային նյութերի տվյալների դրանք տեղադրված են 30.0 մետրից խորը: Սակայն մակերեսային ջրերը, ներթափանցելով գրունտային զանգվածների խորը տեղադրված շերտերի մեջ, կուտակվելով և զետեղվելով հրաբխային առաջացումների պալեոռելիեֆի "փոս ընկած", ճկված, խորդ ու բորդությունների մասերում, կարող են առաջացնել "թաքնված" ջրափոսեր, ջրակալված և խոնավացած տեղամասեր(վերնաջրեր):

Վտանգավոր ֆիզիկա-երկրաբանական պրոցեսները և երևույթները, փլուզում, սողանք, կարստ, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ կառույցի հիմքերի վրա ներկա պահին բացակայում են: Սակայն անհրաժեշտ է նշել, որ տեղամասի երկրաբանա-լիթոլոգիական կտրվածքին մասնակցող կարբոնատային կեղևի, խճային և մանրախճային գրունտների լցանյութը ցուցաբերում է ենթառողողամաշման (суффозия) առանձնահատկություններ:

Կավային գրունտները (կավավազներ) առանձին շերտով բացահայտվել են միայն թիվ 6 հորատանցքում, դրանք մասամբ մանրախճային են, հազվադեպ բեկորներով: Կառուցվածքային առանձնահատկություններից կախված հնարավոր չի եղել դրանցից վերցնել առավել շատ չխախտված կառուցվածքի փորձանմուշներ:

3.2 Տարածքի երկրաբանալիթոլոգիական կառուցվածքը

Իրականացված աշխատանքների հիման վրա տեղամասի ինժեներա-երկրաբանական կառուցվածքում առանձնացվել են գրունտների հետևյալ տարատեսակերը`

Շերտ թիվ-1 լիցքային գրունտ չպառկապնդված, խճա-մանրախճային և կավավազային կազմի, մասամբ մեծաբեկորներով, կավային և ավազային նյութի խառնուրդով մինչև 40%, երբեմն շինարարական թափոններով, տարածումը համատարած է, հզորությունը` 3.0-9.0 մետր:

Տեխնածին առաջացումներ

Շերտ թիվ-2 կավավազ, ավազակավ փոշային, փիզ պլաստիկ և կիսապինդ թանձրության, բաց դարչնագույն, դեղնավուն երանգով, տարահատիկ և փոշենման ավազային նյութի խառնուրդով, փոշենման ավազների նրբաշերտերով և ոսպնյակներով, խճի, մանրախճի հազվադեպ մեծաբեկորների պարունակությամբ, գրունտը տեղ-տեղ ցեմենտացած է, լցանյութը` սակավախոնավ, տարածումը սահմանափակ է, հզորությունը` 1.8-5.0 մետր:

Չորրորդականի հասակի էլյուվիա-պրոլյուվիալ առաջացումներ

Շերտ թիվ-3 մանրախճային գրունտ, կավավազա-ավազային լցանյութով մինչև 45%, երբեմն խճի, հազվադեպ բեկորների պարունակությամբ, գրունտը միջին խտության է, լցանյութը՝ սակավախոնավ, տարածված է տեղամասի կենտրոնական մաերում:

Չորրորդականի հասակի էլյուվիա-պրոլյուվիալ առաջացումներ

Շերտ թիվ-4 խճային գրունտ մանրախճով, հրաբխային ապարներից, կավավազա-ավազային լցանյութով մինչև 30%, տեղ-տեղ կավավազի բներով և ոսպնյակներով, քարա-բեկորները երբեմն պատված են կարբոնատային թաղանթով, գրունտը միջին խտության է, լցանյութը՝ սակավախոնավ, , հզորությունը՝ 2.0-5.0 մետր:

Չորրորդականի հասակի էլյուվիա-պրոլյուվիալ առաջացումներ

Շերտ թիվ-5 մեծաբեկորային գրունտ, բազալտ, անդեզիտա–բազալտներից, միջբեկորային կավավազա-ավազային լցանյութով մինչև 10%, տեղ-տեղ խճի և մանրախճի բներով և ոսպնյակներով, գրունտը միջին խտության է, լցանյութը՝ սակավախոնավ, տարածումը համատարած է, հզորությունը՝ 2.0-3.0 մետր:

Չորրորդականի հասակի էլյուվիա-պրոլյուվիալ առաջացումներ

3.3 Կլիման

Ընդհանուր առմամբ Երևանի կլիման արտահայտված ցամաքային բնույթ է կրում՝ շոգ և չոր ամառներին հաջորդում են չափավոր ցուրտ, անկայուն ձնածածկով ձմեռները: Կլիմայի առանձնահատկությունները պայմանավորված են. ամռանը՝ հարավից՝ չոր տաք օդային զանգվածների, ձմռանը՝ հյուսիսից՝ ցուրտ օդային զանգվածների ներխուժումով:

Տեղանքի կլիմայական պայմանները բերված են ըստ Երևան-«Էրեբունի» օդերևութաբանական կայանի տվյալների:

Ջերմաստիճանի բացարձակ մինիմումը ոչ ցածր է քան –30 °C, բացարձակ մաքսիմումը հասնում է +42 °C: Օդի միջին ջերմաստիճանները ըստ ամիսների Երևան քաղաքի հարավային արդյունաբերական շրջանի համար բերված են աղյուսակ 2.1-ում «Շինարարական կլիմատոլոգիա» СНиП II-7.01-96 տվյալների համաձայն:

Օդի միջին ջերմաստիճանը, °C

Աղյուսակ 2.1.

Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների												միջին տարեկան
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
-3.4	-0.9	5.3	12.4	17.4	21.6	25.5	25.2	20.5	13.5	6.5	-0.2	**12.0**

Օդի հարաբերական խոնավության բնութագիրը ըստ Երևան-«Էրեբունի» մետեոկայանի տվյալների բերված է աղյուսակ 2.2-ում:

Օդի հարաբերական խոնավությունը, %

Աղյուսակ 2.2.

Միջինը ըստ ամիսների, %												միջին տարեկան
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
78	73	63	55	55	49	45	44	49	60	72	78	**60**

Տեղումների բնութագիրը ըստ Երևան-«Էրեբունի» օդերևութաբանական կայանի տվյալների բերված է աղյուսակ 2.3-ում: Էրեբունի կայանը գտնվում է 888 մ ծ.մ. բարձրության վրա: Կլիման բնութագրվում է տեղումների ցածր քանակով: Տեղումների միջին տարեկան նորման չի գերազանցում 316 մմ: Շրջակայքում գոլորշիացման էներգետիկական հնարավորությունները զգալիորեն գերազանցում են տեղումների քանակը, այդ պատճառով կլիման չոր է:

Ձյան ծածկույթի առավելագույն դեկադային բարձրությունը կազմում է 58 սմ, ճնշումը – 70 կգ/մ²: Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը կազմում է 60 սմ: Ձյան ծածկույթով օրերի միջին քանակը կազմում է 48: Հաստատուն ծածկույթը գոյանում է ոչ ամեն տարի:

Տեղումների բնութագիրը

Աղյուսակ 2.3.

Տեղումների քանակը <u>միջին</u> / մաքսիմալ օրական, մմ												տարեկան
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
<u>24</u>	<u>26</u>	<u>32</u>	<u>43</u>	<u>52</u>	<u>27</u>	<u>13</u>	<u>10</u>	<u>13</u>	<u>26</u>	<u>28</u>	<u>22</u>	**<u>316</u>**
21	23	34	29	42	31	29	26	51	35	36	28	**51**

Քամու նվազագույն միջին արագությունը հուլիս ամսին, որի կրկնվողությունը հասնում է 16 տոկոս, կազմում է 7.2 մ/վրկ: Քամու բացարձակ առավելագույն արագությունը 20 տարի մեկ անգամ հասնում է 24 մ/վրկ: Նորմատիվ հողմաբեռնվածքը կազմում է 45 կգ/մ²:

Քամու ակտիվությունը ռեգիոնում ըստ Երևան-"Էրեբունի" մետեոկայանի տվյալների բերված է աղյուսակ 2.4-ում:

Քամու բնութագիրը

Աղյուսակ 2.4.

ամիս	<u>քամու կրկնվողությունն ըստ ուղղությունների և անդորրի, %</u> / քամու միջին արագությունը, մ/վրկ								
	Հս	ՀսԱրլ	Արլ	ՀվԱրլ	Հվ	ՀվԱրմ	Արմ	ՀսԱրմ	Անդորր
I	<u>3</u> 2.0	<u>10</u> 2.1	<u>13</u> 2.2	<u>16</u> 2.8	<u>20</u> 2.6	<u>26</u> 2.3	<u>9</u> 2.7	<u>3</u> 3.4	78

IV	7/3.1	14/2.9	8/2.4	18/3.5	18/3.0	16/3.0	13/4.1	6/3.4	50
VII	17/5.5	31/5.9	3/2.2	9/2.4	16/2.1	13/2.5	7/2.7	4/4.6	40
X	5/2.7	18/2.3	10/1.8	11/2.5	19/2.2	22/2.2	10/2.8	5/3.7	70

Արեգակնային փայլի տևողության, ճառագայթման ուժգնության բնութագիրը և ամպամած օրերի քանակը բերված են 2.5 – 2.7 աղյուսակներում:

Արեգակնային ճառագայթում (Երևան)

Աղյուսակ 2.5.

Գումարային ճառագայթում (ուղիղ + ցրված), որը մուտք է գործում հորիզոնական մակերևույթ անամպ երկինքի դեպքում, ՄՋ/մ^2												միջին տարեկան
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
264	423	586	804	1043	1182	1068	1047	842	620	339	214	**700**

Արեգակնային փայլի տևողությունը (Երևան “Ագրո”)

Աղյուսակ 2.6.

Տևողությունը ըստ ամիսների, ժամ												տարեկան
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
89	118	169	212	283	334	359	352	300	246	144	90	**2696**

Ամպամած օրերի քանակը (Երևան “Ագրո”)

Աղյուսակ 2.7.

Ըստ ամիսների, օր												տարեկան
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
10	6	4	2	0.2	0.1	0	0.1	0.3	1	4	11	**39**

Տարվա հաշվարկային կլիմայական պարամետրերը բերված են 2.8 – 2.9 աղյուսակներում:

Կլիմայական բնութագիրը տարվա ցուրտ ժամանակահատվածում, Երևան-Էրեբունի

Աղյուսակ 2.8.

<table>
<tr><td colspan="10">Օդի ջերմաստիճանը, °C</td><td colspan="2" rowspan="3">Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %</td><td colspan="2" rowspan="3">Մթնոլորտային տեղումներ և գրունտի սառչման խորությունը</td><td colspan="2" rowspan="3">Քամի</td></tr>
<tr><td colspan="2">ամենա ցուրտ օրվա</td><td colspan="2">ամենա ցուրտ հինգօրյակի</td><td rowspan="4">միջինը ամենացուրտ ժամանակահատվածում</td><td rowspan="4">բացարձակ նվազագույնը</td><td rowspan="4">ամենացուրտ ամսվա միջին օրական ամպլիտուդա</td><td colspan="3" rowspan="3"><u>Տևողությունը (օր)</u> միջին ջերմաստի-ճանը (°C) ժամանակահատվածում, երբ միջին օրական ջերմաստիճանը ոչ ավելի քան՝</td></tr>
<tr><td colspan="4">ապահովվածություն</td></tr>
<tr><td rowspan="2">0.98</td><td rowspan="2">0.92</td><td rowspan="2">0.98</td><td rowspan="2">0.92</td><td rowspan="2">միջին ամսական</td><td rowspan="2">միջին ամսական ժամը 15-ին</td><td rowspan="2">տեղումների քանակը նոյեմբեր-մարտ ամիսներին, մմ</td><td rowspan="2">գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, սմ</td><td rowspan="2">գերակշռող ուղղու-թյունը դեկտեմբեր-փետրվար ամիսներին</td><td rowspan="2">հունվարին միջին արագություններից առավելագույնը, ըստ ռումբերի, մ/վրկ</td></tr>
<tr><td>0</td><td>8</td><td>10</td></tr>
<tr><td>-21</td><td>-19</td><td>-19</td><td>-17</td><td>-3.6</td><td>-27</td><td>8.3</td><td><u>70</u>
-2.4</td><td><u>140</u>
1.0</td><td><u>159</u>
1.8</td><td>78</td><td>68</td><td>132</td><td>60</td><td>Հվ</td><td>2.6</td></tr>
</table>

<u>Կլիմայական պարամետրերը տարվա տաք ժամանակահատվածում, Երևան-Էրեբունի</u>

Աղյուսակ 2.9.

Օդի ջերմաստիճանը, °C					Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Մթնոլորտային տեղումներ, մմ		Քամի	
ապահովվածություն		բացարձակ առավելագույնը	ամենատաք ամսվա միջին առավելագույնը	ամենատաք ամսվա միջին օրական ամպլիտուդը						
0.95	0.99				միջին ամսական	միջին ամսական ժամը 15-ին	տեղումների քանակը ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին	օրական մաքսիմում	գերակշռող ուղղությունը հունիս-օգոստոս ամիսներին	հուլիսին միջին արագություններից նվազագույնը, ըստ ռումբերի, մ/վրկ
32	34	42	33	15.6	45	28	154	51	Հվ	2.1

3.4 Օդային ավազան

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության "Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն" ՊՈԱԿ-ի կողմից:

Երևան քաղաքում կատարվել են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի և գետնամերձ օզոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 45 դիտակետ և 5 դիտակայան: 2022 թվականին Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները: Իրականացված դիտարկումների 31%-ում դիտվել են փոշու, 29%-ում՝ ազոտի երկօքիդի, 3%-ում՝ ծծմբի երկօքիդի, 0.1%-ում՝ գետնամերձ օզոնի գերազանցումներ համապատասխան ՍԹԿ-ներից, ինչը կարող է պայմանավորված լինել ինչպես բնակլիմայական պայմաններով և աղտոտման աղբյուրներով, այնպես էլ կանաչ տարածքների սակավությամբ: Քաղաքում մթնոլորտային օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրներ են հանդիսանում տրանսպորտը, արդյունաբերությունը, էներգետիկան, քաղաքաշինությունը:

2021 թվականի տվյալների համաձայն քաղաքում անշարժ աղբյուրներից արտանետված վնասակար նյութերում գերակշռում են ածխաջրածինները, ածխածնի օքսիդը, փոշին, ազոտի օքսիդները և ծծմբային անհիդրիդները:

Աղյուսակ 14. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդի դիտարկումների արդյունքները, 2022թ.

Որոշվող միացություն (դիտակայանի քանակ)	Դիտարկված առավելագույն կոնցենտրացիա, մգ/մ³ (դիտակայանի համար)	ՍԹԿ-ից գերազանցումների քանակ		Միջին տարեկան կոնցենտրացիա, մգ/մ³	ՍԹԿ միջին օրական, մգ/մ³
		>1 ՍԹԿ	>5 ՍԹԿ		
Ծծմբի երկօքսիդ (5)	0.090 (դիտ. N18)	52	0	0.022	0.05
Ազոտի երկօքսիդ (5)	0.148 (դիտ. N7)	367	0	0.029	0.04
Փոշի (5)	1.805 (դիտ. N8)	560	15	0.147	0.15
Գետնամերձ օզոն (5)	0.030 (դիտ. N8)	1	0	0.006	0.03

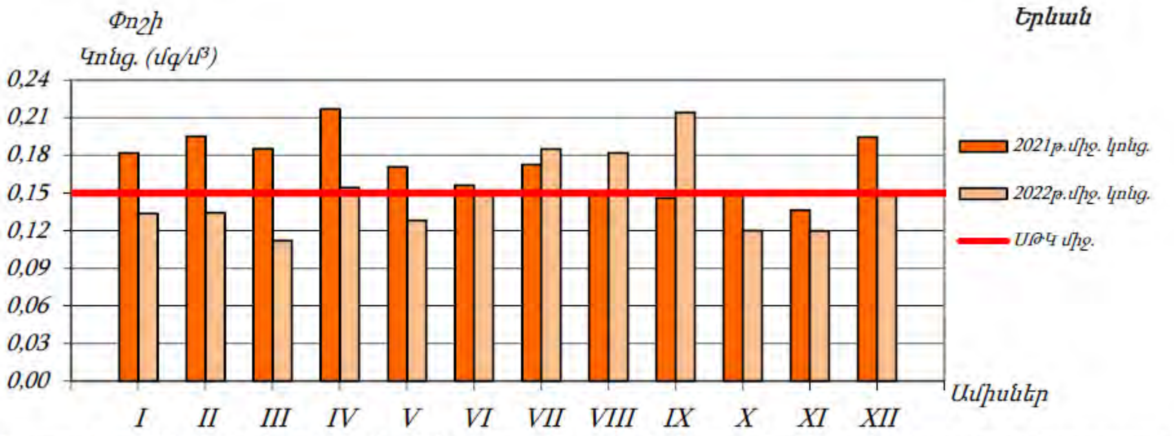

Գծապատկեր 18. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիայի փոփոխությունը 2021-2022 թթ.

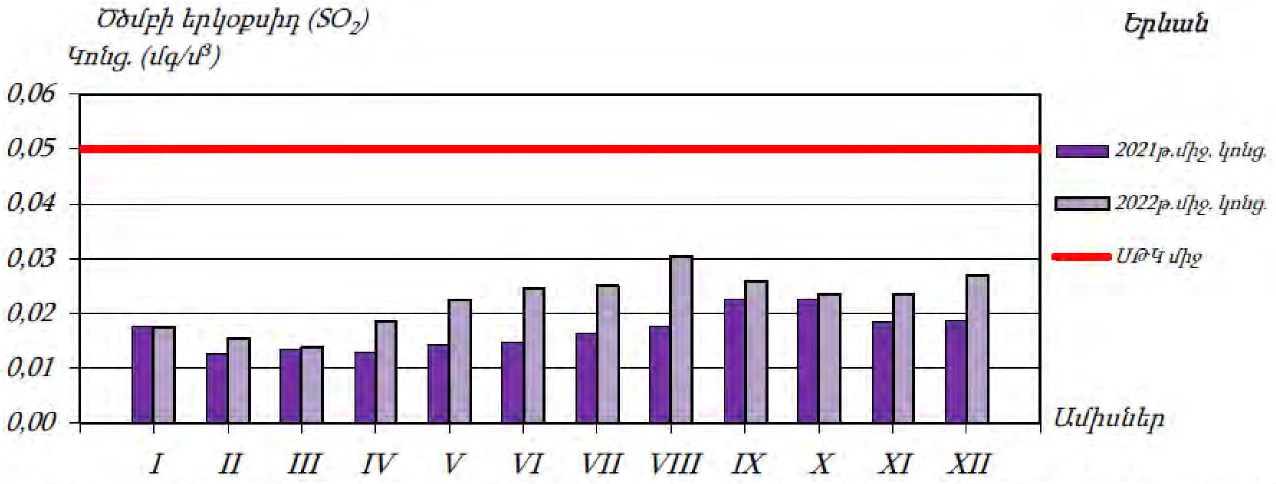

Գծապատկեր 19. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիայի փոփոխությունը 2021-2022 թթ.

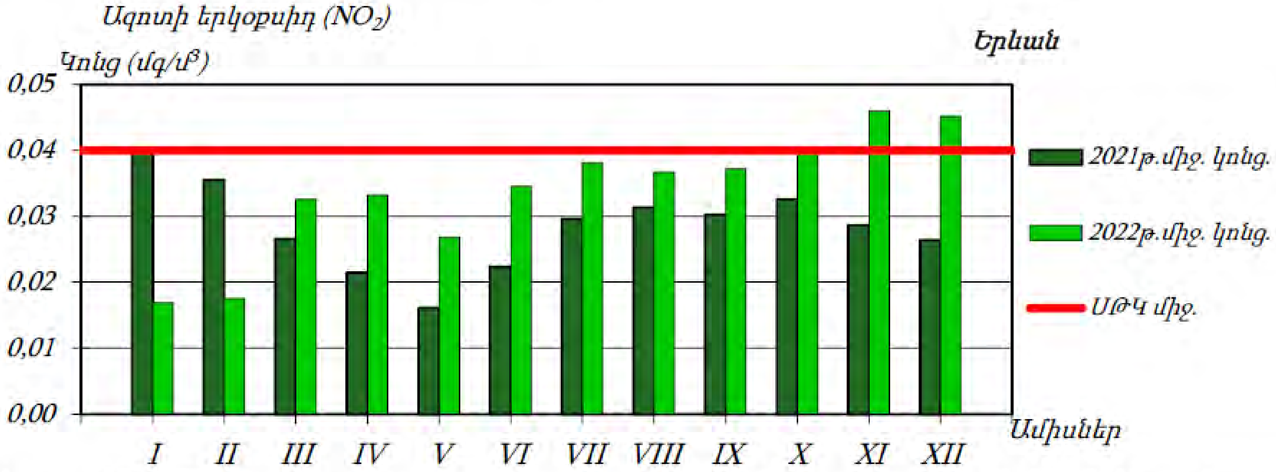

Գծապատկեր 20. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիայի փոփոխությունը 2021-2022 թթ.

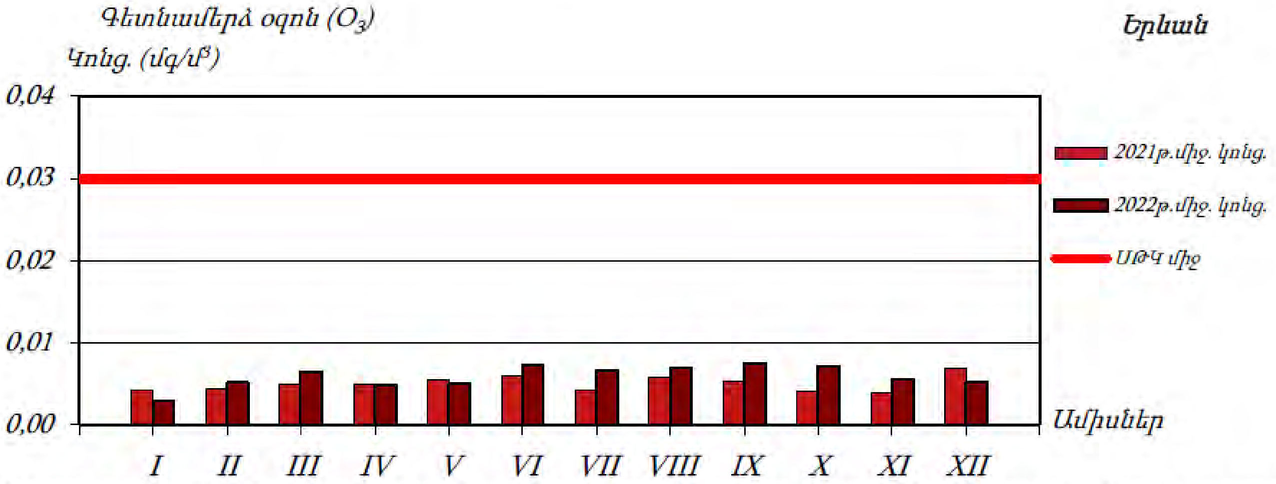

Գծապատկեր 21. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում գետնամերձ օզոնի միջին ամսական կոնցենտրացիայի փոփոխությունը 2021-2022 թթ.

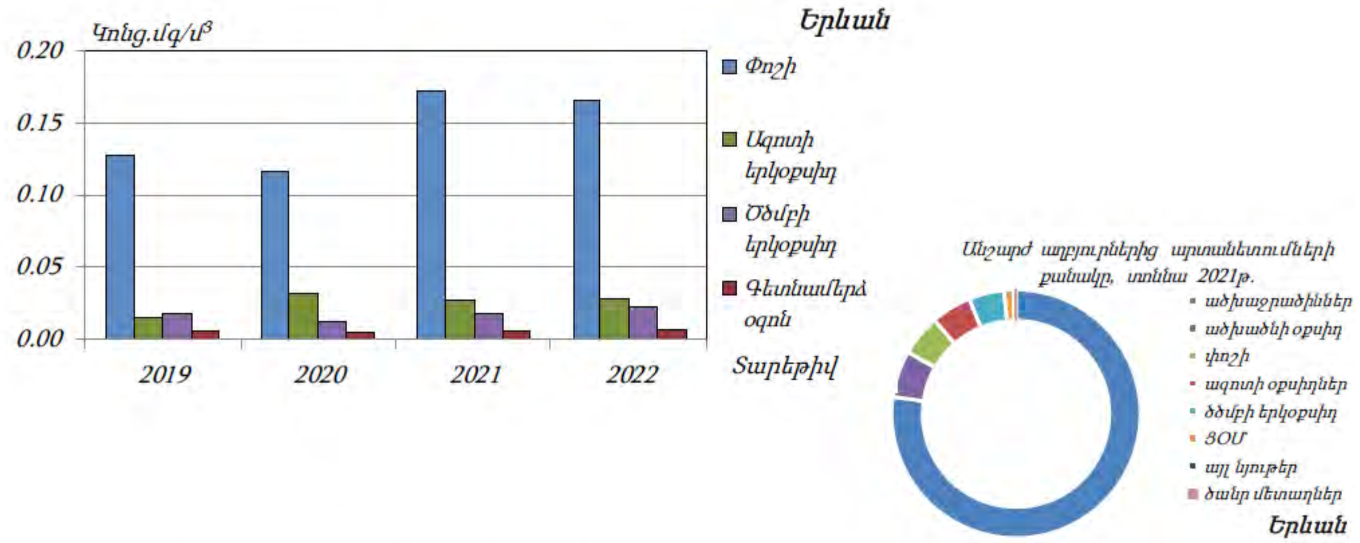

Գծապատկեր 22. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում աղտոտիչների միջին տարեկան կոնցենտրացիայի փոփոխությունը և անշարժ աղբյուրներից վնասակար նյութերի արտանետումները

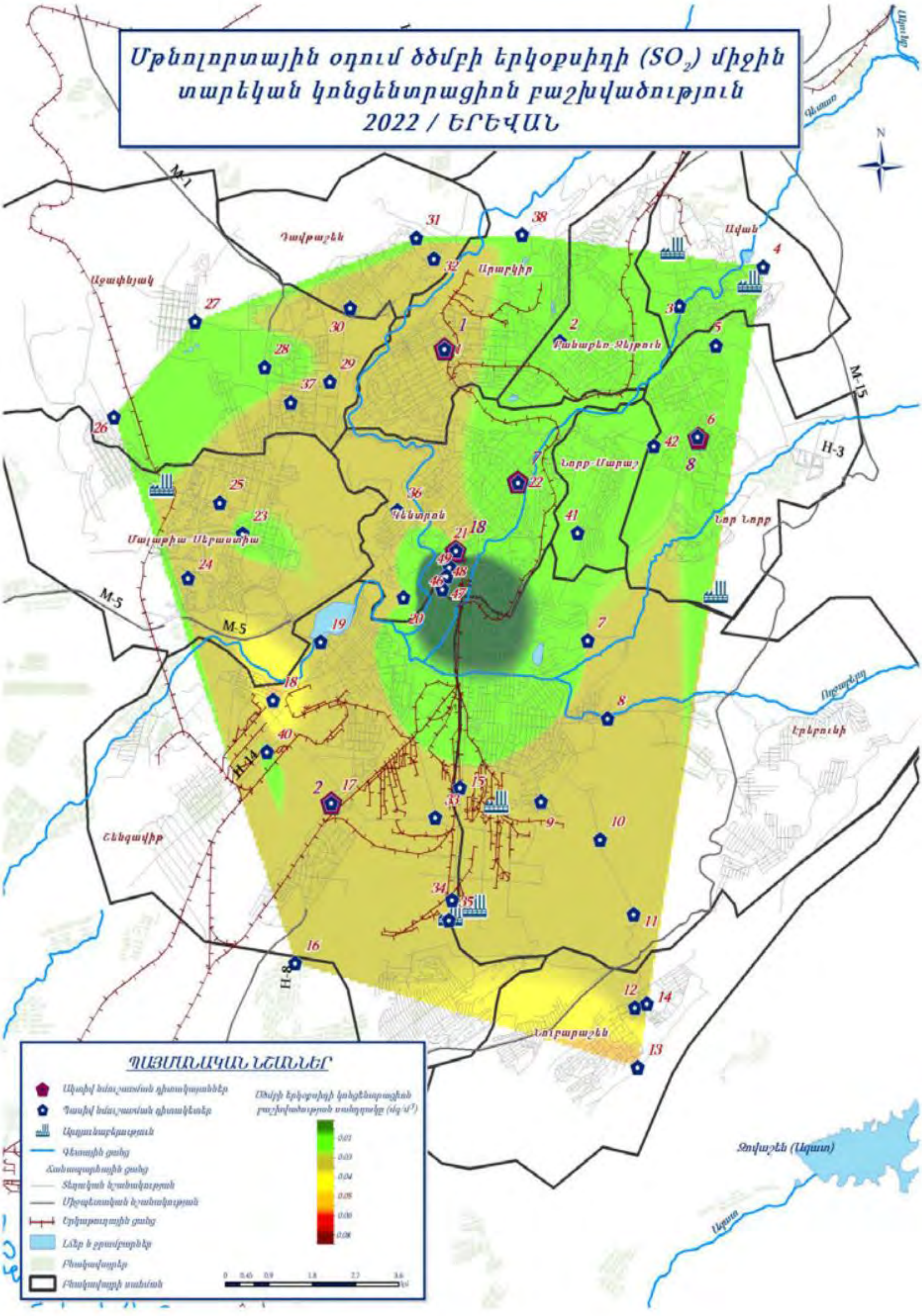
Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին
տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածություն
2022 / ԵՐԵՎԱՆ
ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

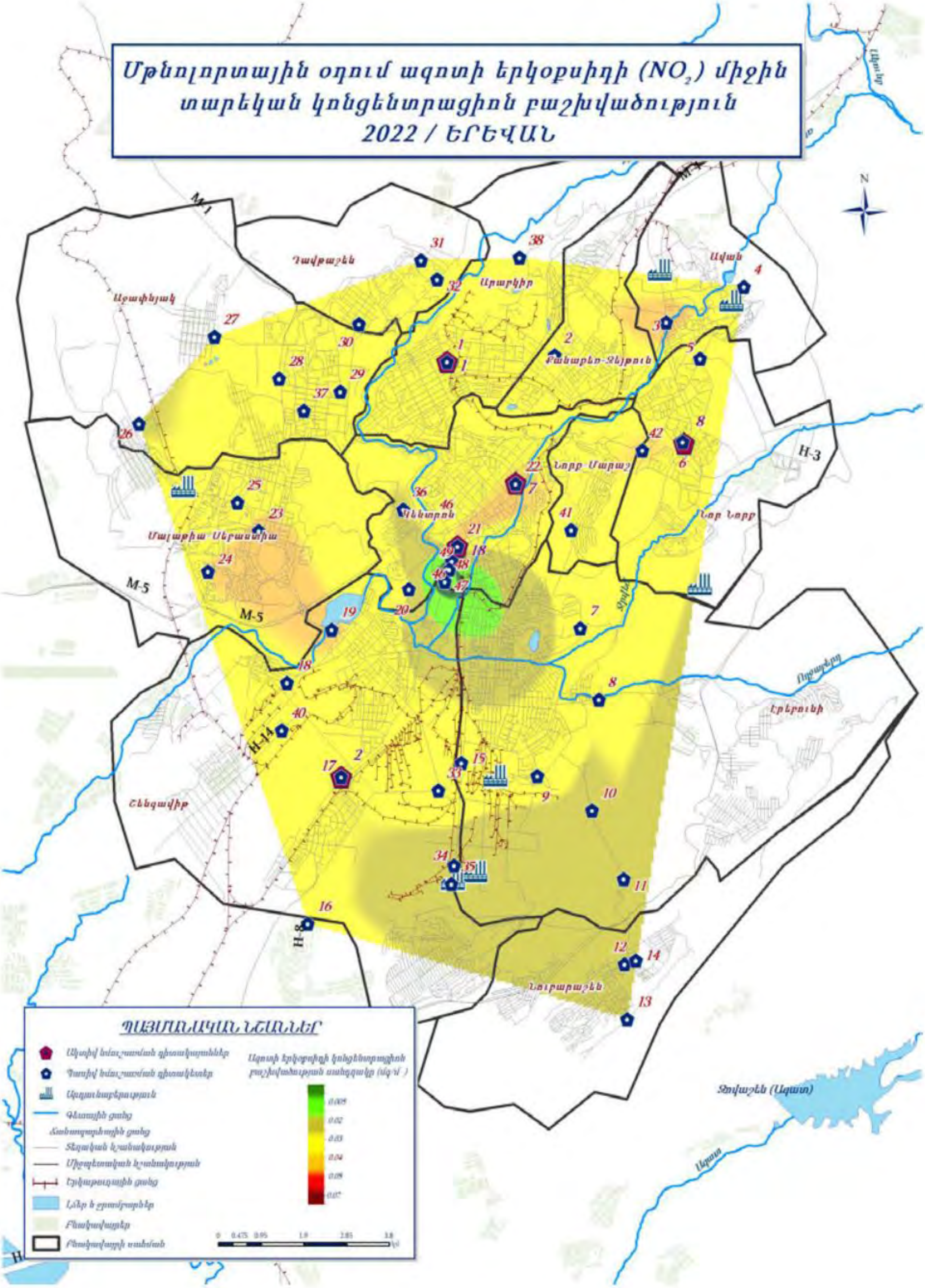
Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO2) միջին
տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածություն
2022 / ԵՐԵՎԱՆ
Դավթաշեն
Աջափնյակ
Արաբկիր
Ավան
Քանաքեռ-Զեյթուն
Նորք Մարաշ
Կենտրոն
Մալաթիա Սեբաստիա
Նոր Նորք
Էրեբունի
Շենգավիթ
Նուբարաշեն
M-1
M-5
H-3
H-14
H-8
ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

Սույն հայտում նախատեսված միջոցառումների արդյունքում՝ օդային ավազանի աղտոտվածության լրացուցիչ ավելացում չի սպասվում:

3.5 Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների ֆոնային աղտոտվածությունը նույնպես վերահսկվում է «ՀՄԿ» ՊՈԱԿ-ի կողմից, որի տվյալները 2022 թվականի ամփոփ տեղեկանքից բերված են ստորև:

ՀՀ կառավարության կողմից «Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» որոշմամբ (ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75Ն որոշում) ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով:

ՀՀ տարածքում ջրերի կառավարումը կատարվում է 14 գետավազանային կառավարման տարածքների միջոցով:

<u>Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք</u>

Հրազդան գետի Երևանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս). պայմանավորված է լուծված թթվածնով, ԹԿՊ$_5$-ով, ԹՔՊ-ով, ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, մանգանով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով, ընդհանուր ֆոսֆորով և կախված մասնիկներով:

Գետառ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ, ֆոսֆատ իոններով և վանադիումով:

Նախատեսվող գործունեությունը ջրային ավազանի աղտոտվածությունը չի ավելացնի, քանի որ նախատեսված են անհրաժեշտ միջոցառումներ հնարավոր ազդեցությունների նվազեցմանն ուղղված:

3.6 Հողերի նկարագիրը

Հողերը

Տարածաշրջանում հանդիպում են հողածածկի հետևյալ տիպերը.

- Բաց շագանակագույն խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային ցեմենտացած
- Կիսաանապատային գորշ խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային
- Պլեոհիդրոմորֆ կապակցված մնացորդային ալկալիացած աղակալած:

3.7 Հողային ռեսուրսներ

Մարզադպրոցի կառուցման նախագիծը ենթադրում է հողային աշխատանքների իրականացում: Կատարվելու է մոտ 62270 մ^3 ընդհանուր ծավալով հողային զանգվածի հանույթ և 11000մ^3 հետլիցք: Ավելցուկային 51270մ^3 ծավալով հողային զանգվածը կտեղափոխվի Երևանի քաղաքապետարանի կողմից օրենքով սահմանված կարգով հատկացված վայր: Հողային ռեսուրսների պահպանության նպատակով՝

- Շինարարական նյութերը կտեղադրվեն հատուկ նախատեսված հարթակի վրա,
- Շինարարական սարքավորումներից նավթանյութերի արտահոսքի հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով, անհրաժեշտ է, որ այդ տարածքներում ապահովվի սարքավորումների և մեքենաների պատշաճ տեխնիկական վիճակ:
- Այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար պետք է տեղադրել ավազ կամ մանրախիճ: Այն դեպքերում, երբ մեքենաներից և սարքավորումներից կլինի վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսք, ապա պետք է փոված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր և այն փոխարինել նորով:
- աշխատանքների ավարտից հետո կմաքրվեն բոլոր տարածքները և առաջացած թափոնները կտեղափոխվեն ինքնակառավարման մարմնի կողմից հատկացված աղբավայր,
- տարածքը կբարեկարգվի և կմաքրվի շինարարական աղբից:

3.8 Բուսական աշխարհ

Երևան քաղաքը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում, չոր տափաստանային՝ կիսաանապատների տարրերով, լանդշաֆտային գոտում:

Երևանի ֆլորիստիկ շրջանի բուսականությունը օշինդրա-կիսաանապատային է վաղանցիկ կամ էֆեմերային բուսատեսաների գերակշռությամբ: Երևանյան լանդշաֆտի ամենաբնորոշ առանձնահատկությունն այն է, որ այստեղ բնականորեն չեն աճում ծառաբույսեր, բացառությամբ մի քանի կիսաթփերի: Հետևաբար, Երևանում ծառերն ու թփերը կարելի է աճեցնել միայն ոռոգման առկայությամբ:

Երևանյան լանդշաֆտում հանդիպում են բուսական համակեցությունների հետևյալ 2 ենթատիպերը՝ 1. Ֆրիգանա (ժայռային բուսականություն), 2. Տոմիլյար (անապատային): Տարածքներին բնորոշ են հիմնականում կիսաանապատային բուսականության պետրոֆիլ տարբերակները, օշինդրա-էֆեմերային և հալոֆիլ, պսամոֆիլ անապատային բուսատեսակներով:

Գործունեության ենթակա տարածքում տարածված է կիսաանապատային գոտուն բնորոշ բազմամյա խոտի տեսքով խառը աճած բուսականություն, մասնավորապես՝ Սեզ սողացող (E. repens), Սեզ սանրանման (E. cristatum), Սեզ մազակիրը (E. trichophora), Սեզ միջինը (E. intermedia), Սեզ երկարավունը (E. elongatum):

Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ գործունեության ենթակա տարածքում չեն հայտնաբերվել:

3.9 Կենդանական աշխարհ

Երևանի շրջանում կենդանական աշխարհը ներկայացված է գերազանցապես անապատային և կիսաանապատային լանդշաֆտներին բնորոշ տեսակներով:

Բնական լանդշաֆտների ֆաունան բազմազան է, այստեղ հանդիպում են՝ կաթնասունների շուրջ 20 տեսակ:

Տարածված են նաև կաթնասունների ֆաունայի ոչ ցանկալի ներկայացուցիչներ, մասնավորապես՝ սև և մոխրագույն առնետները, տնային մուկը: Թռչուններից հանդիպում են շուրջ 100 տեսակ, որոնց մեծ մասը բնադրում են:

Սողուններից հանդիպում են շուրջ 20 տեսակ, երկկենցաղներից հայտնի է 4 տեսակ: Երկկենցաղներից հանդիպում է լճային գորտը, սիրիական սխտորագորտը, կանաչ դոդոշը, մողեսներից՝ կլորագլխիկը, օձագլխիկը և երկարաոտ սցինկը, օձերից՝ կույր օձուկը, ոնգեղջյուր օձը: Բազմազան են թռչունները և միջատները: Թիթեռներից բնորոշ են սատիրները, խոշոր առագաստաթիթեռները:

Բնական լանդշաֆտներում բազմաթիվ են անողնաշարավոր կենդանիները: Առավել ուսումնասիրված են բզեզները, հայտնի է մոտ 500 տեսակ: Այլ միջատներից հայտնի են շուրջ 60 երկթև, 40 թաղանթաթևավոր, 130 թիթեռներ, 10-ից 20 տեսակ ուղղաթևեր, սարդեր, փափկամարմիններ, մոտ 30 տեսակ վահանակրեր և տզեր: Հրազդան գետում հանդիպում են ձկների 7 տեսակ:

Պետք է փաստել, որ դիտարկվող տարածքում և նրա հարակից տարածքներում արդեն իսկ առկա է մարդկային գործոնը, առկա է կառուցապատում, տրանսպորտային երթևեկություն, մեքենաների շարժ և աղմուկ, ինչի պարագայում կենդանատեսակների հանդիպելը քիչ հավանական է, կամ բացառվում է:

Կառուցապատման ենթակա տարածքը չի առնչվում Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանում գոյություն ունեցող մշակութային հուշարձանների, պահպանության ենթակա տարածքների հետ:

3.10 Պատմամշակույթային հուշարձաններ

Ներկայացնում է Երևան քաղաքի Կենտրոն վարչական շրջանի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկը: Ցանկում ներառված է ընդամենը 12 հուշարձան (4 միավոր):

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Ակադեմիայի համակառույց. Գիտությունների Ազգային Ակադեմիա	1958 թվական, 1970-ական թվականներ	Մարշալ Բաղրամյան պող. 24	40°11′32″ հս. լ. 44°30′31″ ավ. ե. HGЯO	1.6/1	Հ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան, Մ. Մանվելյան, հիմնադրված՝ 1943 թվական	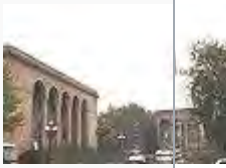 Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Գլխավոր մասնաշենք	1958 թվական		40°11′32″ հս. լ. 44°30′31″ ա վ. ե. HGЯO	1.6/1.1	Հ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան, Մ. Մանվելյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակներ Գիտության երախտավորներին	1958 թվական		—	1.6/1.1.1	Հ	քանդակ՝ Ա. Սարգսյան, գլխավոր մասնաշենքի նիստերի դահլիճում	Լուսանկար վերբեռնել
Պաննոներ «Հայ գիտության կաճառներ». («Մեսրոպ Մաշտոց», «Մովսես Խորենացի»)	1958 թվական		—	1.6/1.1.2	Հ	նկ.՝ Վ. Խաչատրյան, գլխավոր մասնաշենքի 1-ին հարկի նախասրահում	Լուսանկար վերբեռնել
Ինստիտուտի շենք. Երկրաբանական գիտությունների ինստիտուտը	1958 թվական		—	1.6/1.2	Հ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան, Մ. Մանվելյան	Լուսանկար վերբեռնել
Ինստիտուտի շենք. Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ինստիտուտները	1958 թվական		—	1.6/1.3	Հ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան, Մ. Մանվելյան	Լուսանկար վերբեռնել
Ակադեմիայի շենք. Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիան	1932 թվական, 1940 թվական, 1956 թվական	Տերյան փող. 74	40°11′26″ հս. լ. 44°31′31″ ա վ. ե. HGЯO	1.6/2	Հ	նախկինում՝ Գյուղատնտեսական ինստիտուտ, հիմնադրված՝ 1930 թվական, ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշաղբյուր Երկրորդ աշխարհամարտում զոհված գյուղատնտեսական ինստիտուտի դասախոսներին և ուսանողներին	1985 թվական		—	1.6/2.1	Տ	ճարտ.՝ Ա. Մխիթարյան, շենքի դիմաց	Լուսանկար վերբեռնել
Առանձնատուն Հայկանուշ Դանիելյանի	1947 թվական	Մարշալ Բաղրամյան պող. 8	40°11′24″ հս. լ. 44°30′47″ ա վ. ե. HGЯO	1.6/3	Տ	ճարտ.՝ Պ. Մսրյան	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
							Լուսանկար վերբեռնել
Առանձնատուն Աղասի Խանջյանի (Ժողկոմխորհի)	1920-ական թվականներ	Հրազդանի ձորում, «Հրազդան» մարզադաշտից հս-ամ	—	1.6/4	Տ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Առանձնատուն ՀԿԿ Կենտկոմի 1-ին քարտուղար Գրիգոր Հարությունյանի	1939 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 47	—	1.6/5	Տ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան, վրկը՝ 1985 թվական, այժմ՝ Ընդունելությունների տուն «Հրազդան-2»	Լուսանկար վերբեռնել
Աստղադիտարանի շենք	1926 թվական	Աբովյան և Տերյան փող. միջև, Ուսանողական պուրակ	40°11′25″ հս. լ. 44°31′29″ ա. վ. ե. HGЯO	1.6/6	Հ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Արդյունաբերական համակառույց. «Արարատ» գինեգործական արդյունաբերության միավորման համալիրը	1887-1910 թվականներ, 1938 թվական, 1945-1963 թվականներ	Իսակովի փող. 9	—	1.6/7	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Գործարանի համալիր. Շուստովի (Թաիրյանի) Գինու-կոնյակի գործարանը	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ		—	1.6/7.1	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Գինու մառան	1887 թվական		—	1.6/7.1.1	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Խմորման արտադրամասի մասնաշենք	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ		—	1.6/7.1.2	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Կոնյակի մառաններ	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ		—	1.6/7.1.3	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Պահեստի մասնաշենք	19-րդ դարի վերջ - 20-		—	1.6/7.1.4	Հ		Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
	րդ դարի սկիզբ						
Սպիրտի զտման մասնաշենք	1907 թվական		—	1.6/7.1.5	Հ	ճարտ.՝ Մ. ֆոն դեր Նոննե	Լուսանկար վերբեռնել
Տակառագործական արհեստանոցի մասնաշենք	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ		—	1.6/7.1.6	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
«Արարատ» գինեգործական արդյունաբերության միավորման մառանների շենք	1937-1961 թվականներ		—	1.6/7.2	Հ	ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան, Գ. Քոչար, կոնստ՝ Ա. Մարտիրոսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակներ	1961 թվական		—	1.6/7.2.1	Հ	քանդակ՝ Ա. Հարությունյան, էսքիզները՝ Ռ. Իսրայելյանի, շենքի ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Գինու կոմբինատի հիմնադրման 100-ամյակին	1977 թվական		—	1.6/7.3	Տ	ճարտ.՝ Ս. Գուրզադյան, համալիրի բակում	Լուսանկար վերբեռնել
Արդյունաբերական շենք. «Արարատ» արդյունաբերական միավորման կոնյակի գործարանի գլխավոր մասնաշենքը (Երևանի կոնյակի գործարան)	1944 թվական	Ծովակալ Իսակովի պող. 2	40°10′36″ հս .. լ. 44°29′51″ ա վ. ե. HGЯO	1.6/8	Հ	ճարտ.՝ Հ. Մարգարյան, Բ. Արզումանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակներ	1975 թվական		—	1.6/8.1	Տ	քանդակ՝ Ա. Հովսեփյան, դահլիճում	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	1579 թվական		—	1.6/8.2	Հ	բերված՝ Ջուղայից	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Մարգար Սեդրակյանի	1975 թվական		—	1.6/8.3	Տ	քանդակ՝ Ա. Հովսեփյան	Լուսանկար վերբեռնել
Արվեստանոց-թանգարան Մինաս Ավետիսյանի	1975 թվական	Նալբանդյան փող. 29	—	1.6/9	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Արվեստանոց-	1980	Մաշտոցի	40°11′25″ հս	1.6/10	Տ	վրկը՝ 1987	Լուսանկար

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
թանգարան Գևորգ Գրիգորյանի (Ջիոտտո)	թվական	փող. 45ա	.. լ. 44°31′01″ ա վ. ե. HGЯO			թվական	վերբեռնել
Բանկի շենք. Պետական բանկ	1933 թվական	Նալբանդյան փող. 6	—	1.6/11	Տ	բանկը հիմնադրվել է 1922 թվական, վրկը՝ 1996-2000 թվականներ, ճարտ.՝ Ն. Բաև	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակ «Կժով աղջիկը»	1939 թվական	Աբովյան պուրակ	—	1.6/12	Տ	քանդակ՝ Այծեմնիկ Ուրարտու, պուրակի հս կողմում	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակ «Չայկովսկի»	1982 թվական	Եզնիկ Կողբացու փող. 36	40°10′57″ հս .. լ. 44°30′44″ ա վ. ե. HGЯO	1.6/13	Տ	քանդակ՝ Ե. Գոջաբաշյան, ճարտ.՝ Ջ. Թորոսյան, համանուն երաժշտական դպրոցի ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Բերդշեն Ծիծեռնակաբերդ	մ.թ.ա. 2-1 հզ, 3-13-րդ դարեր	Հրազդան գետի աջ ափին, «Ծիծեռնակաբերդ» զբոսայգու տարածքում	—	1.6/14	Հ	Մեծ եղեռնի զոհերի հուշահամալիրից 0, 6-0, 8 կմ աե	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1930 թվական	Աբովյան փող. 19	—	1.6/15	Տ	ճարտ.՝ Ա. Ահարոնյան, Հ. Մարգարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1927 թվական	Աբովյան փող. 23	—	1.6/16	Տ	ճարտ.՝ Հ. Խիզանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ «Հօկ»-ի	1928 թվական	Աբովյան փող. 29	—	1.6/17	Տ		Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Տուն-թանգարան Ղերենիկ Դեմիրճյանի	1977 թվական	Աբովյան փող. 29	40°11′15″ հս. լ. 44°31′21″ ավ. ե. HGЯO	1.6/17.1	Տ	բնակելի տան 1-ին հարկում	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող՝ Ղերենիկ Դեմիրճյանի	1977 թվական	Աբովյան փող. 29	—	1.6/17.2	Տ	ճարտ.՝ Ռ. Ալավերդյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1950-ական թվականներ	Աբովյան փող. 31	—	1.6/18	Տ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն «Պրոֆեսորների»	1934 թվական	Աբովյան փող. 32	—	1.6/19	Տ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող «Հայ մշակույթի երախտավորներ»	1968 թվական		—	1.6/19.1	Տ	ճարտ.՝ Կ. Վարդանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Վլադիմիր Բրաժնիկովի	20-րդ դարի սկիզբ	Աբովյան փող. 68	—	1.6/20	Տ	ճարտ.՝ Վ. Միրզոյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Բաբաևների	19-20-րդ դարեր	Ագաթանգեղոսի փող. 3	—	1.6/21	Տ	ճարտ.՝ Բորիս Մեհրաբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1942 թվական	Ամիրյան փող. 3	40°10′43″ հս. լ. 44°30′38″ ավ. ե. HGЯO	1.6/22	Տ	ճարտ.՝ Կ. Հակոբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	19-20-րդ դարեր	Գրիգոր Լուսավորչի փող. 7	—	1.6/23	Տ	պահպանված է միայն գլխ. ճակատի քարե հատվածը, վերակառուցված, այժմ՝ «Եվրոմոտորս» ընկերության շենք	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Բնակելի տուն	19-րդ դար	Դեղատան փող. 13	—	1.6/24	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Արտեմ Ցարայանի	19-20-րդ դարեր	Եկմալյան 1-ին փող. նրբ, 9	—	1.6/25	Տ	պահպանվել է միայն գլխ. ճակատը	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	20-րդ դարի սկզբ	Չաքիյան փող. 5 (Խորհուրդների փող. 19)	—	1.6/26	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1935 թվական	Չաքիյան փող. 8	40°10′36″ հս.. լ. 44°30′20″ ավ. ե. HGЯO	1.6/27		ճարտ.՝ Բ. Արազյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1948 թվական	Չաքիյան փող. 10	40°10′34″ հս.. լ. 44°30′17″ ավ. ե. HGЯO	1.6/28	Տ	ճարտ.՝ Բ. Արազյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	18-րդ դար	Թաիրովի փող. 31	—	1.6/29	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1950-ական թվականներ	Թումանյան փող. 35	—	1.6/30	Տ	ճարտ.՝ Կ. Հակոբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Աֆրիկյանների (ամառանոց)	20-րդ դարի սկիզբ	Ծովակալ Իսակովի պող. 3	—	1.6/32	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Գինու մառան	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ		—	1.6/32.1	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Սուքիասի	1586 թվական		—	1.6/32.1.1	Հ	Խաղողագործության, գինեգործության և պտղաբուծությա	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
						ն գիտահետազոտական ինստիտուտի կոլեկցիոն գինիների մառանում	
Բնակելի տուն	19-րդ դարի սկիզբ	Հանրապետության փող. 2 նրբ 19	—	1.6/33	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Սինթետիկ կաուչուկի գործարանի	1934-1938 թվականներ	Հանրապետության փող. 62	—	1.6/34	Հ	ճարտ.՝ Տ. Երկանյան, պատվիրատու՝ Սինթետիկ կաուչուկի գործարան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Վահան Պապոյանի	19-րդ դարի վերջ	Մայիսյան փող. 22	—	1.6/35	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն		Մարշալ Բաղրամյան պող. 2	—	1.6/36	Տ	ճարտ.՝ Գ. Աղաբաբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն		Մարշալ Բաղրամյան պող. 7	—	1.6/37	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1960 թվական	Մարշալ Բաղրամյան պող. 22ա	—	1.6/38	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող Վիկտոր Համբարձումյանին	1996 թվական		—	1.6/38.1	Տ	բնակելի տան առջև	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1939 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 9	—	1.6/39	Տ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան, Մ. Գրիգորյան	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կորոդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
							Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող՝ Հայկ Գյուլիքևխյանին	1975 թվական		—	1.6/39.1.	Տ	շենքի առջև	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող՝ Ստեփան Մալխասյանցին	1974 թվական		—	1.6/39.2.	Տ	շենքի առջև, ճարտ.՝ Ռ. Ջուլհակյան, քանդակ՝ Ն. Նիկողոսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1929 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 27	—	1.6/40	Տ	ճարտ.՝ Ֆ. Աղայան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1941 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 39	—	1.6/41	Տ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան, Ա. Նուշիկյան	Լուսանկար վերբեռնել
Տուն-թանգարան Երվանդ Քոչարի	1984 թվական		—	1.6/41.1	Տ	շենքի 1-ին հարկում	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն «Իլիչ»	1932 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 42 (Թումանյան փող. 29)	—	1.6/42	Տ	ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն «Դերասանների»	1941 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 48	—	1.6/43	Հ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1957 թվական	Մոսկովյան փող. 8	—	1.6/44	Տ	ճարտ.՝ Տ. Մարության	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1957 թվական	Մոսկովյան փող. 31	—	1.6/45	Տ	ճարտ.՝ Գ. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1925-1927 թվականներ	Նալբանդյան փող. 21	—	1.6/46	Հ	ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կորրդ.	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հուշակոթող՝ Ալեքսանդր Սպենդիարյանի	1979 թվական	Նալբանդյան փող. 21	—	1.6/46.1	Տ	շենքի բակում, ճարտ.՝ Ս. Քյուրքչյան	Լուսանկար վերբեռնել
Տուն-թանգարան Ալեքսանդր Սպենդիարյանի	1967 թվական	Նալբանդյան փող. 21	—	1.6/46.2	Տ	շենքի 2-րդ հարկում	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1925-1927 թվականներ	Նալբանդյան փող. 23	—	1.6/47	Տ	ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1938 թվական	Նալբանդյան փող. 37	—	1.6/48	Տ	ճարտ.՝ Գ. Քոչար, Ռ. Իսրայելյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1927 թվական	Նալբանդյան փող. 41	—	1.6/49	Տ	ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Գ. Բոգոյուբսկու	20-րդ դարի սկիզբ	Նալբանդյան փող. 46	—	1.6/50	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Անասնաբուծական - անասնաբուժական ինստիտուտի դասավանդողների	1931 թվական	Նալբանդյան փող. 47	—	1.6/51	Տ	ճարտ.՝ Ա. Աիարոնյան, Հ. Մարգարյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Բնակելի տուն	1927 թվական	Նալբանդյան փող. 96	—	1.6/52	Տ	ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող՝ Ակսել Բակունցի	1970 թվական		—	1.6/52.1	Տ	շենքի մոտ, ճարտ.՝ Օ. Շոկարև, քանդակ՝ Է. Աղայան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն ԵՐՅԷԿ-ի («Շախմատային»)	1932 թվական	Պարոնյան փող. 7	—	1.6/53	Տ	ճարտ.՝ Կ. Հալաբյան, Մ. Մազմանյան, վրկր.՝ 1970 թվական, ճարտ.՝ Յ. Թելումյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Պարոնյան փող. 3-րդ նրբ 16	—	1.6/54	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Պարոնյան փող. 3-րդ նրբ 18	—	1.6/55	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1927 թվական	Պուշկինի փող. 25	—	1.6/56	Տ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1951 թվական	Սայաթ-Նովա պող. 3-7	—	1.6/57	Տ	ճարտ.՝ Ջ. Բախշինյան	Լուսանկար

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
							վերբեռնել
Բնակելի տուն	1928 թվական	Սայաթ-Նովա պող. 25	—	1.6/58	Տ	ճարտ.՝ Ն. Բաև	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1933 թվական	Վարդանանց փող. 7	—	1.6/59	Տ	ճարտ.՝ Ն. Բաև	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն «Մասնագետների»	1937 թվական	Տերյան փող. 62 (Մոսկովյան փող. 21)	—	1.6/60	Հ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող՝ Մանուկ Աբեղյանի	1965 թվական		—	1.6/60.1	Տ	ճարտ.՝ Ռ. Ջուլհակյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող՝ Հակոբ Մանանդյանի	1965 թվական		—	1.6/60.2	Տ	ճարտ.՝ Ռ. Հասրաթյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Ս. Մարգարյանի	19-րդ դարի վերջ	Տերյան փող. 71	—	1.6/61	Տ	1920-ական թվականներ՝ հիվանդանոցի շենք, վրկր՝ 1930-ական թվականներ	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1952 թվական	Տիգրան Մեծի պող. 27	—	1.6/62	Տ	ճարտ.՝ Հ. Հակոբյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Գերեզման Սիմոն Զաքիյանի	1957 թվական	Մովսես Խորենացու, Գրիգոր Լուսավորչի և Զաքիյան փող. միջև, Մանկական զբոսայգում	—	1.6/63	Տ	քանդակ՝ Ա. Հարությունյան, ճարտ.՝ Ս. Ներսիսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզման Մայիսյան ապստամբության հերոսների (Ստեփան Ալավերդյան, Սարգիս Մուսայելյան, Բագրատ Ղարիբջանյան)	1921 թվական	Մովսես Խորենացու և Գրիգոր Լուսավորչի փող. միջև, Թատերական զբոսայգում	—	1.6/64	Տ	ճարտ.՝ Ռոմեո Ջուլհակյան	Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզման Լիպարիտ Մխչյանի	1921 թվական, 1971 թվական	Մովսես Խորենացու և Գրիգոր Լուսավորչի փող. միջև, Թատերական զբոսայգում	—	1.6/65	Տ	քանդակ՝ Հ. Հովհաննիսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Գրադարանի շենք. Ազգային գրադարանի գլխավոր մասնաշենքը	1928-1940 թվականներ	Տերյան փող. 72	—	1.6/66	Հ	ճարտ.՝ Ալ. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Գրքի պալատի շենքի Տերյան փող. հատվածը	1940 թվական, 1960 թվական	Տերյան փող. 91, Իսահակյան փող. 28, Գ. Քոչարի փող. 4	—	1.6/67	Հ	ճարտ.՝ Ս. Մազմանյան, Հ. Մարգարյան, Ս. Ներսիսյան, 1967 թվականից այս շենքում է գործում Երևանի դրամատիկական թատրոնը	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան «Բանվոր և կոլտնտեսական»	1956 թվական		—	1.6/67.1	Տ	քանդակ՝ Ե. Քոչար, Գրքի պալատի բակում	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հուշարձան՝ Հակոբ Մեղապարտի	1987 թվական		—	1.6/67.2	Տ	շենքի առջև՝ Իսահակյան փող. կողմից, քանդակ՝ Խ. Իսկանդարյան, ճարտ.՝ Մ. Ավագյան	Լուսանկար վերբեռնել
Դամբարան	1319 թվական	Աբովյան փող. 3	—	1.6/68	Հ	քարգործ վարպետ՝ Շահիկ	Լուսանկար վերբեռնել
Դպրոցի շենք. Հրաչյա Աճառյանի անվան դպրոցը	1937-1938 թվականներ	Կորյունի փող. 2ա	—	1.6/69	Տ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Հրաչյա Աճառյանի	1970 թվական		—	1.6/69.1	Տ	դպրոցի առջև, քանդակ՝ Ռ. Եկմալյան, Հ. Հովհաննիսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Դպրոցի շենք. Ստեփան Շահումյանի անվան դպրոցը	1928 թվական 1932 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 33	40°11′08″ հս. լ. 44°30′45″ ա. վ. ե. HGЯO	1.6/70	Տ	ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Ստեփան Շահումյանի	1957 թվական		40°11′07″ հս. լ. 44°30′45″ ա. վ. ե. HGЯO	1.6/70.1	Տ	դպրոցի առջև, ճարտ.՝ Ջ. Թորոսյան, քանդակ՝ Ս. Բաղդասարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Դպրոցի շենք. Եղիշե Չարեցի անվան դպրոցը	1952 թվական	Ամիրյան փող. 9	40°10′46″ հս. լ. 44°30′32″ ա. վ. ե. HGЯO	1.6/71	Տ	ճարտ.՝ Գ. Աղաբաբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Եղիշե Չարենցի	1957 թվական		40°10′47″ հս. լ. 44°30′33″ ա. վ. ե. HGЯO	1.6/71.1	Տ	դպրոցի առջև, քանդակ՝ Ղ. Չուբարյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Եկեղեցական համալիր Զորավոր Սբ. Աստվածածին	17-19-րդ դարեր	Ղ. Փարպեցու փող. 9բ	40°11′10″ հս. լ. 44°30′34″ ավ. ե. HGЯO	1.6/72	ՅՅ	վրկն՝ 1978-1980 թվականներ, Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն 1-ինի կողմից	Լուսանկար վերբեռնել
Եկեղեցի Զորավոր Սբ. Աստվածածին	1693 թվական		40°11′10″ հս. լ. 44°30′34″ ավ. ե. HGЯO	1.6/72.1	Յ		Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Էլիազի	17-րդ դար		—	1.6/72.1.1	Յ	աե ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Մովսեսի	17-րդ դար		—	1.6/72.1.2	Յ	աե ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Խոջա Փանոսի	1693 թվական		—	1.6/72.1.3	Յ	աե ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Յովհաննեսի	1693 թվական		—	1.6/72.1.4	Յ	աե ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Յուրիխանի	1693 թվական		—	1.6/72.1.5	Յ	աե ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Գավիթ	1693 թվական		—	1.6/72.2	Յ	կից է եկղ-ցուն ամ-ից	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	15-րդ դար		—	1.6/72.2.1	Յ	եկղ-ցու ամ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	15-րդ դար		—	1.6/72.2.2	Յ	կազմող՝ Յովհաննես, եկղ-ցու ամ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզմանոց	19-րդ դար		—	1.6/72.3	Յ	եկղ-ցու հվ կողմում	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Դարպաս	17-19-րդ դարեր		—	1.6/72.4	Հ	եկեղեցու հվ-ամ կողմում	Լուսանկար վերբեռնել
Մատուռ Անանիա Առաքյալի (զանգակատուն)	1889 թվական		—	1.6/72.5	Հ	եկղ-ցու ամ կողմում	Լուսանկար վերբեռնել
Եկեղեցի Սբ. Աստվածածին (Կաթողիկե)	13-րդ դար	Աբովյան փող. 15	40°11′04″ հս.. լ. 44°31′08″ ա վ. ե. HGЯO	1.6/73	Հ	ՀՀ ԳԱԱ Լեզվի ինստիտուտի բակում	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	15-րդ դար		—	1.6/73.1	Հ	հենած եկղ-ցու ամ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Գրիգորի Անանի	17-րդ դար		—	1.6/73.2	Հ	եկղ-ցու բակում	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Մելիք Աղամալի	1693 թվական		—	1.6/73.3	Հ	եկղ-ցու բակում, պահպանված է ստորին մասը	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Խաչքար Նիկողոսի	1694 թվական		—	1.6/73.4	Ղ	եկղ-ցու բակում	Լուսանկար վերբեռնել
Որմնանկար «Աստվածամայրը մանկան հետ»	18-19-րդ դարեր		—	1.6/73.5	Ղ	եկղ-ցու ամ մուտքի բարավորի ստորին մասում	Լուսանկար վերբեռնել
Որմնանկար «Ավետում»	18-19-րդ դարեր		—	1.6/73.6	Ղ	եկղ-ցու ամ մուտքի բարավորի վերին մասում	Լուսանկար վերբեռնել
Եկեղեցի Կոնդի Սբ. Հովհաննես Մկրտիչ	1706-1710 թվականներ	Հովհաննես Կոզեռնի փող. 9	40°11′07″ հս .. լ. 44°30′13″ ավ. ե. HGЯO	1.6/74	Ղ		Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18-րդ դար		—	1.6/74.1	Ղ	հվ ճակատին, արձանագիր, եղծված	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18-րդ դար		—	1.6/74.2	Ղ	հվ ճակատին, արձանագիր, եղծված	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18 դար		—	1.6/74.3	Ղ	հվ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18 դար		—	1.6/74.4	Ղ	աե ճակատին, արձանագիր	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18 դար		—	1.6/74.5	Ղ	ամ ճակատին, արձանագիր	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18 դար		—	1.6/74.6	Ղ	ամ ճակատին, արձանագիր	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18 դար		—	1.6/74.7	Տ	ամ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18 դար		—	1.6/74.8	Ղ	ամ մուտքի բարավորին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18 դար		—	1.6/74.9	Ղ	ամ մուտքի բարավորին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18 դար		—	1.6/74.1	Ղ	ամ մուտքի բարավորին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18 դար		—	1.6/74.11	Ղ	հս մուտքից ձախ	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
							Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	18 դար		—	1.6/74.12	Ղ	հս մուտքից ձախ	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Աղավելի	18 դար		—	1.6/74.13	Ղ	ամ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Աղեքսանդրի	18 դար		—	1.6/74.14	Ղ	հվ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Անդրեասի, Արիստակեսի և Փարու	18 դար		—	1.6/74.15	Ղ	աե ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Գիրխասի	1710 թվական		—	1.6/74.16	Ղ	հվ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Գրիգորի, Մկրտումի, Մալխասի	18 դար		—	1.6/74.17	Ղ	ամ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Խանումի	18 դար		—	1.6/74.18	Ղ	աե ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Մարգարի և այլոց	18 դար		—	1.6/74.19	Ղ	հվ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Մարկոսի	18 դար		—	1.6/74.2	Ղ	աե ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Մելիք Նազի և ծնողների	18 դար		—	1.6/74.21	Ղ	ամ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Նիկողոսի, Լելու	18 դար		—	1.6/74.22	Ղ	աե ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Սատաթի, Խանբեկու	18 դար		—	1.6/74.23	Ղ	աե ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Սպահանցի Խաչատուրի	18 դար		—	1.6/74.24	Ղ	ամ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Սպահանցի Խաչատուրի և ծնողների՝ Ղազարի,	18 դար		—	1.6/74.25	Ղ	ամ ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Տիխանի							
Դարպաս	1863 թվական		—	1.6/74.26	Ւ		Լուսանկար վերբեռնել
Եկեղեցի Սբ. Սարգիս	1842 թվական,	Իսրայելյան փող. 19	—	1.6/75	Ւ	վրկը՝ 1970 թվական, վրկը ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան, Ա. Գալիկյան, քանդակ՝ Ա. Հովսեփյան, կոնստ.՝ Ռ. Մանուկյան	Լուսանկար վերբեռնել
Զանգակատուն	1998 թվական		—	1.6/75.1	Տ	ճարտ.՝ Ռ. Ջուլհակյան	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	1511 թվական		—	1.6/75.2	Ւ	Առաջնորդարանի շենքի բակի հվ մասում, աղբյուրի մոտ, բերված՝ Սևանի վանքից	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	16 դար		—	1.6/75.3	Ւ	Առաջնորդարանի շենքի բակի հվ մասում, աղբյուրի մոտ, բերված՝ Սևանի վանքից	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	16 դար		—	1.6/75.4	Ւ	Առաջնորդարանի շենքի բակի հվ մասում, բերված՝ Սևանի վանքից	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	16 դար		—	1.6/75.5	Ւ	եկղ-ցու աե պատի տակ, կազմող՝ Յակոբ	Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	16 դար		—	1.6/75.6	Ւ	եկղ-ցու բակում, բեկորված, բեկորները աղբյուրից հս և	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կորրդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
						հվ	
Տապանաքար	16 դար		—	1.6/75.7	Չ	եկղ-ցու բակում, աղբյուրի մոտ	Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար Պարոն Մարգարի	1583 թվական		—	1.6/75.8	Չ	եկղ-ցու բակում	Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար Ջուղայեցի Տիրացու Պետրոսի	1624 թվական		—	1.6/75.9	Չ	եկղ-ցու բակում, աղբյուրի մոտ	Լուսանկար վերբեռնել
Զորանոցային համալիր Երևանի բերդի	1582 թվական – 20 դար սկզբ	Հրազդանի ձախ ափին	—	1.6/76	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Պարիսպ	16-17 դարեր	Երևանի բերդի տարածքում, Հրազդան գետի ձախ ափին	—	1.6/76.1	Չ	պահպանվել է մաս ամ հատվածից	Լուսանկար վերբեռնել
Թանգարան. ժողովրդական ստեղծագործության պետական թանգարանը (ժողովրդական ստեղծագործության տուն)	1941 թվական	Աբովյան փող. 64	—	1.6/77	Տ	ճարտ.՝ Վ. Արևշատյան, 1978 թ-ից՝ ժող. ստեղծագործության պետ. թանգարան	Լուսանկար վերբեռնել
Թատրոնի շենք. Գաբրիել Սունդուկյանի անվան պետական ակադեմիական թատրոնը	1966 թվական	Գր. Լուսավորչի փող. 6	—	1.6/78	Չ	ճարտ.՝ Ռ. Ալավերդյան, Ս. Բուրխաջյան, Գ. Մնացականյան, կոնստ՝ Ռ. Բադալյան 1970 թվական ՀԽՍՀ Պետմրցանակ	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակներ	1966 թվական		—	1.6/78.1	Չ	քանդակ՝ Ա. Հարությունյան, թատրոնի շքամուտքին	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակ «Հուշկապարիկ»	1976 թվական		—	1.6/78.2	Չ	քանդակ՝ Ա. Հարությունյան, թատրոնի շքամուտքի մոտ	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Գաբրիել Սունդուկյանի	1972 թվական		—	1.6/78.3	Չ	քանդակ՝ Ա. Հարությունյան, թատրոնի	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կորոդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
						շքամուտքի մոտ	
Պաննո «Հայաստան»	1965 թվական		—	1.6/78.4	Ղ	նկ.՝ Մ. Սարյան, Ղ. Սիրավյան, թատրոնի ճեմասրահում	Լուսանկար վերբեռնել
Ինստիտուտի շենք. Անասնաբուծական - անասնաբուժական ինստիտուտը	1928 թվական	Նալբանդյան փող. 128	—	1.6/79	Ղ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Ինստիտուտի շենք. Մարքսիզմ - լենինիզմի հայկական ինստիտուտը	1949 թվական	Մարշալ Բաղրամյան պող. 12	—	1.6/80	Ղ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան, այժմ ՉԺՀ դեսպանատան շենք	Լուսանկար վերբեռնել
Ինստիտուտի շենք. Մեսրոպ Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի գիտահետազոտական ինստիտուտը (մատենադարան)	1957 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 53	—	1.6/81	Ղ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան	Լուսանկար վերբեռնել
Խճանկար «Ավարայրի ճակատամարտ» («Վարդանանք»)	1960 թվական		—	1.6/81.1	Ղ	նկ՝ Վ. Խաչատրյան, շենքի ներսում	Լուսանկար վերբեռնել
Որմնանկարներ «Հայ մշակույթի պատմություն»	1959 թվական		—	1.6/81.2	Ղ	նկ՝ Վ. Խաչատրյան, շենքի ներսում	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Անանիա Շիրակացու	1963 թվական		—	1.6/81.3	Ղ	քանդակ՝ Գ. Բադալյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հուշարձան Գրիգոր Տաթևացու	1967 թվական		—	1.6/81.4	Ք	քանդակ՝ Ա. Գրիգորյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Թորոս Ռոսլինի	1967 թվական		—	1.6/81.5	Ք	քանդակ՝ Ա. Շահինյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Մեսրոպ Մաշտոցի	1962 թվական		—	1.6/81.6	Ք	քանդակ՝ Ղ. Չուբարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Մխիթար Գոշի	1967 թվական		—	1.6/81.7	Ք	քանդակ՝ Ղ. Չուբարյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հուշարձան Մովսես Խորենացու	1964 թվական		—	1.6/81.8	Ֆ	քանդակ՝ Ե. Վարդանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Ֆրիկի	1967 թվական		—	1.6/81.9	Ֆ	քանդակ՝ Ս. Նազարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բացօթյա ցուցադրություն	մ.թ.ա. 2-1 հզ, 14-17 դարեր		—	1.6/81.10	Ֆ	կազմակերպվել է 1970-ական թվականներ, շենքի աջակողմյան և ձախակողմյան կամարակապ սրահներում	Լուսանկար վերբեռնել
Կոթող «Դուռ»	մ.թ.ա. 7 դար		—	1.6/81.10.1	Ֆ	բերված Կարմիր բլուրից	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	1294 թվական		—	1.6/81.10.2	Ֆ	բեկոր, արձանագիր, ցուցադրության շարքում, բերված Արցախի Մարտ	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
						ակերտի շրջանից	
Խաչքար Խաչատուրի	1545 թվական		—	1.6/81.10.3	Ղ	կազմող՝ Վարդան	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Յախնազար Աղայի	1596 թվական		—	1.6/81.10.4	Ղ	կազմող՝ Քիրամ	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Մարիանի	1604 թվական		—	1.6/81.10.5	Ղ	կազմող՝ Քիրամ	Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	17 դար		—	1.6/81.10.6	Ղ	բերված Նորատուսի պատմական գերեզմանոցից	Լուսանկար վերբեռնել
Վիշապաքար	մ.թ.ա. 2-1 հզ		—	1.6/81.10.7	Ղ		Լուսանկար վերբեռնել
[[Մանկաբարձության և գինեկոլոգիայի ինստիտուտ|Ծննդատան շենք. Պարթև Մարգարյանի	1931 թվական. 1936-1939 թվականներ	Մեսրոպ մաշտոցի պող. 22	—	1.6/82	Տ	1-ին հարկը կառուցվել է Կառավարական 1-ին տան համար, ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան, Ն. Բունիաթյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
անվան Մոր և մանկան առողջության պահպանման հայկական գիտահետազոտական կենտրոնը]]							
Կամուրջ «Երևան-Սևան» երկաթուղու	1935 թվական	Մյասնիկյան պող. - Մ. Հերացու փող. հատման մասում	—	1.6/83	Տ	հին Նորք տանող խճուղու վրա	Լուսանկար վերբեռնել
Կամուրջ «Կարմիր» (Հրազդանի հին կամուրջ), (Խոջա Փյավի)	1679 թվական	Հրազդան գետի վրա	—	1.6/84	Հ	«Արարատ» գինու կոմբինատի համալիրի դիմաց, վրկն՝ 1830 թվական, 1851 թվական	Լուսանկար վերբեռնել
Կամուրջ «Հաղթանակի»	1939-1961 թվականներ	Հրազդան գետի վրա	—	1.6/85	Հ	ճարտ.՝ Ա. Մամիջանյան, Ա. Ասատրյան, Ս. Սաֆարյան, Գ. Աղաբաբյան, քանդակ՝ Ս. Սարգսյան, կոնստ՝ Ա. Հովնանյան, միացնում է Մեսրոպ Մաշտոցի և Ծովակալ Իսակովի պողոտաները	Լուսանկար վերբեռնել
Կամուրջ Նորքի (Գետառի)	1664 թվական	Մյասնիկյան պող.	—	1.6/86	Հ	ճարտ.՝ Գրիգորի որդի Կիրակոս, պատվիրատու՝ Նորքեցի Հովհաննես վարդապետ, վրնրգ՝ 1924 թվական, 1965-1968 թվականներ	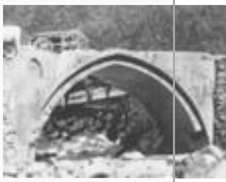 Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Կայան Տրանսֆորմատորային	1930 թվական	Հանրապետության և Ստ. Շահումյանի անվ. հրապարակների միջև, Ստ. Շահումյանի անվ. զբոսայգում	—	1.6/87	Տ	ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան, զբոսայգու հվ-աե եզրին	Լուսանկար վերբեռնել
Համալսարանի համակառույց. Երևանի ճարտարագիտական և Երևանի ճարտարապետության և շինարարության պետական համալսարաններ	1932-1964 թվականներ	Տերյան փող. 105	—	1.6/88	Հ	հիմնադրվել է 1930 թվական որպես Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտ	Լուսանկար վերբեռնել
Մասնաշենք՝ առաջին	1932 թվական, 1935 թվական		—	1.6/88.1	Հ	այժմ՝ Քիմիական ֆակուլտետի մասնաշենք, ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Մասնաշենք՝ երկրորդ	1935 թվական		—	1.6/88.2	Հ	այժմ՝ Երևանի Ճարտարապետա-շինարարական ինստիտուտի շենք, ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Մասնաշենք՝ երրորդ (գլխավոր)	1955 թվական, 1959 թ, . 1964 թվական		—	1.6/88.3	Հ	ճարտ.՝ Ա. Մամիջանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշաղբյուր՝ Երկրորդ աշխարհամարտում զոհված պոլիտեխնիկականներին	1981 թվական		—	1.6/88.4	Տ	ճարտ.՝ Ա. Միխիթարյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կորուդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Համալսարանի համակառույց, Երևանի Մխիթար Հերացու անվան բժշկական համալսարանը	1927-1955 թվականներ	Կորյունի փող. 2	—	1.6/89	Հ	նախկինում՝ Երևանի բժշկական ինստիտուտ, ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Անատոմիկումի շենք	1927 թվական		—	1.6/89.1	Հ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Մասնաշենք գլխավոր	1938 թվական, 1950-ական թվականներ		—	1.6/89.2	Հ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Երկրորդ աշխարհամարտում զոհված բժշկական ինստիտուտցիներին	1972 թվական		—	1.6/89.3	Տ	քանդակ՝ Ռուզան Քյուրքչյան, ճարտ.՝ Ստեփան Քյուրքչյան	Լուսանկար վերբեռնել
Համալսարանի շենք. Երևանի պետական համալսարանի գլխավոր մասնաշենքը	1965 թվական	Ալեք Մանուկյան փող. 1	—	1.6/90	Հ	ճարտ.՝ Է. Տիգրանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Ժայռապատկերներ	մ.թ.ա. 5-3 հզ		—	1.6/90.1	Հ	համալսարանի բակում	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար՝ Արցախում զոհված մտավորականներին և ԵՊՀ ուսանող-ազատամարտիկներին	1996 թվական		—	1.6/90.3	Տ	Բանասիրական ֆակուլտետի մասնաշենքի առջև, քանդակ՝ Ժ. Սուքիասյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հուշաղբյուր՝ Երկրորդ աշխարհամարտում զոհված համալսարանականներին	1979 թվական		—	1.6/90.4	Տ	ճարտ.՝ Ռ. Ջուլհակյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Մովսես Խորենացու	1996 թվական		—	1.6/90.5	Տ	համալսարանի բակում, քանդակ՝ Ա. Պողոսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հանդիսատեսային շենք. Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տունը	1977 թվական	Իսահակյան փող. 1	—	1.6/91	Հ	ճարտ.՝ Ս. Քյուրքչյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակներ	1977 թվական		—	1.6/91.1	Հ	դահլիճում, ճարտ.՝ Ս. Քյուրքչյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հանրակացարանի շենք Անասնաբուժական - անասնաբուծական ինստիտուտի հանրակացարանը	1930 թվական	Կորյունի փող. 15-19	—	1.6/92	Տ	ճարտ.՝ Գ. Քոչար	Լուսանկար վերբեռնել
Հիդրոէլեկտրակայանի շենք. Երևանի առաջին ՀԷԿ-ը	1926 թվական	Հրազդանի ձախ ափին	—	1.6/93	Հ	Ծիծեռնակաբերդի դիմաց, ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հիվանդանոցային շենքերի համակառույց	1917-1960 թվականներ	Աբովյան փող. 54-60	—	1.6/94	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Ինստիտուտի շենք. Ֆիզիոթերապիայի ինստիտուտը	1930 թվական, 1932 թվական,	Աբովյան փող. 54	—	1.6/94.1	Հ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան, Գ. Թամանյան	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	համվելյալ նշումներ	պատկեր
	1939 թվական						Լուսանկար վերբեռնել
Հիվանդանոցի շենք. մանկաբարձության և գինեկոլոգիայի հիվանդանոցը	1929 թվական	Աբովյան փող. 56	—	1.6/94.2	Ҙ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Ակնաբուժարանի շենք	1929 թվական	Աբովյան փող. 58	—	1.6/94.3	Ҙ	ճարտ.՝ Լ. Մուրադյան	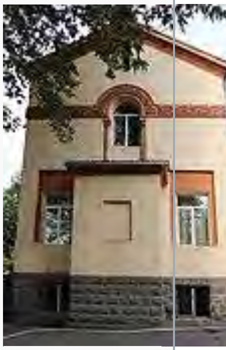 Լուսանկար վերբեռնել
Հիվանդանոցի շենք. Քաղաքային հիվանդանոցը	1917-1922 թվականներ	Աբովյան փող. 58	—	1.6/94.4	Ҙ	ճարտ.՝ Պ. Զուրաբյան, հիվանդանոցը հիմնադրվել է 1893 թվական	Լուսանկար վերբեռնել
Հիվանդանոցի շենք. Մանկական հիվանդանոցը	1939 թվական, 1975 թվական	Աբովյան փող. 60	—	1.6/94.5	Ҙ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան, Մ. Գրիգորյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հրապարակի համալիր. Ազատության հրապարակը	1924-1939 թվականներ	Թումանյան, Մեսրոպի Մաշտոց, Տերյան և Սայաթ - Նովա փողոցների տարածքում	—	1.6/95	Ҙ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզման Ալեքսանդր Սպենդիարյանի	1928 թվական, 1966 թվական		—	1.6/95.1	Ҙ	ճարտ.՝ Ռ. Մարտիրոսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան «Մուսա»	1963 թվական		—	1.6/95.1.1	Ҙ	քանդակ՝ Ս. Բաղդասարյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հանդիսատեսայի ն շենք. Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնը և «Արամ Խաչատրյան» մեծ համերգասրահը	1940 թվական, 1953 թվական	Թումանյան փող. 36	—	1.6/95.2	Յ	1937 թվական Մեծ մրցանակ Փարիզում, ճարտ.՝ Ա. Թամանյան, վրկո՝1981-1983 թվականներ, վրկռ. ճարտ.՝ Գ. Թամանյան, Յու. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Յուշարձան Յովհաննես Թումանյանի	1957 թվական		—	1.6/95.3	Յ	քանդակ՝ Ա. Սարգսյան, ճարտ.՝ Գ. Աղաբաբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Յուշարձան՝ Արամ Խաչատրյանի	1999 թվական		—	1.6/95.4	Յ	քանդակ՝ Յու. Պետրոսյան, ճարտ.՝ Ռ. Մարտիրոսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Յուշարձան՝ Ալեքսանդր Սպենդիարյանի	1957 թվական		—	1.6/95.5	Յ	քանդակ՝ Ղ. Չուբարյան, Ա. Սարգսյան, ճարտ.՝ Ֆ. Դարբինյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կորրդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հրապարակի համալիր. Հանրապետության Հրապարակը	1926-1977 թվականներ		—	1.6/96	Հ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան, Ս. Սաֆարյան, Մ. Գրիգորյան, Գ. Թամանյան, Վ. Արևշատյան, Է. Սարապյան, Լ. Վարդանով, Ն. Փարեմուզովա, քանդակ՝ Ս. Մերկուրով, 1970 թվական ՀՍՍՀ պետ. մրցանակ	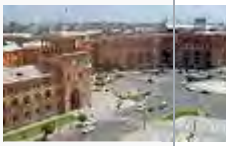 Լուսանկար վերբեռնել
Հյուրանոց «Արմենիա»	1958 թվական		—	1.6/96.1	Հ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան, Է. Սարապյան	Լուսանկար վերբեռնել
Մշակույթի տուն. Արական գիմնազիայի (Հայհամերգի փոքր դահլիճ) և թանգարանների շենքը	1916 թվական	Աբովյան փող. 2	—	1.6/96.2	Հ	ճարտ.՝ Վ. Սիմոնսոն, վրկր՝ 1953 թվական, 1961 թվական, 1977 թվական, վրկռ. ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան, Է. Սարապյան	Լուսանկար վերբեռնել
Վիտրաժ «Հայաստան»	1965 թվական		—	1.6/96.2.1	Հ	Հայհամերգի փոքր դահլիճի ճեմասրահում, նկ՝ Մ. Սարյան, Հ. Սիրավյան	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք. Արհմիությունների տունը և Կապի նախարարությունը	1956 թվական		—	1.6/96.3	Հ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան, Է. Սարապյան	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք. Կառավարական տունը (ՀՀ Նախարարների խորհրդի շենք)	1929 թվական 1941 թվական 1952 թվական		—	1.6/96.4	Հ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան, Գ. Թամանյան, 1942 թվական ՍՍՀՄ պետ. մրցանակ	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք. Կառավարական երկրորդ տունը	1955 թվական		—	1.6/96.5	Հ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան, Ռ. Իսրայելյան, Վ. Արևշատյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Բանկի շենք. Գյուղատնտեսական բանկը և Գյուղբանկի աշխատողների բնակելի տունը	1927-1930 թվականներ	Դեղատան փող. 2, 4, 5	—	1.6/97	Տ	ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բանկի շենք. Թիֆլիսի առևտրական բանկը	1910 թվական	Նալբանդյան փող. 2	—	1.6/98	Տ	ճարտ.՝ Բորիս Մեհրաբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Ստեփան Տիգրանյանի	1910-ական թվականներ	Նալբանդյան փող. 4	—	1.6/99	Տ	1920 թվական-ից՝ Փոխադարձ վարկի ընկերության շենք	Լուսանկար վերբեռնել
Դատարանի շենք. Գերագույն դատարանը	1936 թվական	Վ. Սարգսյան փող. 6	—	1.6/100	Հ	ճարտ.՝ Ն. Բաև	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Ստեփան Շահումյանի	1931 թվական		—	1.6/101	Հ	քանդակ՝ Ս. Մերկուրով, ճարտ.՝ Ի. Ժոլտովսկի	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հրապարակ՝ Անդրեյ Սախարովի անվան	1850–1860 թվականներ, 1924 թվական, 1960-ական թվականներ	Նալբանդյան, Պուշկինի և Վարդանանց փող. հանգույցում	—	1.6/102	Տ	ճարտ.՝ Ա. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1930 թվական	Պուշկինի փող. 1	—	1.6/102.1	Տ	ճարտ.՝ Կ. Հալաբյան, Մ. Մազմանյան Գ. Քոչար, նախկինում՝ Պետապի շենք	Լուսանկար վերբեռնել
Հրշեջ կայան. Կամավոր հրշեջ ընկերության շենքը (Հրշեջ դեպո)	1930 թվական	Ա. Սախարովի հրապարակ 19	—	1.6/102.2	Տ	ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Անդրեյ Սախարովի	2000 թվական		—	1.6/102.3	Տ	ճարտ.՝ Լ. Ղալումյան, քանդակ՝ Տ. Արզումանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք. Արքունական պալատը և Նահանգական գանձատունը	1901 թվական	Նալբանդյան փ. 48	—	1.6/102.4	Հ	ճարտ.՝ Վ. Միրզոյան, որպես պալատ գործել է մինչև 1918 թվական	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք. Երկրաբանական վարչության նախկին շենքը	1930-1933 թվականներ	Ա. Սախարովի հրապարակ	—	1.6/102.5	Տ	ճարտ.՝ Գ. Քոչար, Մ. Մազմանյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հուշակոթող՝ Վախթանգ Անանյանի	1982 թվական	Պարոնյան փող. 1	—	1.6/103	Տ	բնակելի շենքի առջև	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող՝ Հրաչյա Աճառյանի	1982 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 45	—	1.6/104	Տ	քանդակ՝ Ա. Հովսեփյան, ճարտ.՝ Ռ. Ջուլհակյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող՝ Թորոս Թորամանյանի	1985 թվական	Պուշկինի փող. 31	—	1.6/105	Տ	բնակելի տան դիմաց, քանդակ՝ Ռ. Քյուրքչյան, ճարտ.՝ Ս. Քյուրքչյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշահամալիր՝ Մեծ եղեռնի զոհերին	1967 թվական	Ծիծեռնակաբերդի զբոսայգի	40°11′09″ հս. լ. 44°29′25″ ավ. ե. HGЯO	1.6/106	Հ	ճարտ.՝ Ա. Թարխանյան, Ս. Քալաշյան, Վ. Խաչատրյան	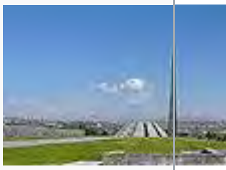 Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզման՝ Մովսես Գորգիսյանի	1990 թվական		—	1.6/106.1	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզման՝ Սամվել Գևորգյանի	1992 թվական		—	1.6/106.2	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզման՝ Էդիկ Մարկոսյանի	1990 թվական		—	1.6/106.3	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզման՝ Մուշեղ Միսցյանի (Վոժդ)	1991 թվական		—	1.6/106.4	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզման՝ Երվանդ Սաղումյանի (Երո)	1990 թվական		—	1.6/106.5	Տ		Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Խաչքար՝ Բաքվի 1990 թվական զոհերի հիշատակին	1990 թվական		—	1.6/106.6	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Գանձակի 1988 թվական նահատակներին	1988 թվական		—	1.6/106.7	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Սումգայիթի 1988 թվական զոհերի Հիշատակին	1988 թվական		—	1.6/106.8	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող	1965 թվական		—	1.6/106.9	Տ	հուշահամալիր տանող ծառուղուց ձախ, հենած ծառին, քանդակ՝ Վ. Արզումանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Մեծ եղեռնի զոհերին	1967 թվական		40°11′09″ հս. լ. 44°29′25″ ա վ. ե. HGЯO	1.6/106.10	Հ	ճարտ.՝ Ա. Թարխանյան, Ս. Քալաշյան, Վ. Խաչատրյան	Լուսանկար վերբեռնել
Թանգարան Հայոց ցեղասպանության	1995 թվական		—	1.6/106.11	Հ	ճարտ.՝ Ս. Քալաշյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հուշաղբյուր՝ Երևան և Կարրարա քաղաքների բարեկամության	1964 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/107	Տ	ճարտ՝ Ռ. Իսրայելյան, քանդակ՝ Ա. Հարությունյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշաղբյուր Մեծ եղեռնի և Սպիտակի 1988 թվական դեկտեմբերի 7-ի երկրաշարժի զոհերին	1990 թվական	Կորյունի փող. 15	—	1.6/108	Տ	ճարտ.՝ Ա. Մխիթարյան, կառուցված՝ ուսանողների հանգանակությամբ	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշաղբյուրներ՝ Խորհրդային Միության երիտասարդ հերոսներին	1949 թվական	Խաչատուր Աբովյանի անվան մանկական այգում	—	1.6/109	Տ	Հրազդանի ձախ ափին	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշաղբյուր Սայաթ-Նովային	1963 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 46	—	1.6/110	Տ	թիվ 2 համանուն երաժշտական դպրոցի առջև, քանդակ՝ Ա. Հարությունյան, ճարտ.՝ Է. Սարապյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշասալ Երկրորդ աշխարհամարտում զոհված պիոներներին	1985 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/111	Տ	ճարտ.՝ Ս. Քյուրքչյան, Կամերային երաժշտության տան մոտ	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառու ցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Հուշարձան՝ Խաչատուր Աբովյանի	1950 թվական	Աբովյան փող. վերջնամասում, Աբովյան պուրակում	—	1.6/112	Ҷ	քանդակ՝ Ս. Ստեփանյան, ճարտ.՝ Գ. Թամանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Խաչատուր Աբովյանի	1955 թվական	Խանջյան փող. 5	—	1.6/113	Տ	Համանուն պետական մանկավարժական ինստիտուտի գլխ. մասնաշենքի առջև, քանդակ՝ Ա. Գրիգորյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ «Բարեկամության ձեռքեր»	1965 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/114	Տ		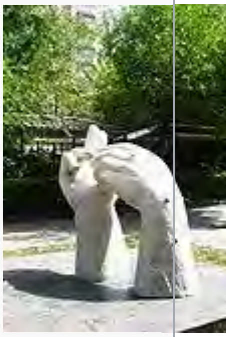 Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Վալերի Բրյուսովի	1966 թվական	Թումանյան փող. 42	—	1.6/115	Տ	Համանուն ռուսաց և օտար լեզուների մանկավարժական ինստիտուտի շենքի առջև, քանդակ՝ Ա. Սարգսյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Մաքսիմ Գորկու դիմաքանդակ	1967 թվական	Ալեք Մանուկյան փող. 3	—	1.6/116	Տ	թիվ 4 համանուն դպրոցի առջև, քանդակ. Հ. Գյուրջյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Ալեքսանդր Գրիբոյեդովի	1973 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/117	Հ	քանդակ՝ Օ. Բեջանյան, ճարտ.՝ Ս. Կնտեղցյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Լեոնիդ Ենգիբարյանի	1995 թվական	Ագաթանգե ղոսի փող. 1	—	1.6/118	Տ	Ազգային կրկեսի շենքի առջև, քանդակ՝ Լ. Թոքմաջյան, Կրկեսի շենքի դիմաց	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ «Էրեբունի-Երևան» («Կենաց Ծառ»)	1970 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի և Մարշալ Բաղրամյան պող. Ա Զորյան փող. միջև	—	1.6/119	Տ	քանդակ՝ Հ. Փիլիպոսյան, ճարտ.՝ Ֆ. Դարբինյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Ալեքսանդր Թամանյանի	1974 թվական	Թամանյան-Մոսկովյան փող. խաչմերուկում	—	1.6/120	Հ	համանուն պուրակի սկզբնամասում, քանդակ՝ Ա. Հովսեփյան, ճարտ.՝ Ս. Պետրոսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Ավետիք Իսահակյանի	1965 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/121	Հ	քանդակ՝ Ս. Բաղդասարյան, ճարտ.՝ Լ. Սադոյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Ստեփան Լիսիցյանի	1982 թվական	Տիգրան Մեծի փող. 38	—	1.6/122	Տ	թիվ 34 համանուն դպրոցի առջև, քանդակ՝ Լ.	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
						Թոքմաջյան, ճարտ.՝ Է. Արևշատյան	
Հուշարձան՝ Աղասի Խանջյանի	1987 թվական	Տիգրան Մեծի պող. 26ա	—	1.6/123	Տ	թիվ 53 համանուն դպրոցի առջև, քանդակ՝ Հ. Հովսեփյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Կոմիտասի	1988 թվական	Սայաթ-Նովայի պող. 1ա	—	1.6/124	Հ	Համանուն կոնսերվատորի այի շենքի առջև, պուրակում, քանդակ՝ Ա. Հարությունյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Կարո Հալաբյանի	1997 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/125	Տ	ճարտ.՝ Ռ. Ջուլհակյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Հայաստանում խորհրդային կարգերի հաստատման 20-ամյակին (Կարմիր բանակի մարտիկներին)	1940 թվական	Մովսես Խորենացու, Գրիգոր Լուսավորչի և Զաքիյան փող. միջև, Մանկական զբոսայգում	—	1.6/126	Տ	ճարտ.՝ Փ. Մանուկյան, Հ. Դավթյան, Մանկական զբոսայգու կենտրոնական ծառուղում	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Հայաստանում խորհրդային կարգերի հաստատման 30-ամյակին	1950 թվական	Ծովակալ Իսակովի պող.	—	1.6/127	Տ	ճարտ.՝ Ա. Մինասյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ «Հավերժական կրակ» (Հայաստանում խորհրդային կարգերի հաստատման համար զոհված մարտիկների հուշարձան)	1960 թվական	Հանրապետության և Ստ. Շահումյանի անվ. հրապարակների միջև, Ստ. Շահումյանի անվ. զբոսայգում	—	1.6/128	Տ	կանգնեցված է Հայաստանում խորհրդային կարգերի հաստատման 40-ամյակի առթիվ, ճարտ.՝ Է. Սարապյան, նկ՝ Վ. Պոդպոմոգով	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Վարդան Մամիկոնյանի	1975 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	40°10′27″ հս․ լ․ 44°31′14″ ա․ վ․ ե․ HGЯO	1.6/129	Հ	քանդակ՝ Ե. Քոչար, ճարտ.՝ Ս. Քյուրքչյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝	1974	Գր.	—	1.6/130	Տ	թիվ 7 համանուն	Լուսանկար

հուշարձան	կառու ցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշ ան .	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Վլադիմիր Մայակովսկու	թվական	Լուսավորչի փող. 27				դպրոցի առջև, քանդակ՝ Ղ. Մուրադյան, ճարտ.՝ Ռ. Կզոյան	վերբեռնել
Հուշարձան՝ Ալեքսանդր Մյասնիկյանի	1980 թվական	Մովսես Խորենացու, Գրիգոր Լուսավորչի և Բեյրութի փող. միջև	40°10′29″ հս. լ. 44°30′22″ ավ. ե. HGЯO	1.6/131	Ղ	ճարտ.՝ Ջ. Թորոսյան, քանդակ՝ Ա. Շիրազ, Թատերական զբոսայգու հվ-ամ եզրին	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Ասքանազ Մռավյանի	1956 թվական	Տերյան փող. 2	—	1.6/132	Տ	թիվ 25 համանուն դպրոցի առջև, քանդակ՝ Ս. Մնացականյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Միքայել Նալբանդյանի	1965 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/133	Ղ	քանդակ՝ Ն. Նիկողոսյան, ճարտ՝Ջ. Թորոսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Միքայել Նալբանդյանի	1985 թվական	Նար Դոսի փող. 38	—	1.6/134	Տ	թիվ 33 համանուն դպրոցի առջև, քանդակ՝ Ե. Վարդանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Նար Դոսի	1956 թվական	Հովհաննես Քաջազնունու փող. 12/1	—	1.6/135	Տ	թիվ 14 համանուն դպրոցի առջև, քանդակ՝ Ս. Մանասյան, Ն. Վարդանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Արշավիր Շավարշյանի	1965 թվական	Վարդանանց փող. 30	—	1.6/136	Տ	թիվ 40 համանուն դպրոցի առջև, քանդակ՝ Գ. Եփրոյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Յուշարձան՝ Եղիշե Չարենցի	1985 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/137	Հ	քանդակ՝ Ն. Նիկողոսյան, ճարտ.՝ Ջ. Թորոսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Յուշարձան՝ Անտոն Չեխովի		Մարշալ Բաղրամյան պող. 16	—	1.6/138	Տ	թիվ 55 համանուն դպրոցի առջև, քանդակ՝ Գ. Ահարոնյան, ճարտ Է. Սարապյան	Լուսանկար վերբեռնել
Յուշարձան՝ «Պեպո»	1976 թվական	Մովսես Խորենացու և Գրիգոր Լուսավորչի փող. միջև, Թատերական զբոսայգում	—	1.6/139	Տ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան, քանդակ՝ Գ. Ահարոնյան	Լուսանկար վերբեռնել
Յուշարձան՝ Ալեքսանդր Պուշկինի	1949 թվական	Մոսկովյան փող. 17	—	1.6/140	Տ	թիվ 8 համանուն դպրոցի առջև, քանդակ՝ Գ. Ահարոնյան	Լուսանկար վերբեռնել
Յուշարձան՝ Մարտիրոս Սարյանի	1986 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի և Մարշալ Բաղրամյան պող. ու Չոբյան փող. հանգույցում	—	1.6/141	Հ	քանդակ՝ Լ. Թոքմաջյան, ճարտ.՝ Ա. Թարխանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Յուշարձան՝ Նելսոն Ստեփանյանի	1950 թվական	Մովսես Խորենացու, Գրիգոր Լուսավորչի և Զաքիյան փող. միջև. Մանկական զբոսայգում	—	1.6/142	Տ	ճարտ.՝ Գ. Աղաբաբյան, քանդակ՝ Ա. Սարգսյան	Լուսանկար վերբեռնել
Յուշարձան՝ Վաղարշ	1983 թվական	Ծովակալ Իսակովի	—	1.6/143	Տ	թիվ 80 համանուն	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Վաղարշյանի		պող. 2				դպրոցի առջև, քանդակ՝ Ա. Մուրադյան, ճարտ.՝ Շ. Ազատյան	
Հուշարձան՝ Վահան Տերյանի	1999 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/144	Հ	քանդակ՝ Ն. Կարախանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան՝ Արմեն Տիգրանյանի	1987 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/145	Հ	քանդակ՝ Ա. Հովսեփյան, ճարտ.՝ Ֆ. Դարբինյան	Լուսանկար վերբեռնել
Մանկապարտեզի շենք. Երևանի կայազորի մանկապարտեզը	1951 թվական	Չարենցի փող. 38	—	1.6/146	Տ	ճարտ.՝ Գ. Աղաբաբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Մարզադաշտ. Վազգեն Սարգսյանի անվան հանրապետական մարզադաշտը	1953 թվական. 1963 թվական	Վարդանանց փող. 65	—	1.6/147	Հ	ճարտ.՝ Կ. Հակոբյան, մասն՝ Գ. Ճգնավորյան	Լուսանկար վերբեռնել
Մարզահամերգային համալիր. «Կարեն Դեմիրճյան» մշակույթի կենտրոնը	1984 թվական	Լենինգրադյան փող. 1	—	1.6/148	Հ	ճարտ.՝ Կ. Հակոբյան, Ա. Թարխանյան, Ս. Խաչիկյան, Հ. Պողոսյան, Գ. Մուշեղյան, Օ. Բերբերյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակներ	1984 թվական		—	1.6/148.1	Հ	գլխ. ճակատին, քանդակ՝ Ֆ. Առաքելյան	Լուսանկար վերբեռնել
Մզկիթ Աբաս Միրզայի (Սարդարի)	19 դար սկզբ	Խորհրդարանի փող. 40	—	1.6/149	Հ	պահպանվել է մույթը	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Մզկիթ «Կապույտ» (Գոյ մզկիթ)	1766 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 12	—	1.6/150	Հ	վրկը՝ 1994-1998 թվականներ	Լուսանկար վերբեռնել
Մշակույթի տուն. Տիգրան Պետրոսյանի անվան շախմատիստի կենտրոնական տունը	1970 թվական	Խանջյան փող. 50	—	1.6/151	Տ	ճարտ.՝ Ժ. Մեշչերյակովա	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Տիգրան Պետրոսյանի	1989 թվական		—	1.6/151.1	Տ	քանդակ՝ Ա. Շիրազ, ճարտ.՝ Կ. Անանյան, շախմատիստի տան մոտ	Լուսանկար վերբեռնել
Շուկայի շենք. Կենտրոնական ծածկած շուկան	1952 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 3ա	—	1.6/152	Հ	ճարտ.՝ Գ. Աղաբաբյան, կոնստ՝ Հ. Առաքելյան	Լուսանկար վերբեռնել
Որմնանկար «Հայաստան»	1982 թվական	Սայաթ-Նովայի պող. 15	—	1.6/153	Տ	նկ՝ Հենրիկ Սիրավյան, Երգչախմբային ընկերության շենքի ճեմասրահում	Լուսանկար վերբեռնել
Պալատ պիոներների և դպրոցականների (քաղաքային Պիոներ - պալատ)	1938 թվական	Մոսկովյան փող. 3	—	1.6/154	Հ	ճարտ.՝ Ն. Բաև, Պատանի հանդիսատեսի թատրոնի շենքը	Լուսանկար վերբեռնել
Պոլիկլինիկայի շենք	1954-1955 թվականներ	Մոսկովյան փող. 15	—	1.6/155	Հ	ճարտ.՝ Հ. Հակոբյան, այժմ՝ ՀՀ Կառավարության պոլիկլինիկա	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
							Լուսանկար վերբեռնել
Ջրանցույց	1950 թվական	Հրազդան գետի վրա. «Հաղթանակ» կամրջի մոտ	—	1.6/156	Հ	ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան, կոնստ՝ Գ. Եդյան	Լուսանկար վերբեռնել
Ջրանցք՝ Սամռիի	մ.թ.ա. 7 դար, 1031 թվական	Կոնդ թաղամաս, Հրազդանի ձախ ափին	—	1.6/157	Հ	վրկո՝ 1822-1824 թվականներ, 1923 թվական-ից Ստ. Շահումյանի անվան, անցնում է նաև Արաբկիր համայնքով	Լուսանկար վերբեռնել
Սառցակոմբինատ	1950 թվական	Արշակունյաց պող. 9	—	1.6/158	Տ	ճարտ.՝ Գ. Աղաբաբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Ստեղծագործական միության շենք. Հայաստանի գրողների միությունը (գրողների տունը)	1954 թվական	Մարշալ Բաղրամյան պող. 3	—	1.6/159	Տ	ճարտ.՝ Գ. Թամանյան, վրկո՝ 1964-1965 թվականներ	Լուսանկար վերբեռնել
Ստեղծագործական միության շենք. Հայաստանի կոմպոզիտորների միությունը (կոմպոզիտորների տունը)	1955 թվական	Դեմիրճյան փող. 25	—	1.6/160	Տ	ճարտ.՝ Է. Ալթունյան, Ա. Ղազարյան, Է. Սարապյան	Լուսանկար վերբեռնել
Ստեղծագործական Միության շենք. Հայաստանի ճարտարապետների միությունը (Ալ. Թամանյանի անվան Հայաստանի ճարտարապետի տունը)	1958 թվական	Մարշալ Բաղրամյան պող. 17	—	1.6/161	Տ	ճարտ.՝ Կ. Հակոբյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
ՀՀ Նախագահի նստավայր	1958 թվական	Մարշալ Բաղրամյան պող. 26	40°11′33″ հս. լ. 44°30′22″ ավ. ե. HGЯO	1.6/162	Հ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան, նախկինում՝ Գերագույն խորհրդի նախագահության վարչական շենք	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք Դեղատների գլխավոր վարչության		Պուշկինի փող. 56	—	1.6/163	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
ՀՀ Ազգային ժողովի շենք	1949-1950 թվականներ	Մարշալ Բաղրամյան պող. 19	—	1.6/164	Հ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան, 1951 թվական, ԽՍՀՄ պետմրցանակ, վրկռ՝ 1967 թվական, 1982 թվական, նախկինում՝ Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության կենտրոնական կոմիտեի վարչական շենք	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք ՀՀ Ազգային անվտանգության նախարարության	1936 թվական	Նալբանդյան փող. 104	—	1.6/165	Հ	ճարտ.՝ Գ. Քոչար	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք «ՀայԷներգո»-ի գլխավոր վարչության	1940 թվական	Աբովյան փող. 27	—	1.6/166	Հ	ճարտ.՝ Հ. Մարգարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք. Փոխադարձ վարկի ընկերությունը	1912 թվական	Մ. Խորենացու փող. 18	—	1.6/167	Տ	1920-ական թթ՝ Պետական բանկի շենք	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք. Քաղաքային ոստիկանության վարչությունը	1908 թվական	Մ. Խորենացու փող. 22	—	1.6/168	Տ	ճարտ.՝ Բորիս Մեհրաբյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառու ցված	վայր, հասցե	կորրդ	համար անիշ	նշ ան .	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Վիշապաքար	մ.թ.ա. 3-2 hq	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/169	Դ	«Ալ առագաստներ» սրճարանի մոտ	Լուսանկար վերբեռնել
Տուն-թանգարանի շենք. Հովհաննես Թումանյանի տուն-թանգարանը	1949-1953 թվական ներ	Մոսկովյան փող. 40	—	1.6/170	Դ	ճարտ.՝ Գ. Աղաբաբյան, վրկտ՝ 1966 թվական	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակ՝ Հովհաննես Թումանյանի	1971 թվական		—	1.6/170.1	Տ	թանգարանի հենապատին, աստիճաններից ձախ, քանդակ՝ Ղ. Չուբարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Ավետիք Իսահակյանի տուն-թանգարան	1946 թվական, 1963 թվական	Զ. Զարոբյան փող. 20	—	1.6/171	Դ	ճարտ.՝ Պ. Մուրադյան	Լուսանկար վերբեռնել
Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարան	1980 թվական	Զ. Զարոբյան փող. 3	—	1.6/172	Դ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան, Է. Ալթունյան, Կ. Պատրիկյան, թանգարանի բացումը՝ 1984 թվական	Լուսանկար վերբեռնել
Յակոբ Կոջոյանի և Արա Սարգսյանի տուն-թանգարան	1936 թվական, 1973 թվական, 1981 թվական	Պուշկինի փող. 62/7	—	1.6/173	Դ	ճարտ.՝ Վ. Արևշատյան	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար՝ Ասլիզատի	1601 թվական		—	1.6/173.1	Դ	թանգարանի բակում	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշակոթող՝ Յակոբ Կոջոյանին և Արա Սարգսյանին	1981 թվական		—	1.6/173.2	Դ	քանդակ՝ Է. Աղայան, ճարտ.՝ Ռ. Ջուլհակյան	Լուսանկար վերբեռնել
Եղիշե Չարենցի տուն-թանգարան	1935 թվական, 1975 թվական	Մեսրոպ Մաշտոց պող. 17	—	1.6/174	Դ	ճարտ.՝ Բ. Ազարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Մարտիրոս Սարյանի տուն-թանգարան	1935 թվական, 1967	Սարյան փող. 3	—	1.6/175	Դ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
	թվական						
Սերգեյ Փարաջանովի թանգարան	1991 թվական	Ձորագյուղ ազգագրական թաղամաս 15-16	—	1.6/176	Ղ	ճարտ.՝ Ա. Ղազարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Ուսումնական հաստատության շենք. Երևանի ուսուցչական սեմինարիան	1905 թվական	Աբովյան փող. 52	—	1.6/177	Ղ	ճարտ.՝ Ն. Կիտկին, Վ. Միրզոյան, հիմնադրվել է 1881 թվական, 1921-1975 թվականներ Երևանի պետական համալսարանի շենք, վրկր՝ 1938 թվական	Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզման Յակոբ Մանանդյանի	1952 թվական, 1971 թվական		—	1.6/177.1	Տ	շենքի բակում	Լուսանկար վերբեռնել
Փողոցի կառուցապատման հատվածներ. Աբովյան փողոցը 1	1860–ական թվականներ - 20-րդ դար	Աբովյան փող.	—	1.6/178	Ղ	1921 թվական-ից Աբովյան փող.	Լուսանկար վերբեռնել
Ակումբ Կառուցողների	1932 թվական	Աբովյան փող. 7-9	—	1.6/178.1	Ղ	ճարտ.՝ Կ. Հալաբյան, Մ. Մազմանյան, Գ. Քոչար	Լուսանկար վերբեռնել
Թատրոնի շենք. Կոնստանտին Ստանիսլավսկու անվան Ռուսական դրամատիկական թատրոնը	1932 թվական	Աբովյան փող. 7	—	1.6/178.1.1	Ղ	ճարտ.՝ Կ. Հալաբյան, Մ. Մազմանյան, Գ. Քոչար, վրկր՝ 1972 թվական, վրկռ ճարտ.՝ Գ. Քոչար, Ս. Գրիգորյան, Ս. Քյուրքչյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Վարչական շենք. Սպորտկոմիտեն և ֆիզկուլտուրայի կենտրոնական տունը	1932 թվական	Աբովյան փող. 9	—	1.6/178.1.2	Հ	ճարտ.՝ Կ. Հալաբյան, Մ. Մազմանյան, Գ. Քոչար, վրկր՝ 1972 թվական	Լուսանկար վերբեռնել
Հանրախանութ «Մանկական աշխարհ»	1936 թվական	Արամի փող. 32	—	1.6/178.2	Հ	ճարտ.՝ Ա. Աիարոնյան, Մ. Մազմանյան, Հ. Մարգարյան, Գ. Քոչար	Լուսանկար վերբեռնել
Շ. Ազնավուրի անվան հրապարակ			—	1.6/178.3			Լուսանկար վերբեռնել
Կինոթատրոն «Մոսկվա»	1936 թվական	Աբովյան փող. 18	40°10′54″ հս. լ. 44°31′03″ ավ. ե. HGЯO	1.6/178.3.1	Հ	վրկր՝ 1970 թվական, 1983 թվական, ճարտ.՝ Գ. Քոչար, Տ. Երկանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բարձրաքանդակներ «Չապաև», «Պեպո», «Դավիթ Բեկ», «Պար», «Սայաթ-Նովա», «Բեմ»	1936 թվական, 1986 թվական		—	1.6/178.3.1.1	Տ	քանդակ՝ Ա. Սարգսյան, Ս. Ստեփանյան, Լ. Թոքմաջյան, Յու. Պետրոսյան, շենքի ճակատին	Լուսանկար վերբեռնել
Հյուրանոց «Երևան»	1927 թվական	Աբովյան փող. 14	—	1.6/176.3.3	Հ	ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան, վրկր՝ 1999-2000 թվականներ, վրկր ճարտ.՝ Ն. Չիլինգարյան, վրկր պատվիրատու՝ «ՌԵՆԿՈ» իտալական ընկերություն	Լուսանկար վերբեռնել
Ստեղծագործական միության շենք. Հայաստանի նկարիչների միությունը («Նկարչի տուն»)	1958 թվական	Աբովյան փող. 16	40°10′53″ հս. լ. 44°31′01″ ավ. ե. HGЯO	1.6/178.3.4	Հ	ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Փողոցի կառուցապատման հատվածներ. Աստաֆյան փողոցը	1860-ական թվականներ-20 դար սկզբ		—	1.6/178.4	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն և բուժարան Տեր-Ավետիքյանի	19 դար վրջ	Աբովյան փող. 1/1	—	1.6/178.4.1	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Խանութ Մելիք-Օհանջանյանի	19 դար վրջ		—	1.6/178.4.1.1	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն և բուժարան Հովհաննես Հովհաննիսյանի, կոչվում է նաև 1944-ից այստեղ գտնվող «Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի հայկական ընկերության» անունով («ԱՕԿՍ-ի շենք»)	1914-1917 թվականներ	Աբովյան փող. 3	—	1.6/178.4.3	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Եգոր Խանզադյանի	20-րդ դարի սկիզբ	Աբովյան փող. 3/1	—	1.6/178.4.4	Տ		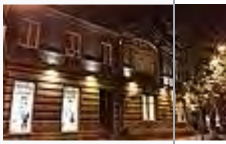 Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Բարսեղ Եղիազարյանի	1884 թվական	Աբովյան փող. 6	—	1.6/178.4.8	Հ	1923-1937 թվականներ՝ ՀԿԿ Կենտկոմի շենք	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Բնակելի տուն Գրիգոր Եղիազարյանի	1884 թվական	Աբովյան փող. 8	—	1.6/178.4.9	Տ	1923 թվական ՀԿԿ քաղկոմի շենք	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Գրիգոր Ամիրյանի	19-րդ դար	Աբովյան փող. 10	—	1.6/178.4.10	Տ	այժմ՝ Երկրաբանության պետական թանգարանի շենք	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Գրիգոր Ամիրյանի	19-20 դարեր	Աբովյան փող. 12	40°10′52″ հս. լ. 44°30′57″ ավ. ե. HGЯO	1.6/178.4.11	Տ	1884-1888 թվականներ, 1898-1907 թվականներ Քաղաքային դումայի և վարչության շենք, 1910-1911 թվականներ ակնաբուժարան, 1911-1915 թվականներ Հովի. Հովհաննիսյանի բուժարան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Հովհաննես Գրիգորյանի	20-րդ դարի սկիզբ	Փավստոս Բուզանդի փող. 2	—	1.6/179	Տ	ճարտ.՝ Բորիս Մեհրաբյան 1922 թվական-ից 1-ին տպարան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Մկրտիչ Ենգիբարյանի	1898 թվական	Փավստոս Բուզանդի փող. 4	—	1.6/180	Տ	1920-ական թվականներ Կենտրոնական վիճակագրական վարչություն	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Ստեփան Սողոմոնյանի	1890-ական թվականներ	Փավստոս Բուզանդի փող. 8	—	1.6/181	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Հովհաննես Տեր-Մկրտչյանի	19-րդ դարի վերջ- 20 դարի	Փավստոս Բուզանդի փող. 9	—	1.6/182	Տ		Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
	սկիզբ						
Բնակելի տուն Գևորգ Անտոնյանցի	1890-ական թվականներ	Փավստոս Բուզանդի փող. 17	—	1.6/183	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Գաբրիել Աբրահամյանի	19-րդ դարի վերջ	Փավստոս Բուզանդի փող. 25	—	1.6/184	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Վաղարշակ և Յակոբ Բաբախանյանների	20-րդ դարի սկիզբ	Փավստոս Բուզանդի փող. 26	—	1.6/185	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Երեմ Սանահյանի	1894 թվական	Փավստոս Բուզանդի փող. 30	—	1.6/186	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	19-րդ դարի վերջ	Փավստոս Բուզանդի փող. 39	—	1.6/187	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Փավստոս Բուզանդի փող. 51-55	—	1.6/188	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Կարապետ Աբրահամյանի	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Թումանյան փող. 21/1	—	1.6/189	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Գործարանի շենք՝ Համբարձում Սողոմոնյանի կոնյակի գործարանը	1890-ական թվականներ-1910 թվական	Մելիք-Ադամյան փող.	—	1.6/190	Տ	2001 թվական տեղափ. վկառուցվ. Թումանյան փող. 23/1	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Պուշկինի փող. 2	—	1.6/191	Տ		

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
							Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Արմենակ Մելիքյանցի	20-րդ դարի սկիզբ	Պուշկինի փող. 11	—	1.6/192	Տ	ապամոնտաժված	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Աղաջան Աֆրիկյանի	19-րդ դարի վերջ	Պուշկինի փող. 19	—	1.6/193	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Լավրենտի Ֆոտինովի	19-20 դարեր	Պուշկինի փող. 28	—	1.6/194	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Առաքել Աֆրիկյանի	20-րդ դարի սկիզբ	Պուշկինի փող. 38	—	1.6/195	Տ	ճարտ.՝ Վ. Միրզոյան, 1920-ական թվականներ՝ ցուցադրական դպրոց	Լուսանկար վերբեռնել
Որմնանկար			—	1.6/195.1	Տ	տան մեջ	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Գեղամ Մնացականյանի	1898 թվական	Եզնիկ Կողբացու փող. 22(Փավստոս Բուզանդի 42)	—	1.6/196	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Էմին Տեր-Գրիգորյանի	1890-ական թվականներ	Եզնիկ Կողբացու փող. 41	—	1.6/197	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Յակոբ Բոշնաղյանցի	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Եզնիկ Կողբացու փող. 43	—	1.6/198	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Յովհաննես Օհանյանի	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Եզնիկ Կողբացու փող. 45	—	1.6/199	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Փողոցի կառուցապատման հատվածներ. Յին Կազարմայի փողոցը	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Տիգրան Մեծի պող.	—	1.6/200	Տ		Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կորոդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Բնակելի տուն	20-րդ դարի սկիզբ	Տիգրան Մեծի պող. 1	—	1.6/200.1	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	19-րդ դարի վերջ	Տիգրան Մեծի պող. 3	—	1.6/200.2	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	19-րդ դարի վերջ	Տիգրան Մեծի պող. 9	—	1.6/200.3	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	20-րդ դարի սկիզբ	Տիգրան Մեծի պող. 11	—	1.6/200.4	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	20-րդ դարի սկիզբ	Տիգրան Մեծի պող. 13	—	1.6/200.5	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	20-րդ դարի սկիզբ	Տիգրան Մեծի պող. 15	—	1.6/200.6	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Գործարանի համալիր. Դավիթ Սարաջյանի Գինու-կոնյակի գործարանը	1896-1906 թվականներ	Տիգրան Մեծի պող. 22	—	1.6/200.7	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	1896-1906 թվականներ		—	1.6/200.7.1	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Գործարան Սպիրտի թորման	1896 թվական		—	1.6/200.7.2	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Պահեստի շենք	1896-1906 թվականներ		—	1.6/200.7.3	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Ուսումնական հաստատության համակառույց. Արական գիմնազիան	1896 թվական	Ամիրյան փող.	—	1.6/201	Հ	ճարտ.՝ Մ. Ֆոն-դեր Նոննե	Լուսանկար վերբեռնել
Մասնաշենք	1896		—	1.6/201.1	Հ	1936 թ-ից՝ Ավ.	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
	թվական					Իսահակյանի անվ քաղաքային կենտրոնական գրադարանի շենք	
Ուսումնական հաստատության շենք. Ռիփսիմյան իգական գիմնազիան	1898 թվական, 1905 թվական	Ամիրյան փող. 28/6	—	1.6/202	Հ	ճարտ.՝ Ի. Վագապով, վրկռ ճարտ.՝ Վ. Միրզոյան, հիմնադրված՝ 1850 թվական	Լուսանկար վերբեռնել
Փողոցի կառուցապատման հատվածներ. Նահանգական փողոցը	1889 թվական-20-րդ դարի սկիզբ	Հանրապետության փող.	—	1.6/203	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Էսայանի (Էսայանի պահածոյի գործարան)	1911 թվական	Հանրապետության փող. 9	—	1.6/203.1	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Կարլ և Վիլհելմ Գիլներների	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Հանրապետության փող. 15	—	1.6/203.2	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Ն. Հովհաննիսյանի	1890-ական թվականներ	Հանրապետության փող. 16	—	1.6/203.3	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Արտեմ Ջալալյանի	20-րդ դարի սկիզբ	Հանրապետության փող. 17	—	1.6/203.4	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Վ. Մկրտչյանի	1896 թվական	Հանրապետության փող. 18	—	1.6/203.5	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Երվանդ և Իսահակ Տեր-Ավետիքյանների	1905 թվական	Հանրապետության փող. 24	—	1.6/203.6	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Միխայիլ ֆոն դեր Նոննեի	1895 թվական	Հանրապետության 32 1.JPG	—	1.6/203.7	Հ	ճարտ.՝ Մ. ֆոն դեր Նոննե, 1922-1937 թվականներ՝ Հայկական դիվիզիայի շտաբ	Լուսանկար

հուշարձան	կառու ցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
							վերբեռնել
Մասնաշենք	1898 թվական		—	1.6/203.7.1	Ձ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն (նահանգապետի գրասենյակը)	1905 թվական	Հանրապետության փող. 37	—	1.6/203.8	Ձ	1918-1920 Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության, 1920 թվական Հեղկոմի, 1921 թվական՝ Ժողկոմխորհի 1922-1924 թվականներ՝ Կենտգործկոմի շենք	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Հանրապետության փող. 46	—	1.6/203.9	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	19-րդ դարի սկիզբ	Հանրապետության փող. 48	—	1.6/203.1	Տ	1921 թվականից՝ ՀԽՍՀ Արդարադատության ժողկոմատ	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	20-րդ դարի սկիզբ	Հանրապետության փող. 51	—	1.6/203.11	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն	20-րդ դարի սկիզբ	Հանրապետության փող. 53	—	1.6/203.12	Տ	1920-ական թվականներ՝ տրիբունալի շենք	Լուսանկար վերբեռնել
Վարչական շենք Նահանգապետարանի	20-րդ դարի սկիզբ	Հանրապետության փող. 32	—	1.6/203.13	Ձ	ճարտ.՝ Վ. Միրզոյան	Լուսանկար վերբեռնել
Մասնաշենք	20-րդ դարի		—	1.6/203.13.1	Ձ		Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կորոդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
	սկիզբ						
Որմնանկարներ	20-րդ դարի սկիզբ		—	1.6/203.13.1.1	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Աֆրիկյանների	19-րդ դարի վերջ - 20-րդ դարի սկիզբ	Տերյան փող. 11-13	—	1.6/204	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Փողոցի կառուցապատման հատվածներ. Տեր-Ղուկասովի փողոցը	1870-ական թվականներ-20-րդ դարի սկիզբ	Նալբանդյան փող.	—	1.6/205	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Ակումբի շենք. Քաղաքային ակումբը (Ջանփոլադյանի թատրոն), (սպայի տուն)	1883 թվական	Նալբանդյան փող. 20բ	—	1.6/205.1	Տ	ճարտ.՝ Ե. Բոգուշևիչ, վրկռ՝ 1907 թվական, ճարտ.՝ Կ. Հովհաննիսյան, վրկռ՝ 1912 թվական, ճարտ.՝ Բորիս Մեհրաբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Որմնանկարներ			—	1.6/205.1.1	Տ	շենքի ներսում	Լուսանկար վերբեռնել
Գործարանի շենք. Գիլանյանի լիմոնադի գործարանը	1909-1911 թվականներ	Նալբանդյան փող. 20ա	—	1.6/205.2	Տ	ճարտ.՝ Բորիս Մեհրաբյան, գործարանը հիմնադրվել է 1890 թվական, 1931 թվական՝ Լիմոնադի պետ. գործարան, այժմ՝ բնակելի տուն	Լուսանկար վերբեռնել
Փողոցի կառուցապատման հատվածներ. Ցարական փողոցը	1860-ական թվականներ-20-րդ դարի սկիզբ	Արամի փող.	—	1.6/206	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Փանոս Սողոմոնյանի	1882 թվական	Արամի փող. 7	—	1.6/206.1	Տ		Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Բնակելի տուն Ֆադեյ Քալանթարյանի	20-րդ դարի սկիզբ	Արամի փող. 9	—	1.6/206.2	Հ		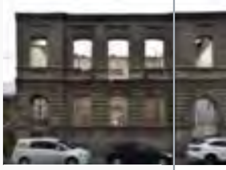 Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Զարմայր Անդրեասյանի	19-րդ դարի վերջ	Արամի փող. 23	—	1.6/206.3	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Խաչատուր Թադևոսյանի	19-րդ դարի վերջ	Արամի փող. 34	—	1.6/206.4	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Գեղամ Թադևոսյանի	19-րդ դարի վերջ	Արամի փող. 36	—	1.6/206.5	Հ	գլխավոր ճակատի պատը	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Ֆադեյ Թադևոսյանի	1910-ական թվականներ	Արամի փող. 44	—	1.6/206.6	Հ	1923-1949 թվականներ Երևանի պետ. կոնսերվատորիա	Լուսանկար վերբեռնել
Բանկի շենք. Բանկի Երևանի բաժանմունքը	1902 թվական	Արամի փող. 54	—	1.6/206.7	Հ	ճարտ.՝ Ն. Կիտկին, Վ. Միրզոյան, վրկռ.՝ 1934 թվական, ճարտ.՝ Ն. Բունիաթյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Ազիզյանների	1890-ական թվականներ	Արամի փող. 62	—	1.6/208.8	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Մկրտիչ Տեր-Օհանյանի	1900-ական թվականներ	Արամի փող. 74	—	1.6/206.9	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Մկրտիչ Մկրտչյանցի	20-րդ դարի սկիզբ	Արամի փող. 80	—	1.6/206.1	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն Սարգիս Հախնազարյանի	1895-1898 թվականներ	Արամի փող. 86	—	1.6/206.11	Տ		Լուսանկար վերբեռնել
Քանդակ «Լեռնեցիների պարը»	1984 թվական	Պարոնյան փող. 40	—	1.6/207	Տ	«Դվին» հյուրանոցի առջևի հրապարակում, քանդակ՝ Տ. Արզումանյան	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Քանդակ «Ջրավաճառ պատանին» («Երևանի Սառը Ջուրը»)	1970 թվական	Մովսես Խորենացու և Գրիգոր Լուսավորչի փող. միջև, Թատերական զբոսայգում	—	1.6/208	Տ	ճարտ.՝ Ս. Կնտեղցյան, քանդակ՝ Հ. Բեջանյան	Լուսանկար վերբեռնել
Քանդակ «Վանեցի աղջիկը»	1975 թվական	Աբովյան փող. և Սայաթ-Նովայի պող. խաչմերուկ	—	1.6/209	Տ	քանդակ՝ Հ. Սիմոնյան, տեղադրված է կանաչ գազոնում	Լուսանկար վերբեռնել
Քանդակ «Վերածնված Հայաստան»	1985 թվական	Օղակաձև զբոսայգի	—	1.6/210	Տ	քանդակ՝ Խ. Տեր-Հարությունյան	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Այգեձոր-1	քարի դար, մ.թ.ա. 20-16-րդ դարեր 14-16 դարեր	Հրազդանի ձախ ափին	—	1.6/211		Կոնդ թաղամասից ձոր տանող գետնուղու աջ կողմում, Այգեձոր թաղամասի տակ հայտնաբերված՝ 1974	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Այգեձոր-2	չորրորդական շրջան, մ.թ.ա. 20-16-րդ դարեր - 14-16 դարեր	Հրազդանի ձախ ափին	—	1.6/212	Հ	ԵրՀԷԿ-1-ի ճանապարհի եզրին, Այգեձոր-1 քարայրից 500-600 մ գետի հոսանքին հակառակ ուղղությամբ	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Այգեձոր-3	մ.թ.ա. 20-16-րդ դարեր 14-16 դարեր	Հրազդանի ձախ ափին	—	1.6/213	Հ	ԵրՀԷԿ-1-ի ճանապարհի եզրին, Այգեձոր-1 քարայրից 500-600 մ գետի հոսանքին հակառակ ուղղությամբ	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Քարայր-կացարան Ծիծեռնակաբերդ-1	մ.թ.ա. 20-16-րդ դարեր - 14-16-րդ դարեր	Հրազդանի աջ ափին	—	1.6/214	Հ	ԵրՀԷԿ-ի դիմաց, Ծիծեռնակաբերդ բերդշենի մոտ	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Ծիծեռնակաբերդ-2	մ.թ.ա. 20-16-րդ դարեր - 14-16-րդ դարեր	Հրազդանի աջ ափին	—	1.6/215	Հ	Կիևյան կամրջից 500 մ գետի հոսանքով ներքև Ծիծեռնակաբերդ-1 քարայրից 1, 5 կմ հս-ա	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Ձորագյուղ-1	ուշ միջնադար		—	1.6/216	Հ	Սբ. Սարգիս եկղ-ու տակ դեպի ձորն իջնող աստիճաններից աջ	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Ձորագյուղ-2	ուշ միջնադար		—	1.6/217	Հ	Մանկական երկաթուղու վերջնակայարանի մոտ	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Ձորագյուղ-3	16-18-րդ դարեր		—	1.6/218	Հ	«Հրազդան» մարզադաշտի դիմաց, հիվանդանոցի շենքի մոտ, Ձորագյուղ-2 քարայրից 200 մ հս, ձորի լանջին հայտնաբերված 1974	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Նորագյուղ-1	միջին քարի դար, 15-16-րդ դարեր	Նորագյուղ թաղամաս, Գետառ և Հրազդան գետերի խառնարանի մոտ	—	1.6/219	Հ	հայտնաբերված 1969 թվական	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Նորագյուղ-2	քարի դար, մ.թ.ա. 30-15-րդ դարեր	Նորագյուղ թաղամաս, Դալմայի այգիների հվ– աե եզրին	—	1.6/220	Հ	հայտնաբերված՝ 1969 թվական, Նորագյուղ-1 քարայրից 100 մ հվ–աե	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Նորագյուղ-3	միջին քարի դար, մ.թ.ա. 1-ին հզ, բրոնզի դար, 13-	Նորագյուղ թաղամաս, Դալմայի այգիների հվ-աե եզրին	—	1.6/221	Հ	հայտնաբերված՝ 1969 թվական, Նորագյուղ-2 քարայրից 80 մ գետի հոսանքով դեպի վեր	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
	14 դարեր						
Քարայր-կացարան Նորագյուղ-4	16-17-րդ դարեր	ԵրՀԷԿ-ի դիմաց	—	1.6/222	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Նորագյուղ-5	16-17-րդ դարեր	ԵրՀԷԿ-ի դիմաց	—	1.6/223	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Նորագյուղ-6	14-16-րդ դարեր	Նորագյուղ թաղամաս, «Արարատ» գինու կոմբինատի դիմաց, Հրազդան գետի հին կամրջի մոտ	—	1.6/224	Հ	հայտնաբերված՝ 1973 թվական, Նորագյուղ-1 քարայրից 500 մ դեպի Նոր Կիլիկիա	Լուսանկար վերբեռնել
Քարայր-կացարան Նորագյուղ-7	14-16-րդ դարեր	Նորագյուղ թաղամաս, «Արարատ» գինու կոմբինատի դիմաց, Հրազդան գետի հին կամրջի մոտ	—	1.6/225	Հ	հայտնաբերված՝ 1973 թվական, Նորագյուղ-6-ի կողքին	Լուսանկար վերբեռնել
Ֆաբրիկայի շենք. Կարի ֆաբրիկան	1930 թվական	Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 8	—	1.6/226	Տ	ճարտ.՝ Ա. Ահարոնյան, Հ. Մարգարյան, կոնստ՝ Զ. Հացագործյան	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի տուն՝ Գաբրիել Գաբրիելյանցի	1909-1914 թվականներ	Աբովյան փող. 1/4	—	1.6/227	Տ	ճարտ.՝ Բորիս Մեհրաբյան	Լուսանկար վերբեռնել
Առանձնատուն («Դերասանի տուն»)	1954 թվական	Մ. Մաշտոցի պող. 13	—	1.6/227	Տ	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Ալ. Սպենդիարյանի	1971 թվական	Խանջյան փող. 27, Ալ. Սպենդիարյանի անվ.	—	1.6/228	Տ		Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառու ցված	վայր, հասցե	կորրդ	համար անիշ	նշ ան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
		երաժշտական դպրոցի առջև					
Մզկիթ Թափաքաշի	1687 թվական	Ռուսթավելու փող. 4	—	1.6/229	Ղ	պարսկական աղոթասրահը՝ կիսաքանդ	Լուսանկար վերբեռնել
Վիշապաքար	Ք.ա. 3-2-րդ հազարամյակ	Կառավարական երրորդ շենքի գլխավոր ճակատի մոտ	—	1.6/230	Ղ	ցուլի պատկերով	Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	10-17-րդ դարեր	Կառավարական երրորդ շենքի գլխավոր ճակատի մոտ	—	1.6/231	Ղ	խոյատապան	Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	16-17-րդ դարեր	Կառավարական երրորդ շենքի գլխավոր ճակատի մոտ	—	1.6/232	Ղ	ձիատապան, գլխամասը՝ կոտրված	Լուսանկար վերբեռնել

3.11 Թափոնների կառավարում

Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում առաջացող թափոնների տեսակները և քանակները՝

	Անվանումը	Վտանգավո-րության դասը	Ծածկագիրը ըստ «Թափոնների ցանկի»	Քանակը,
1.	Շինարարական աղբ, այդ թվում քանդման աշխատանքներից առաջացած	IV	9120060101004	70տ
2.	տարածքում առաջացած կենցաղային չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	IV	9120040001 00 4	85 տ

3.	Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող	VI	31401100 08 99 5	11000մ³

Շինարարական աղբը ամբողջությամ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր: Մարզադպրոցի շահագործման ընթացքում կառաջանա կենցաղային աղբ, որը պայմանագրային հիմունքներով կտեղափոխվի համապատասխան ընկերության կողմից:

4. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Շինարարական աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով պետ. նորմերը, կանոնները, ստանդարտները, ինչպես նաև նախագծի տեխնիկական պայմանները: Բոլոր տիպի թաքնված աշխատանքների համար պետք է կազմել թաքնված ախատանքների ակտ տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից հաստատված:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս ղեկավարվել քաղաքաշինության, տեխնիկակական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից հաստատված դրույթներով, շին. հրապարակի հակահրդեհային անվտանգության պատասխանատվությունը կրում է անմիջապես շինարարության ղեկավարը կամ նրան փոխարինող անձը:

Երեկոյան ժամերին դադարեցնել աղմկոտ աշխատանքների կատարումը:

4.1 Ռիսկերի գնահատում

Ներկայացվող գործունեության իրականացման ժամանակ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները հիմնականում կապված են՝

- փորման բեռնման աշխատանքների,
- հողային զանգվածների տեղափոխման,
- շինարարական տեխնիակայի շահագործման,
- ջրամեկուսացման համար օգտագործվող նյութերի օգտագործման,
- բետոնային աշխատանքների հետ:

Թվարկված աշխատանքների ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով նախատեսված են բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ներառված են բնապահպանական կառավարման պլանում:

Սույն հայտում բերված են հիմնական բնապահպանական միջոցառումները ըստ ազդեցության ուղղությունների:

4.2 Արտանետումների աղբյուրները

Ներկայացվող աշխատանքների կատարման ընթացքում հիմնական ռիսկերը կապված են արտանետումների հետ, որոնց ցանկը բերված է ստորև՝

- փոշու արտանետումներ հիմքերի փորման ընթացքում

- դիզելային վառելիքի արտանետումներ շինարարական տեխնիկայի շահագործման ժամանակ:

4.3 Բնապահպանական միջոցառումների ընդհանուր նկարագրություն

4.3.1 *Մթնոլորտային օդ*

Օդային ավազանը աղտոտումից պահպանելու համար նախատեսված են՝

- կառուցապատման ենթակա տարածքը ցանկապատել

- շինությունների ծածկում անթափանց թաղանփով, համապատսխան բարձրության

- շինարարական աշխատանքների /փոշի առաջացման աշխատանքներ/ ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ջրցան,

- պարբերաար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգաորում:

- շինարարական նյութերի (հատկապես սորուն շինարարական նյութերի դեպքում, ինչպիսիք են ավազը, խիճը, հողը և այլն) տեղափոխումը պետք է իրականցվի փակ ծածկով մեքենաներով.

- իրականացնել շինտեխնիկայի անվադողերի լվացում շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ

- սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը:

4.3.2 *Ջրային ռեսուրսներ*

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման նպատակով նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները.

- ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ չառաջանան մակերևութային հոսքեր և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար,
- տարածքի հոսքերը կմիավորվեն մեկ բակային ցանցում և կմիացվեն սելավային ջրացանցին:
- անձրևների ժամանակ առաջացող շինարարական հոսքաջրերը և անվադողերի լվացումից առաջացած կեղտաջրերը կուղորդվեն պարզարան, որը իրենից ներկայացնում է պլաստմասե տարողություն: Պարզարանում տեղի է ունենում մեխանիկական

նստեցում, պարզեցված ջուրը կօգտագործվի տարածքի ջրցանման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինաղբ:

4.3.3 *Հողային ռեսուրսներ*

Հողային ռեսուրսների պահպանության համար նախատեսվում են.

- Շինարարական նյութերը կտեղադրվեն հատուկ նախատեսված հարթակի վրա,
- Շինարարական սարքավորումներից նավթանյութերի արտահոսքի հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով, անհրաժեշտ է, որ այդ տարածքներում ապահովվի սարքավորումների և մեքենաների պատշաճ տեխնիկական վիճակ:
- Այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար պետք է տեղադրել ավազ կամ մանրախիճ: Այն դեպքերում, երբ մեքենաներից և սարքավորումներից կլինի վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսք, ապա պետք է փռված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր և այն փոխարինել նորով:
- աշխատանքների ավարտից հետո կմաքրվեն բոլոր տարածքները և առաջացած թափոնները կտեղափոխվեն ինքնակառավարման մարմնի կողմից հատկացված աղբավայր,
- տարածքը կբարեկարգվի և կմաքրվի շինաղբից:

4.3.4 *Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը*

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակներն են՝

- Հրդեհի առաջացումը
- Հեղուկ նյութերի արտահոսքը
- Աշխատողների վնասվածքները
- Շահագործվող տեխնիկայի հետ վթարները:

Արտակարգ իրավիճակներին արագ արձագանքելու համար նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները՝

- Մինչ աշխատանքների սկիզբը ոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդները, անցնում են հրահանգավորում ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների: Հրահանգավորումը իրականացնում է աշխատանքների ղեկավարը:
- Մինչ աշխատանքների սկիզբը շինարարական հարթակը և տրանսպորտային միջոցները հագեցվում են հրդեհաշիջման առաջնային միջոցներով ու դեղարկղիկով, իսկ աշխատողներն անցնում են դրանց ճիշտ օգտագործմանն, ինչպես նաև առաջին բուժ.օգնության ցուցաբերմանն ուղղված հրահանգավորում:
- Հեղուկ նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:

- բոլոր աշխատողներին տրվելու են անհատական պաշտպանության միջոցներ: Հնարավոր վնասվածքների դեպքում տուժածին կցուցաերեն առաջին բուժ.օգնության, ապա, անհրաժեշտության դեպքում, կտեղափոխվի քաղաքի մոտակա բժշկական հաստատությունը:

Ըստ նախնական գնահատման, ապահովելով նշված միջոցառումների պատշաճ մակարդակով իրականացումը, կարելի է արտակարգ իրավիճակների ռիսկը հասցնել նվազագույնի, իսկ առաջացման դեպքում արագ և արդյունավետ հակազդել դրանց:

4.3.5 *Հակահրդեհային միջոցառումներ*

ա) մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար,

բ) հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում, ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ,

գ) շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն:

դ) անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների ժամանակ թույլ չտալ շինարարական տեխնիկայի գերբեռնված աշխատանք, խստորեն հետևել տեխնոլոգիայի ընթացակարգին, անդորրի պայմաններում դադարեցնել շինարարական տեխնիկայի աշխատանքը:

4.3.6 *Աղմուկ և թրթռում*

Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակներիչափագրումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում:

Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու համար նախատեսվում է՝

➢ խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը;

➢ Աղմկահարույց աշխատանքներն հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին:

➢ շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,

- շինարարական աշխատանքներում ներգրավել ժամանակակից աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ, ինչպես նաև դրանք շահագործել տեխնիկական նորմալ վիճակում:
- պարբերաբար ստուգել և կարգաերել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները, բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը
- շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:
- Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով:

4.3.7 *Թափոնների կառավարում*

Մարզադպրոցի կառուցման ընթացքում թափոնների ճիշտ կառավարման համար կարևոր են հետևյալ միջոցառումների իրականացումը.

- Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:
- Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից
- Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել
- Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելուընթացակարգերը;
- Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;
- Վտանգավոր Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը

Մարզադպրոցի կառուցման ընթացքում առաջացող շինարարական աղբն ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր:

4.3.8 *Էներգախնայողության միջոցառումներ*

Էներգախնայողության նպատակով շենքում նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները

- Ջերմային կորուստների նվազեցման նպատակով խողովակաշարերի և օդատարների համար կիրառվում են բարձր արդյունավետության ջերմամեկուսիչներ
- Արտաքին կոնստրուկցիաների ջերմամեկուսացում.
- Օդատարների ջերմամեկուսացում ժամանակակից ջերմամեկուսիչ նյութորով.
- Ջերմային կորուստների նվազեցման նպատակով կիրառվում են բարձր արդյունավետության ջերմամեկուսիչներ /пеноплекс/:

- Օդափոխության համակարգում բարձր արդյունավետությամբ ղեկավարվող ջերմափոխանակիչների կիրառում:

5. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ

Մարզադպրոցի շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանն/մեղմացմանն ուղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

1. Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx և այլն) արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
2. Փոշենստեցման նպատակով նախատեսվում է իրականացնել տարածքի ջրցանում տարվա շոգ և չոր եղանակներին, օրեկան 2 անգամ:
3. Օգտագործված մեքենայական յուղերով ու քսայուղերով հողերի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
4. Աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ

Բնապահպանական միջոցառումների համար նախատեսվում է մասնահանել ամբողջ շինարարաության ընթացքում 875 հազ. դրամ:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում կիրականացվեն մշտադիտարկումներ ուղղված շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանմանն:

Մշտադիտարկում և բնապահպանական միջոցառումներ, շին. փուլ/ դրամ		
Տարածքի ջրցան փոշեգոյացումը կանխելու նպատակով		175000
Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx) արտանետումների չափումներ, երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ;	10x40000	400000
Աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ:	10x30000	300000
Ամբողջ շինարարության համար		875000

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	ՊԱՐԱՄԵՏՐԵՐ	ՄԵՂՄԱՑՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳԱԹԵՐԹԻԿ
Ընդհանուր դրույթներ	Նախազգուշացումներ և աշխատողների անվտանգություն	(a) Շինարարության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը վերահսկող մարմինները և համայնքը պետք է նախազգուշացված լինեն սպասվող գործընթացների վերաբերյալ (b) Շինարարության համար անհրաժեշտ բոլոր պահանջվող թույլտվությունները ձեռք են բերվել (c) Կապալառուն պաշտոնապես համաձայնել է, որ աշխատանքները կիրականացվեն ապահով և կարգապահ՝ նվազագույնի հասցնելով ազդեցությունը հարևան տնտեսությունների և շրջակա միջավայրի վրա: (d) Աշխատողների անհատական պաշտպանության միջոցները պետք է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ) (e) Շինհրապարակում տեղադրվող համապատասխան տեղեկատվական վահանակները աշխատողներին կիրազեկեն հիմնական կանոնների և նորմերի վերաբերյալ:
Շինարարական աշխատանքներ	Օդի որակ	(a) Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում հատուկ տարրողություններ կկիրառվեն շինարարական աղբի հեռացման համար Նշված տարրողությունները պետք է պահպանվեն տարածքում և անընդհատ ցողվեն ջրով՝ թափոններից գոյացած փոշու քանակը նվազեցնելու նպատակով (b) Շրջակա տարածքները (մայթերը, ճանապարհները) պետք է զերծ պահվեն շինարարական աղբից՝ փոշին նվազագույնի հասցնելու նպատակով (c) Շինարարական տրանսպորտային միջոցների պարապուրդ շինհրապարակում չի թույլատրվի:
	Աղմուկ	(a) Շինարարական աշխատանքներից գոյացած աղմուկը կսամանափակվի թույլատրված ժամերի միջակայքում (b) Շինարարական աշխատանքների ընթացքում շարժիչների, օդի կոմպրեսորների և էլեկտրականությամբ սնվող սարքերը պետք է ծածկվեն:
	Թափոնների կառավարում	(a) Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար: (b) Շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շինհրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր: (c) Շինարարակամ աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից (d) Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն (e) Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները բազմանվագ օգտագործել
Կեղտաջրերի հեռացում	Ջրի որակ	(a) Շինարարական անձնակազմը կօգտվի գոյություն ունեցող կենցաղային միջոցներից, կոյուղաջրերի հեռացումը շինհրապարակից պետք է իրականացվի ընդհանուր կոյուղու համակարգի միջոցով,

		(b) Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում:
Հետիոտների և երթևեկության ապահովություն	Շինարարական աշխատանքների հետևանքով հետիոտներին կամ հանրային տրանսպորտին սպառնացող ուղղակի կամ անուղղակի վտանգներ	(a) Շինարարության ազգային նորմերի համաձայն կապալառուն պետք է ապահովի պատշաճ անվտանգություն և շինարարությանն առնչվող երթևեկության կարգավորում, ինչը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով. ▪ պարզ տեսանելի ցուցանակներ, զգուշացնող նշաններ շինհրապարակում հանրությանը պոտենցյալ վտանգների մասին նախազգուշացնելու համար, պետք է առկա լինեն պատնեշներ և շրջանցող ուղիներ ▪ Անձնակազմի կրթման համակարգ և երթևեկության կառավարման համակարգ, հատկապես՝ շինհրապարակ մուտք գործելու և հարակից տարածքում ծանր տրանսպորտի համար: Հետիոտների համար անվտանգ անցումներ երթևեկության գոնայում: ▪ Համապատասխանեցնել աշխատանքային ժամերը երթևեկության ակտիվության հետ, խուսափել ակտիվ երթևեկությունից՝ մարդկանց ակտիվ տեղաշարժի ժամերին: ▪ Երթևեկության ակտիվ կառավարում շինհրապարակում փորձված և երևացող անձնակազմի կողմից, եթե վերջինս անհրաժեշտ է մարդկանց ապահով և հարմար անցուղարձի համար. ▪ Պետք է ապահովվի ապահով և շարունակական մոտեցում դեպի գործող գրասենյակային շինությունները, խանութները և բնակելի շինությունները շինարարական աշխատանքների ընթացքում
Տարածքի բարեկարգում/ կանաչապատում		- կատարել կանաչապատ-ման/բարեկարգման աշխատանքները՝ համաձայն նախագծի բարեկարգման պլանների; -ձեռնարկել տնկված թփերի և խոտածածկի պահպանումը և մոնիտորինգը՝ բուսականության բարձր աճն ապահովելու համար
Աղմուկի և թրթռումների կառավարում		- Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակներիչափագրումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում - Անհրաժեշտ է խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը, - Աղմկահարույց աշխատանքները անհրաժեշտ է հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին, - Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով: - Անհարաժեշտ է բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը;

թափոնների կառավարում ▪	Շին աղբի տեղադրում անհամապատասխան վայրերում; Վառելիքի, յուղի կամ այլ թունավոր նյութերի արտահոսքի պատճառով հնարավոր է վտանգավոր նյութերի թափանցում հողի մեջ	- Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար: - շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շիննրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր: - Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից - Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն - Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել - Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում; - Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու համար;

ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ

Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Որտեղ իրականացնել	Ինչպես իրականացնել	Ժամանակամիջոց	Կատարող
Շինանյութերի մատակարարում	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից	Մատակակարի հիմնարկում կամ պահեստում	Փաստաթղթերի ստուգում	Մատակարարման պայմանագրերը կնքելու ընթացքում	Կապալառու
Շինանյութերի և թափոնների տեղափոխում Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ	- Մեքենաների և տեխնիկայի համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում - Բեռնատարերի բեռնվածության սահմանափակում հերթականության ապահովմամբ - Տեղափոխումների ժամանակացույցի և երթուղիների պահպանում	- Շինհրապարակ - Շինանյութերի և աղբի տեղափոխման երթուղիներ	Շինհրապարակ տանող ճանապարհների ստուգում	Աշխատանքային ժամերին և դրանցից դուրս անսպասելի ստուգումների իրականացում	Կապալառու
Շինարարական տեխնիկայի շահագործում տեղամասում	- Մեքենաների և տեխնիկայի լվացումը պետք է կատարվի շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում - Տեխնիկական միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը պետք է իրականացվի շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում	Մասնագիտացված ընկերություն	Գործընթացների գործունեության ստուգում	Մեխանիզմների շահագործման ընթացքում	Կապալառու
Հողային աշխատանքներ	- Հանված հողերը հեռացվում են համայնքի կողմից հատկացված վայր	Շինհրապարակ	Գործընթացների ստուգում	Հողային աշխատանքների ընթացքում	Կապալառու

Իներտ շինանյութերի գնում	- Շինանյութերի գնում վստահելի մատակարարներից	Իներտ նյութերի պահեստ	Փաստաթղթերի ստուգում Գործընթացների ստուգում	Մատակարարման ընթացքում	Կապալառու, մատակարար
Կենցաղային աղբի առաջացում	- Աղբամանների տեղադրում շինարարական հրապարակում - համայնքի թույլտվություն աղբի մշտական տեղակայման վերաբերյալ	Շինհրապարակ	Արտաքին զննում	Շինարարության ողջ ընթացքում	Կապալառու, քաղաքապետարանի վերահսկողու-թյուն
Աշխատանքի անվտանգություն	- Անձնակազմի ապահովում արտահագուստով և անձնական պաշտպանիչ միջոցներով - Շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն	Շինհրապարակ	Ստուգման գործընթացներ	Աշխատանքների ողջ ընթացքում	Կապալառու, պատվիրատու
Տարածքի Կանաչապատում, բարեկարգում Վտանգավոր նյու-թերի և թափոնների կառավարում	Տեղանքին բնորոշ ծառաթփային բուսականության Թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ վառելիքի, յուղերի և այլ թունավոր նյութերի պատահական կամ մշտապես տեղի ունեցող արտահոսքեր	Կառուցապատվող հողամաս Շինհրապարակ	Կանաչապատման բոլոր տեղամասերը Արտաքին զննում Արտաքին զննում	Շինարարության Ավարտին Շինարարության ընթացքում	Կապալառու Կապալառու,

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Մթնոլորտային արտանետումների զույքագրման ձեռնարկ, EMEP/EEA, 2009:
2. СН 245-71. Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий.
3. СНиП 1.02.01-85 Инструкция о составе, порядке разработки, согласования и утверждения проектно-сметной документации на строительство предприятий, зданий и сооружений.
4. СНиП 2.04.02-84. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения.
5. Сборник методик по расчету выбросов в атмосферу загрязняющих веществ различными производствами, Госкомгидромет, Ленинград, 1986.
6. Инструкция о порядке рассмотрения, согласования и экспертизы воздухоохранных мероприятий и о выдаче разрешений на выброс загрязняющих веществ в атмосферу по проектным решениям, ОНД-84-Н.
7. Укрупненные нормы водопотребления и водоотведения для различных отраслей промышленности, Стройиздат, Москва, 1982г.
8. Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР, Москва 1984г.
9. Нормы расхода топлив и смазочных материалов на автомобильном транспорте.
10. Нормы расхода жидкого топлива для машин, эксплуатирующихся в предприятиях уборки городских территорий, санитарной очистки и ремонтно-строительном производстве.
11. "Բնապահպանական վճարների դրույքաչափերի մասին" ՀՀ օրենքը, ընդունված 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ին:
12. ՀՀ Կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի "նակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին" թիվ 160-Ն որոշում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Ձև N 1-2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ
ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ (ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՀԱՏԱԿԱԳԾԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ)

N 01/18-07/2-2242-Ա «08» «11» 2023թ.

Օբյեկտ — *Ալբերտ Ազարյանի անվան մարզադպրոցի (բարձր ռիսկայնության օբյեկտ, IV կատեգորիա)*

(օբյեկտի անվանումը, կառուցում, վերակառուցում, ուժեղացում, վերականգնում, գործառնական նշանակության փոփոխություն, հանիրի քնդրումը, հզորությունը, ռիսկայնության աստիճանը (կատեգորիան))

Մեկ փուլով՝ «Աշխատանքային նախագիծ» կամ երկու փուլով՝ «Նախագիծ» և «Աշխատանքային փաստաթղթեր» նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար

(նախագծման փուլերը և այլն)

Գտնվելու վայրը — *Կենտրոն վարչական շրջան, Ծիծեռնակաբերդի խճուղի. հ.2/2*

(վարչական շրջանի, փողոցի անվանումները, շենքի համարը, հողամասի ծածկագիրը)

Կառուցապատող — *Երևան համայնք ի դեմս «ԵԿՆ ԾԻԳ» ՀՈԱԿ-ի*

(կազմակերպության անվանումը, գտնվելու վայրը, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն)

Առաջադրանքի տրամադրման հիմքը — *Կառուցապատողի հայտը, անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման հ. 23102023-01-0198 վկայականը, Երևանի քաղաքապետի 31.07.2023թ. հ.2242-Ա որոշումը, ՀՀ կառավարության 30.04.2023թ. հ.402-Ա որոշումը, էսքիզային նախագիծը:*

(կառուցապատման նպատակով ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հողամասի տրամադրման, անշարժ գույքի փոփոխման իրավունքը հաստատող անհրաժեշտ փաստաթղթեր)

ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

1. Հողամասը գտնվում է — *Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի, գործառնական նշանակությունը՝ հասարակական կառուցապատման, գրանցված իրավունքի տեսակը՝ սեփականություն, կադաստրային ծածկագիրը՝ 01-006-0619-0036:*

(հողամասի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա նպատակային և գործառնական նշանակությունը)

2. (*) Հողամասի չափերը — *1.5509 հա:*

(հողամասի սահմանները՝ կոորդինատային նշահարմամբ, մակերեսը (հա))

3. Հողամասի առկա վիճակը — *Կառուցապատումից ազատ հողամաս:*

(ռելիեֆի բնութագիրը, շենքերի (այդ թվում՝ քանդման ենթակա) առկայությունը (օգտագործումը, նշանակությունը, հարկայնությունը, շինարարական նյութերը և այլն), կանաչապատումը, բարեկարգումը և այլն)

4. (*) Տրանսպորտային պայմանները — *Ծիծեռնակաբերդի խճուղի:*

(ճանապարհների առկայությունը, երկաթուղային տրանսպորտի մոտեցումները և այլն)

5. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ (ջրամատակարարման, կոյուղու, գազամատակարարման, տաք ջրի մատակարարման, էլեկտրամատակարարման, էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգեր) — *Կից գործող ինժեներական գծեր և հաղորդակցուղիներ:*

(նախագծվող հողամասով կամ կից տարածքով անցնող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ տողքգենդա)

6. (*) Կից հողամասեր — *Ծիծեռնակաբերդի խճուղի, կառուցապատումից ազատ հողամասեր:*

(կից հողօգտագործումների անվանումը և դրանց սահմանները՝ համաձայն ներկայացված սխեմայի)

7. Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձանների տարածքներ (պահպանական գոտիներ) — --------

(հուշարձանի անվանումը, կարգավիճակը և այլն)

8. (*) Հատակագծային սահմանափակումներ — --------

(տեղանքում գործող արտադրական, պաշտպանվող օբյեկտների, ինժեներատրանսպորտային ենթակառուցվածքների և այլ օբյեկտների նկատմամբ սահմանափակումները, այդ թվում՝ սերվիտուտները)

ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագծային պահանջներ — *Մշակել մարմնամարզության մարզադպրոցի նախագիծ հ. 23102023-01-0198 վկայականով ամրագրված հողամասի սահմաններում:*

(ելնելով ՀՀ օրենսդրության և նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի պահանջներից, առկա քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի դրույթներից կամ դրանց բացակայության դեպքում՝ կազմակերպված (կազմակերպող) քաղաքաշինական միջավայրի պայմաններից, առաջարկություններ ճակատների ձևավորման, տանիքներ, արտաքին դռների, պատուհանների համամասնությունների և գունային լուծումների վերաբերյալ)

9.1. (*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից (մետր) — --------

9.2. (*) հեռավորությունը հարևան հողակտորներից (օբյեկտներից) (մետր) — *Հարակից բնակելի շենքերից, շինություններից և հողապարածքներից կառույցի հեռավորությունը նախատեսել գործող նորմատիվային պահանջների համաձայն:*

9.3.թույլատրելի բարձրությունը (մետր) — *Կառույցի առավելագույն բարձրությունը նախատեսել մինչև 19.00մ:*

9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառույցի (կառույցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին) — --------

9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անցումային) տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով) (%) — *Համաձայն ներկայացված էսքիզային նախագծի:*

9.6. կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով) (%) — *Համաձայն ներկայացված էսքիզային նախագծի:*

9.7. այլ պահանջներ

- *ՀՀ կառավարության 19.03.2015թ. 596-Ն որոշման 1-ին հավելվածի 87-րդ կետի և սույն Նախագծման թույլտվության 23-րդ կետով ամրագրված դրույթների համաձայն՝ էսքիզային նախագծի միջանկյալ համաձայնեցման փուլում անհրաժեշտ է ապահովել կառույցի եռաչափ տեսքի տեղակայումը տարածական միջավայրում:*
- *Նախագծով ապահովել հարակից տարածքների շահագործման նորմատիվային պահանջները:*
- *Հատակագծային լուծումները մշակել համաձայն պատվիրատուի առաջադրանքի՝ հաշվի առնելով նորմատիվային պահանջները:*
- *Իրականացնել կենտրոնացված օդափոխության համակարգ:*
- *Նախագծով լուծել ավտոտրանսպորտի անվտանգ ելումուտի և բացօթյա ավտոկայանման խնդիրները:*
- *Տանիքները նախատեսել կազմակերպված ջրահեռացմամբ:*

10. Հողամասում գտնվող շենքերի և շինությունների քանդման կամ տեղափոխման պայմանները և աշխատանքների հերթականությունը	-------
11. Ստորգետնյա, կիսանկուղի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները	*Լուծումները մշակել համաձայն պատվիրատուի պահանջների:*
12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ	*Նախագծի ինժեներական մասը մշակել իրավասու կազմակերպությունների կողմից տրված տեխնիկական պայմաններին համաձայն:*
12.1. (*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք ջրամատակարարում	*Կցվում է* (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.2. (*) էլեկտրամատակարարում	*Կցվում է* (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.3. (*) գազամատակարարում	*Կցվում է* (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.4. (*) էլեկտրոնային հաղորդակցության մալուխատար կոյուղու (ներառյալ դիտահորը) տեղադիրքը	------- (համաձայն N 1 հավելվածի 57-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված նպատակային տվյալների)
12.5. թույլ հոսանքներ	-------
12.6. աղբահանություն	-------
13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում	*Կազմակերպել ջրահեռացում:* (ռելիեֆի կազմակերպման, ջրահեռացման, ինժեներական պաշտպանության միջոցառումները)
14. Բարեկարգում	*Հարակից տարածքը բարեկարգել:* (լանդշաֆտային պլանավորման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ճարտարապետական փոքր ձևեր, ցանկապատում, գովազդ և այլն)
15. Շինարարական նյութեր	*Երկաթբետոն, սրբատաշ և կոպտատաշ քար, փայտ, մետաղ, ապակի, բարձրորակ սվաղ, երեսապատման բարձրորակ նյութեր:* (շինարարական նյութերի օգտագործման վերաբերյալ առաջարկությունները տանիքների, ճակատների լուծումների, արտաքին դռների, պատուհանների վերաբերյալ)
16. Պաշտպանական կառույցներ	*Նախատեսել արտակարգ իրավիճակներում մարդկանց և օբյեկտների պաշտպանության համապատասխան միջոցառումներ:* (արտակարգ իրավիճակներում մարդկանց, օբյեկտների պաշտպանության միջոցառումները)
17. Հակահրդեհային պահանջներ	*Ապահովել հակահրդեհային նորմատիվ պահանջները, ապահովել հրշեջ հիդրանտների առկայությունը:* (հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումները)
18. Հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ	*Նախատեսել հաշմանդամ և բնակչության սակավաշարժ խմբերի տեղաշարժվելու համար անհրաժեշտ պայմաններ՝ ՀՀՇՆ IV-11.07.01-2006 շինարարական նորմին համապատասխան:*
19. Շրջակա միջավայրի պահպանում	• *Նախատեսել շրջակա միջավայրը վտանգավոր ազդեցությունից բացառելու համապատասխան միջոցառումներ:* • *Ապահովել մթնոլորտային օդին, ջրին, բնահողին, ինչպես նաև աղմուկին, թրթռումներին, էլեկտրամագնիսական ճառագայթմանը և այլ բնական և տեխնածին ծագման գործոններին սանիտարական կանոններով և նորմերով, շինարարական նորմերով ներկայացվող նորմատիվ պահանջները:* (շրջակա միջավայրը վտանգավոր ազդեցությունից բացառելու միջոցառումները)
20. Շինարարության կազմակերպում	*Մշակել շինարարական աշխատանքների կազմակերպման նախագիծ՝ նկատի ունենալով Երևան քաղաքի ավագանու 16.03.2012թ. հ. 405-Ն որոշմամբ սահմանված լրացուցիչ պայմանները:*

111. Նոր կառուցվող շենքերի, շինությունների համար շինարարության թույլտվությունը տրվում է 2 տարի ժամկետով, եթե տվյալ օբյեկտի շինարարության համար քաղաքաշինության բնագավառի պետական լիազորված մարմնի ՍՆիՊ 1.04.03-85* (Ձեռնարկությունների, շենքերի և կառույցների շինարարության տևողության նորմերը) գերատեսչական ակտով սահմանված նորմերով այլ ժամկետներ նախատեսված չեն:
112. Գոյություն ունեցող շենքերի և շինությունների վերակառուցման (ներառյալ՝ քանդման), վերականգնման, ուժեղացման և բարեկարգման աշխատանքների համար թույլտվությունը տրվում է նախագծային փաստաթղթերով տվյալ օբյեկտի շինարարության (քանդման կամ ապամոնտաժման) տևողության նորմերով հաշվարկված ժամկետով:

(առաջարկություններ շինարարության հետ կապված անբարենպաստ ազդեցության բացառման, քաղաքային տնտեսության և տրանսպորտի անխափան աշխատանքի ապահովման վերաբերյալ)

21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը	*Երեք տարի:* (նշվում են առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

Լ Ր Ա Ց Ո Ւ Ց Ի Չ   Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ն Ե Ր Ը

22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ	*ՀՀ կառավարության 2015 թվականի մարտի 19-ի N 596-Ն որոշման հավելված N 2-ի համաձայն՝ պետական համալիր փորձաքննություն, այդթվում նաև ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի հետ:* (ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծողի հրաշխավորագիրը՝ հղում կատարելով համապատասխան իրավական ակտին)
23. Միջանկյալ համաձայնեցում	• *Էսքիզային նախագծի միջանկյալ համաձայնեցում Երևանի քաղաքապետարանի հետ:* • *ՀՀ քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի հետ:* (Լիազոր մարմնի կամ ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում շահագրգիռ մարմինների հետ էսքիզային նախագծի նախնական համաձայնեցում, նշվում է նաև առաջադրանքի փոփոխման հնարավորությունը՝ N 1 հավելվածի 89-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ)
24. Հասարակական քննարկումներ	------- (Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով)
25. Համաձայնեցումներ	• *Երևանի քաղաքապետի հետ:* • *Մինչև նախագծային աշխատանքները սկսելը առկա ինժեներական ենթակառուցվածքի տեղափոխման պայմանների վերաբերյալ համաձայնություն ձեռք բերել տվյալ ենթակառուցվածքի սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ:* (նշվում են տվյալ օբյեկտի համաձայնեցման՝ օրենքով սահմանված պահանջները՝ հուշարձանների ու բնության պահպանության և այլ լիազորված մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքների սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ)
26. Փոստային բաժանորդային պահարանների տեղադրում	-------
27. Այլ պայմաններ	*Նախագծի կազմը և բովանդակությունը համապատասխանեցնել ՀՀ կառավարությանն առընթեր քաղաքաշինության պետական կոմիտեի նախագահի 11.09.2017թ. «Բնակելի, հասարակական, արտադրական շենքերի և շինությունների նախագծային փաստաթղթերի կազմը և բովանդակությունը սահմանող կանոնները հաստատելու մասին» հ. 128-Ն հրամանով հաստատված դրույթներին:*

ստորագրությունը

Կ. Տ.

ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ՝
Տ.ԱՎԻՆՅԱՆ

Կատարող՝ Է.Օրդոխանյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

կադաստրի կոմիտե

Սույն վկայականով հաստատվում է 28 հունիսի 2023 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

«ՀՐԱԶԴԱՆ ՄԱՐԶԱՀԱՄԱԼԻՐ» ՓԲԸ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Երևան, Կենտրոն Ծիծեռնակաբերդի խճուղի 2/2

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Երևանի քաղաքապետի 18.08.2001թ. N 940 և 28.11.2001թ. N 1478 որոշումներ, ՀՀ մշակույթի երիտասարդական հարցերի սպորտի նախարարության 11.09.2001թ. N02/2054 գրություն, Երևանի քաղաքապետի 19.06.2023թ. N 1572-Ա որոշում, Երևանի քաղաքապետի 23.06.2023թ. N 1686-Ա որոշում

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 01-006-0619-0036
Մակերեսի չափը (հա)՝ 1.5509
Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի
Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Հասարակական կառուցապատման
Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 28062023-01-0281, գաղտնաբառ՝ ACD4JUETKNWJ

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Էջ 1/2

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

1) Նպատակային նշանակությունը՝ հասարակական
2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/Հ	Կադաստրային ծածկագիր	Տեսակ	Մակերես	Գրանցված իրավունքի տեսակ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Առկա են 92.22 քմ ինքնակամ շինություններ, որոնք հաշվառման են ներկայացրել ՀՀ Կառավարության 05.01.2022թ. N14-Ն որոշման ժամկետի ավարտից հետո: Հողամասի նկատմամբ սեփականության իրավունքը փոխանցված է 04.10.2005թ.N 199-Ն ՀՀ օրենքի 23-րդ /ՀՀ հողային օրենսգրքի 64-րդ/ հոդվածի պահանջների համաձայն պայմանով՝ գույքի հետագա օտարման գործարքներից ծագող իրավունքների պետական գրանցումը կկատարվի վճարման պահին գործող հողամասի կադաստրային արժեքի վճարման անդորրագիրը ներկայացվելու դեպքում:

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ ԳՈՀԱՐ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

Զբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման անշարժ գույքի ավագ ռեգիստր

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 28062023-01-0281, գաղտնաբառ՝ ACD4JUETKNWJ

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Կադաստրի կոմիտե

Էջ 2/2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ

ELECTRIC NETWORKS OF ARMENIA ЭЛЕКТРИЧЕСКИЕ СЕТИ АРМЕНИИ

ՀՀ, ք. Երևան ,Ա.Արմենակյան փող.127

N ՏՊ-ՃՀԱ-0.4/0799

<<15>> 09 2023թ.

ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԻՆ ՄԻԱՑՄԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ՃՀԱ տրամադրելու համար

Տրվում է՝ Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի քաղաքաշինական գործունեության հատուկ կարգավորման ծրագրերի բաժնի պետի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝
Լ. Առաքելյանին (08.09.2023թ., 50/164233-23)
Սպառիչի գործունեությունը և հասցեն՝ ք. Երևան, Կենտրոն, Ծիծեռնակաբերդ h. 2/2 /Ա. Ազարյանի անվան մարմնամարզության նոր մարզադպրոցի կառուցում/:
Պահանջվող հզորությունը՝ 400 կՎԱ
Սնող ցանցի լարումը՝ 0.4 կՎ

1. Անհրաժեշտ էլեկտրամատակարարումը հնարավոր կլինի իրականացնել՝ կառուցվելիք ենթակայանի 0.4 կՎ. վահանից:
   Նոր ենթակայանի 6կՎ էլ.սնումը կարելի է իրականացնել՝ <<Ծիծեռնակաբերդ>> 110/6կՎ ենթակայանի 6կՎ բջիջից:
2. **Անվտանգության գոտիները խախտված չեն:**
3. Մարզադպրոցի նախագիծը անհրաժեշտ է համաձայնեցնել՝ <<Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր>> ՓԲ ընկերության տեխնիկական տնօրենի հետ:
4. Էլեկտրամատակարարման իրականացման համար, անհրաժեշտ է դիմել «ՀԷՑ» ՓԲԸ ցանկացած սպասարկման կենտրոն (մասնավորապես՝ ք. Երևան, Արմենակյան 127)՝ ներկայացնելով՝ՀԾԿՀ 25.12.2019թ.,№523-Ն որոշման 26 գլխի, 159 կետի պահանջներով նախատեսված փաստաթղթերը՝ էլ. ցանցին միացման պատվեր ձևակերպելու համար:
5. 3-րդ կետի պահանջի չկատարման դեպքում՝ սույն տեխնիկական պայմանները կհամարվեն անվավեր:

Տեխնիկական տնօրեն **Դ. Գրիգորյան**

ԱՏԾ պետ
Կ. Միքայելյան